

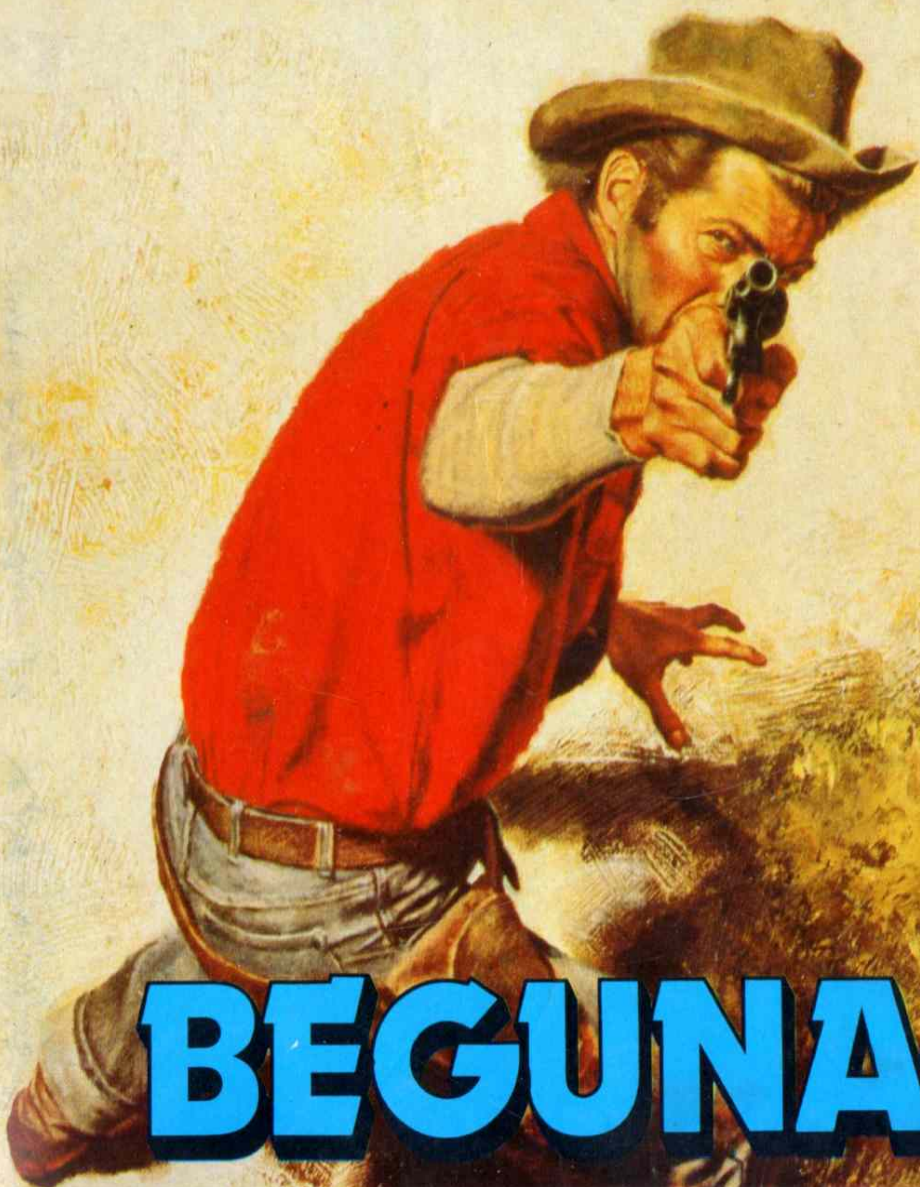
BRET MEK KINLI

**DOX
HOLIDEJ**

CENA 100 DINARA

BROJ 180

**DOŠAO JE TIHO
I UŠAO U LEGENDU**

★ **DOK HOLIDEJ** ★

BROJ 180

BRET MEK KINLI

BEGUNAC

NIŠRO FORUM OOUR MARKETPRINT

EDICIJA VESTERN ROMANA
DOK HOLIDEJ
Broj 180

V. d. glavnog i odgovornog urednika:
Slavko DRAGINCIC

Urednik:
Zorka CIRIC

Naslov originala:
Brett McKinley
COLORADO DRIFTER

Recenzija:
Radomir MILOSAVLJEVIC

Adaptacija i prevod:
Dragoslav MILOSAVLJEVIC

Lektor:
Sava DAMJANOV

Tehnički urednik:
Valerija ŠREDER

Naslovna strana:
Ferenc BARAT

Korektori:
Iren GALAMBOŠ
Margit HORVAT-HARANGOZO

Stampa: 24. IV 1986.
Tržište: 7. V 1986.

Izdaje i štampa NIŠRO FORUM — OUR MARKETPRINT, Novi Sad, Vojvode
Mišića 1. V. d. glavnog i odgovornog urednika: Slavko DRAGINCIC. Urednik:
Zorka CIRIC. Naslov originala: Brett McKinley — COLORADO DRIFTER.
Copyright: UNIVERSUM PRESS.
Oslobodeno osnovnog poreza na promet, mišljenjem Pokrajinskog sekretarijata
za obrazovanje, nauku i kulturu SAP Vojvodine, Broj 413-273/73. od 10. maja
1973. godine.

Na teritoriji države Utah Dok Holdert nije nasao ono što je tražio i zato se poslednjih nedelja jeseni uputio preko Stenovitih planina da još jednom, posle nekoliko dugih, mišavih godina, poseti Kolorado, koji mu je ostao u sećanju po mnogim, ne uvek sasvim prijatnim uspomenama. No sada, sa iskustvom koje nije bilo mnogo lepše od onog koje je u toj državi stekao, ta sećanja nisu mu bila tako teška i sumorna kao nekada. Naučio je da život nije preterano radosan, ali ni previše gorak pod uslovom da ga čovek shvati kao raskršće bezbrojnih puteva koji su mu bili ili će mu biti otvoreni. I tako je, dok ga je zanetog u misli to kasno popodne dilažansa nosila strmim putem iznad kojeg su ostajale padine obrasle zlatnožutim jaskama povijenim pod naletima hladnog vetra koji je suvereno vladao na visinama tog krova sveta, sedeo zavaljen u udobno, kožom tapacirano sedište poštanskih kola, ni previše srećan ni nesrećan, ni veseo niti tužan, ali sa jedva primetnom borom gorčine urezanom oko uglova čvrstih muških usana. Ta hora i hladan odsjaj čeličnoplavih očiju bili su bol koji je platio za iskustvo stečeno na putu dugom deset godina, od El Paza do padina Stenovitih planina, od prvog obračuna revol-verima do dana današnjeg. Sedeo je ležerno opušten, pušio mirišljavu „havanu“ i zamišljao kako sada izgleda Kolorado. U takvom raspoloženju zategla ga je oblast Lodž Kaunti i gradić Tarkvin.

Dolazak dilažanse pobuđivao je interesovanje u svakom gradu, pa ni Tarkvin u tome nije bio izuzetak. Pažnju okupljenih dokončara i građana koji su se to popodne kretali ulicama, posebno je privukao naočit, otmeno odeven došliak koji je po izlasku iz poštanskih kola zastao da osmotri grad. Došliak je bio odeven kao džentlmen i preko ruke je nosio putnu pelerinu, a na glavi svetao sivi šešir širokog oboda. Na desnom bedru, ispod dugačkog sakoa od finog kariranog tvida, izvirivao je „kol“ sa drškom od slonovače.

Interesovanje koje su građani Tarkvina pokazali za njega bilo je veće od onoga koje je on imao za taj grad. Pa ipak, na prvi pogled Tarkvin mu se učinio dosta privlačan i taj prvi utisak naveo ga je na ideju da se neko vreme u njemu zadrži. Grad je bio smešten u srcu brežuljkaste pokrajine bogomdane za uzgoj stoke i ostavljao je utisak solidnog prosperiteta. Tu je postojao jedan hotel na dva sprata, zgrada banke sazidana od cigle, blok trgovina i poslovnica u centru, i upadljivo obojen salun i kockarnica. Dalje niz ulicu, na padini jednog brežuljka dizao se niz kuća urednog izgleda. Nad celim gradom lebdeo je plašt spokoja i dok je visoki pridošlica, noseći u ruci putnu torbu, ležernim hodom išao prema hotelu, iz saluna „Svilena podvezica“ do ušiju mu je dopirao jasan glas krupijea koji je okupljenim igračići-

ma nudio ostvarenje svih ovozemaljskih želja.

— Ovamo, gospodo, ovamo! Stavite vaše uloge! Rulet se okreće, vrte se vaši srećni brojevi. Stavite vaš ulog i uzmite bogatstvo koje vas čeka.

Holidej se osmehnuo. Koliko puta je čuo ovakvu šarenu lažu i video ljude kako hrle ka točku sa crvenim i crnim poljima, na kojima je poskakivala kuglica od slonovače, da bi se posle izvesnog vremena udaljili pokunjelog lica i praznog džepa. Ta vrsta hazarda njega nije interesovala. Rulet je bio suviše mehanizovan, suviše bezličan, zavisió je od čiste sreće, zamaha točka i podmazanosti uređaja, i nije ostavljao prostor za prefinjenu igru nerava koju pruža poker. Mada nije bio zainteresovan za rulet, Dok Holidej je bio žedan i zato je ušao unutra i prišao šanku. Spustivši torbu na pod, poručio je piće.

— Izgleda da vi ne nasedate obećanjima, lepi dečko — primetila je Džili Rogan, devojka bujnih grudi kada je Dok, šarajući nezainteresovano pogledom, ispio svoje piće.

— Ne — odgovorio je Dok.

— I ne treba, lepotane. Igrati rulet je čista ludost... kao kada bi čovek pokušao da jednom rukom tuče trideset šest protivnika... shvatate li šta mislim? Takva je srazmerna mogućnost za dobitak.

— Znam. I vi mislite da ja nisam od onih koji vole da gube, je li tako?

— Tako nešto. Rulet držim zbog onih drugih — odmerila je Doka od glave do pete. — Kako se zovete?

— Holidej. Džon Holidej.

— Holidej? Lepo zvuči i nekako mi je poznato. Jeste li već bili u Koloradu?

— Da, ali dosta davno. Ne verujem da ste me negde sreli.

— Ostajete li u gradu?

— Možda — spustio je praznu čašu na šank. — Viski vam je dobar.

— Popijte još jedan.

— Ne, hvala. Uglavnom se zadržavam kod prve čaše.

— Drugo piće biće na račun kuće. Ja častim.

Senka osmeha dotakla je Holidejeve usne. — Laskavo za mene, ali i jedan viski biće mi dosta. Ipak hvala mis... ili misis...?

— Džili. Samo kratko: Džili.

— Zahvaljujem, Džili, to je prijateljski gest od vas — rekao je Dok i dodirnuvši prstima obod šešira, izašao iz saluna gipkim korakom pantera. Dok je izlazio, imao je osećaj da Tarkvin nije najgori grad koji je video. Bilo je i mnogo gorih.

Dok je hodao trotoarom ka trgovini mešovite robe, dokoličarima okupljenim u berbernici Rorija Džonsa pružila se prilika da ga izbliza pogledaju. Na svoj poznati način berberin je konstatovao.

— Trgovački putnik u potrazi za kupcima.

— Trgovački putnici ne nose onako malu putnu torbu — primetio je Ling Parfet. Šmrknuo je i dodao. — Sem toga, trgovački putnici ne nose „kolt“ teškog kalibra, a ponajmanje onako nisko na bedru; nešto se tu ne uklapa.

Rori Džons je izložio mišljenje, da budući da žive u demokratskoj zemlji, čovek ima pravo da nosi pištolj i u šeširu ako to želi, ili da ide naglavce ako mu to odgovara, a da pri tom nikakav dokoličar ili izlapeći starkerlija ne zabode nos u njegove poslove. To je bilo dovoljno da počne još jedna od njihovih beskonačnih diskusija, koja im je bila opravdanje što nisu obratili pažnju

na ono što se događalo pred trgovinom.

U kamenom koritu za napajanje stoke ležao je zaronjen Redaj Džon zvani Crvenooki, koji je taj nadimak dobio zbog toga što su mu oči stalno bile crvene od mamurluka. Crvenooki u taj položaj nije došao svojevremeno, niti je imao žarku želju da tako ostane. No u tom momentu tarkvinski povremeni filozof i stalni gradski pijanica nije imao izbora. Svaki put kada je pokušao da se uspravi i izroni iz vode, Hertli ili Hač gurnuli bi ga nazad petom čizme smejući se pritom tako gromoglasno da je cela ulica odieki-vala.

Holidej je zastao na trotoaru i osvrnuo se oko sebe. Svi su posmatrali taj prizor, ali niko nije pokazivao nameru ili želju da pijancu pritekne u pomoć uprkos činjenici da je on očigledno bio ozbiljno zlostavljani i skoro udavljen. Holidej je bacio pogled prema zgradi na čijim vratima je bilo napisano „Šerif“, u očekivanju da se neko sa značkom otuda pojavi. Ali, niko nije izašao.

— Za ime božije — zagrcnuo se Crvenooki Džon kada mu se glava pojavila iz vode. — Udavićete me, Hertli.

— Evo ga, opet počinje da pridikuje — izustio je prekorno Hertli, čovek izgadnelog vučijeg izgleda, sa brzim, žustrim pokretima opasne osobe. — Zaboravljaš da je baš to razlog što si se tu našao, mister — gurnuo je pijanca u prsa i ponovo ga zaronio u vodu. — Voda će te očistiti i spolja i iznutra!

Te reči neprijatno su zazvučale u Holidejevim ušima, ali to očigledno nije imalo efekta na ostale posmatrače. Slejd Hertli, poznat kao siledžija, revolveraš i pajtaš džinovskog Džoa Hača, bio je čudan,

neprijatan čovek. Šuškalilo se da Hertlija traže vlasti neke države zbog ubistva, a u poslednje vreme u revolveraškim obračunima u Tarkvinu Hertli je ranio dva čoveka. Te nasilničke tendencije bile su dovoljno jemstvo da Hertli sigurno ne spada u miroljubivi Tarkvin, ali, začudo, to ipak nije bilo sasvim tako. Zbog nekih njegovih neobjašnjivih religioznih stremjenja skoro svi ili bar većina gledali su mu kroz prste. Spontano ili skoro jednodušno građani su mu dali nadimak Slejd Psalmopevac, mada niko nije znao otkuda je taj nadimak potekao. Za jednog pustahiju i opasnog nasilnika to je zaista bilo paradoksalno i verovatno da je bilo trenutaka kada je njegovo ponašanje zaista izgledalo pobožno. No, čovek nikada nije mogao biti siguran kada će mu plina prostashta natovariti Slejda na vrat, mada se, istini za volju, retko događalo da taj nitkov i nevaljalac u grubosti prede granice ovoga što je sada činio sa nesrećnim Crvenookim Džonom.

Dok Holidej nije znao ništa o toj reputaciji Slejda Hertlija, a i da je znao, verovatno da to na njega ne bi imalo nikakvog uticaja. On je samo znao da nekoga trenutno zlostavljaju i da očigledno niko nije bio zainteresovan da zlostavljanim čoveku pritekne u pomoć. Zahljučio je stoga da pomoć mora pružiti on sam... zbog toga što nikada nije mogao gledati nasilje i mirne otići kao da se ništa ne događa.

— Hej, stanite vas dvojica ako ne želite da pozovem šerifa! — doviknuo je Dok prilazeći.

Hertli i Hač su se iznenađeno okrenuli. Odmerili su Holideja od glave do pete i Džoe Hač, bivši bokser sa londonskih dokova, pucnuo je prstima i razvukao u osmeh lice prošarano ožiljcima.

— Hertli, stari druže, vidi ko je sad ovo? izgleda neki pravi pravcati neroj! Sta noćes, lunacino?

— Ovom čoveku je ušla mučenja — rekao je Dok kratko i prosvašujući pored njih, ugrabio crvenookog Džona za okovratnik i izvukao ga iz pojma.

Od tog trenutka događaji su se počeli brzo razvijati. Hać „Čenik“, kako su ga njegovi zemljaci zvali pre nego što je bio prinuđen da napusti London i uarta se za Ameriku bežeci pred zakonom zbog ubistva jednog boksera na ringu, oduševljeno je zaurao i svom snagom zamahnuo da Holideja udari s leđa pesnicom u vrat. Ali, Holidej je očekivao taj zahvat i sagnuvši se da bi izbegao udarac, svom težinom nagazio Haću štiklom na prste.

Hać je kriknuo i počeo poskakivati na jednoj nozi, pokušavajući da rukom uhvati zgaženo mesto. — Hertli, ovaj nitkov mi je nagazio na nogu! Sredi ga, Hertli, druškane! — Slejd Hertli je i sam nameravao da to učini i zakoračivši pored svog prijatelja, pokušao da Holideju zada udarac u lice. Holidej je pokušao da eskivira, ali ga je udarac ipak zakačio po čelu i on se zaneo i pao pravo Haću u naručje, koji ga je zgrabio obema rukama. Hertli je zadovoljno žmirnuo očima i jurio napred, ali je svom težinom tresnuo na zemlju jer mu je odjednom neko gurnuo štap između nogu.

Pre nego što je zamahnuo nogom i udario Haća u drugu nogu. Dok Holidej je krajičkom oka spazio jednog ridokosog dečaka sa štapom u ruci. Ovaj put džin je zaurao u pravom smislu reči i kada je namrgođeni Hertli skočio na noge, Holidej je već bio spreman da ga dočeka naopre levim krošeom, a zatim desnim, i ko zna kako bi se

taj obračun završio da ga nije prekinuo pacanji sestonocna i lopov kopta koji se začuo sa kraja ulice.

Da revolverom koji se još pušio, na konju se pojavio šerif Mark Pikard u istom trenutku kada je jedina lepa žena, odevena u tamnu haljinu, istrčala iz trgovine i povikala. — Džemi! Džemi Stedmen! Sta, za ime boga, to radiš?

Dečak je ponosno pogledao Holideja. — Borba nije bila ravnopravna, mama — izjavio je kratko. — Mislim da sam donekle izjednačio snage, zar ne, mister?

Mama se rećko osmehivao. Dok Holidej se sada smesio na dečaka pružajući mu ruku. — Baš to si učinio, sinko — izustio je začunano. — Mnogo hvala.

Njihove ruke jedva da su se do dirnule, a dečakova majka nasla se između njih vitlajući tamnom suknom pošto je prethodno lakom odgurnula Slejda Hertlija na jednu stranu. Pri tome se ni najmanje nije obazirala na prisustvo tarkvinskog predstavnika zakona.

— Džemi Stedmene, ako ikada opet učiniš nešto ovako, oderaću te. Ponekad pomislim da nemaš više pameti od običnog gusana. Sta si zamišljao kad si se umešao u tuču pijanaca. Zar čim okrenem leđa ti odmah napraviš nekakvu glupost? Ozbiljno razmišljam da te idući put zaključam kod kuće.

— Zaslužio je da ga pomilujete po glavi, a ne da ga grđite, gospodjo — prekoreo ju je Holidej. — Ako ništa drugo, imao je hrabrosti da se umeša, što ne bih mogao reći za bilo koga drugog ovde.

Mlada žena ga je mrko pogledala, a onda se obratila gradskom čuvaru reda. — Šerife Pikarde, stvarno vam kažem da je ovaj grad sve gori i gori. Zar ne možete ništa preduzeti da sprečite ovakve stvari?

Tihim glasom šerif Marč Pikard priznao je da bi mogao i da će to učiniti. I pre nego što se poprilična gomila ljudi razišla, on je uz ozbiljno upozorenje naredio Hertliju i Haču da se udalje, a onda vrlo odlučno rekao Doku Holideju da što pre nastavi put tamo gde je pošao. Što pre i što brže.

Holidej je iznenađeno digao obrve. — Nameravate da me oterate iz grada zbog toga što sam ove varvare sprečio da utope jednog čoveka? — izustio je. Sevnuo je očima i od stiskanja vilica mišići su mu se zategli na vratu. — Kakav je, do đavola, grad u kome vi održavate red? To bih voleo da znam.

Za trenutak, izgledalo je da se Pikard oseća neprijatno. Ali, to nije bio slučaj s udovicom Stedmen.

— Ovo je grad u kojem neki ljudi pokušavaju da časno i pošteno žive — povikala je držeći čvrsto svog sina za ramena. Suze su joj zaiskrile u očima. — Grad u kojem se žena nada i očekuje da može poći u kupovinu a da pri tom njena deca ne budu umešana u... tuču pijanog ološa! — dok je to govorila, gledala je u Doka.

— Čekajte malo, gospodo... — zaustio je Holidej, ali ona je već otišla udaljavajući se sa sinom trotoarom prema drugoj trgovini. Dečak se povremeno osvrtao bacajući poglede preko ramena. Neki čovek je žurno prišao da pomogne dečaku i njegovoj majci da se popnu u kola koja su ih čekala i čim je uzela uzde u ruke, mlada žena je brzo poterala konja, zakačivši jednim točkom privezište pre nego što je izašla na sredinu ulice i odiurila u oblaku prašine.

Holidej je skinuo šešir i prstima začeošljao dugu talasastu kosu. Bila je to stara, poznata scena, koja

se uvek iznova ponavljala. Učinio je ono što je smatrao da je pravilno i dobro, i kao da je rukom uhvatio usijano gvožđe. Ta lepa udovica ponašala se kao da je on nju pokušao da udavi u pojilu.

Šerif je pročistio grlo. — Možda je misis Stedmen bila malo gruba prema vama — konstatovao je Pikard — ali ona je žena koja na plećima ima mnogo briga. Muž joj je pre izvesnog vremena ubijen. Sama vodi svoj ranč, a to je mnogo za jednu ženu. Zbog toga je možda pomalo histerična.

— Zaista? Pa lepo, a šta je vaš razlog što me terate iz grada, šerife?

Pikard ga je pogledao ispod obrva. — Imam već dovoljno problema i nije potrebno da im dodajem još jedan, mister — rekao je otvoreno. — To je razlog što sam rekao da odete, a ne što sam mislio da niste u pravu. Možda sam i ja bio malo žustar, ali tako vam je to u životu.

— Bili ste žustri, nego šta, šerife — rekao je Crvenooki Džon. — Dopustite čoveku da ostane.

— Nemojte se truditi — rekao mu je Dok — sam ću odlučiti da li ću otići ili ne.

— Šta? — izustio je šerif otvarajući usta od neverice. — Rekao sam da morate odmah da napustite grad.

— A ja sam vama rekao da ću sam odlučiti šta ću da učinim — presekao ga je Dok očima. — Ne volim da mi neko naređuje, makar to bio i gradski šerif.

Možda bi šerif reagovao na Holidejev ton i odbijanje, ali ga je jedan od prisutnih povukao za rukav. — Lakše, Marč, ne znaš ko je to. Maločas sam u salunu čuo njegovu ime. Zove se Holidej... i neka me nosi vrag ako to nije Dok Holidej. Bolje da budeš miran.

Serif je zatreptao i udaljiо ruku od drške revolvera. Nije poznavao Doka Holideja, ali ono što je o njemu čuo bilo je dovoljno da ohladi njegovu žustrinu. Izgled visokog došljaka slagao se sa opisom čuvenog pustolova i ako je taj čovek oštih sivoplavih očiju zaista bio Dok Holidej, onda je trebalo biti oprezan.

Holidej nije čuo šapat i nastavio je nešto smirenije. — Uostalom, vaš grad mi se ne sviđa onoliko koliko sam u prvom momentu mislio. Neke stvari mi se ne dopadaju.

Rekavši to, Dok se udalji čvrstim korakom. Ono što je rekao zaista je i mislio. Znao je da u svakom gradu ima dobrih i rdavih ljudi i nije se zavaravao da će u Tarkvinu naći raj i anđele, ali jedno razočarenje bilo je dovoljno da utisak o zlu prevagne. Ipak, samo jedno ga je kopkalo: ona žena, udovica Stedmen. Bila je fizički vrlo privlačna i ostavljala je utisak prefinjene inteligentne osobe, pa mu je smetalo što ga je nazvala ološem. Čudilo ga je što je upotrebila taj izraz, jer nije odgovarao njegovom izgledu, ali pretpostavljao je da ga je, skupa sa gradskim ološem sa kojim se potukao, ta prvoklasna žena verovatno tako videla. Iz nekih razloga taj njen stav toliko ga je vredao da je iskreno pozeleo da što pre sa čizama otrese prašinu Tarkvina i zaboravi sve... siledžije, ridokosog dečaka, crnooku lepu udovicu... baš sve.

Te misli nisu ga napustile ni kasnije, kada je zagledan u tavanicu hotelske sobe dozivao pred oči lik udovice Stedmen, uokviren bujnom crnom kosom koja joj je padala na ramena. Ali, mesto nje video je samo oblačić prašine na putu ka jugozapadu, kuda su udaljila kola sa ženom crnih očiju i ridokosim

dečakom. Uljulikanog u priželjkivanje da je u mašti vidi, savladao ga je san.

•

Iznenadan tresak trgao ga je iz sna i Dok je mahinalno zavukao ruku pod jastuk i dograbio dršku svog „kolta“. Ali, posle prvog treska nije se desilo ništa i ravnomeran bat čizama na trotoaru uverio je Doka da je tresak bio izazvan istovarom robe u susednoj trgovini. Tek tada pogledao je prema prozoru. Kroz zatvorene kapke unutra je prodirao sunčev zrak i po uglu svetlosti procenio je da mora biti blizu podne. Do đavola, portir je zaboravio da ga probudi i diližansa je svakako otišla bez njega. Prokleti dremljivac! Zaslужio je da ga čovek dobro išamar.

Ustao je i pripremio se za put. Prebacivši putnu pelerinu preko ruke, sišao je do portirske lože i ne našavši nikoga, zazvonio na stono zvono. Posle desetak sekundi iz sporedne ođaje izašao je portir i videvši Doka, još više izbuljio ionako buljave oči. Holidej ga je mrko pogledao i portir je počeo mucati reči opravdanja.

— Trebalo bi da te nateram da pojedеш celu konjsku zapregu. Jesam li rekao da me probudiš pre polaska diližanse — govoreći to, Dok je pružio ruku i uhvatio portira za kravatu, koja se počela zatezati. Portir je još više izbuljio oči i počeo ubrzano da diše.

— Nemojte, mister — promucao je molećivo.

Posle nekoliko trenutaka Holidej ga je pustio. Portir je sasvim zaslužio strogu kaznu, ali grubost nije bila način za sticanje prijatelja. No, Dok nikada nije mislio na to. Nikada nije znao za kompromise, za slatke reči, za ophođenje u rukavi-

cama. Ta njegova priroda i dovela je do toga da je sa trideset godina života imao više neprijatelja nego poznanika i da nije mogao naći mira i mesta gde bi spokojno provodio život. Zbog te prirode morao je ostati litalica do kraja života.

Sa torbom u ruci i pelerinom preko ramena otišao je u gradsku štalu i tamo odabrao jednog dobrog zvezdastog mrkova, za koga štalar reče da se zove Tenesi. Ždrebac je bio fina, snažna životinja dugih nogu i širokih prsa ali malo čudljiv. Opirao se sedlaniu kao da mu se ne kreće na put, ali se pokorio čim je na sebi osetio odlučnog jahača koji mu je energičnim potezom uzde dao na znanje da sa njim nema pogađanja.

Gradani su sa zainteresovanim pogledom ispratili mrgodnog došliaka markantnih crta lica i oštrog pogleda, koji je jahao ulicom ne obraćajući pažnju na njih. To nije bilo čudno jer je Dok bio zackuplien mišlju kako da stigne diližansu koja je imala nekoliko časova prednosti pred njim.

U toj žurbi nije imao ni vremena ni razloga da se pita da li je ta njegova odluka dobra ili ne, što će sudbina uskoro pokazati. Razloga za to je bilo, mada ga on nije znao, jer su ubice, koje su ga pratile još sa druge strane Stenovitih planina, dobro pazile da ih ne primeti. Zadovoljni što neće morati da svoju žrtvu izazovu u gradu i izlože se riziku Holidejeve brzine i preciznosti, oni su lagano poiahali za njim, sigurni da im više neće umaći.

II

Negde izvan pećine nešto se pokrenulo.

Dok Holidei je otvorio oči i digavši glavu, pogledao prema ulazu

u pećinu. Gusta trmina planinske noći ustupila je mesto bledoi slutnji neke avetinjske beline koja je nagoveštavala izlazak meseca. Računao je da je prošao samo jedan čas otkako je zaspao, odnosno otkako je našao ovu suvu pećinu da sebe i svog konja skloni od hladnog vetra.

Od dolaska u Tarkvin sve mu je išlo naopako. Naipre sudar sa nasilnicima, onda uvreda od žene koja ga je interesovala, zatim zakašnjenje na diližansu i na kraju se moralo desiti da njegov konj odjednom počne da hramlje. Umesto trideset do noći je prevalio samo deset milja i umesto da sada spava u udobnom krevetu i da sutra nastavi put poštanskim kolima, ležao je u hladnoj, mračnoj pećini.

Holidei je sklopio oči i stavio ruke pod glavu. Uprkos čebadima pod sobom, činilo mu se da oseća svaku pukotinu, udabljenje ili ispupčenje na podu pećine. Mogao je možda skupiti suvog lišća i borovih iglica da napravi bolji ležaj, ali bio je suviše umoran od nešaćenja. Još uvek je bio umoran do kostiju i izmaglica sna pretila je da ga ponovo uspaava dok je sanjivo nastojao da dokuči kakav ga je to šum probudio. Znao je da neće mirno spavati sve dok ne sazna šta je to, bilo. Bila je to posledica dugogodišnje trajne pretnje opasnosti, koja je u niemu razvila neki instinkt opreznosti. Ljudi su to ponekad nazivali šestim čulom, ali on je smatrao da je to ipak samo probuđeni urođeni instinkt.

Tai instinkt bockao ga je da sazna šta se to napolju pomerilo iako mu je razum govorio da nema čega da se plaši.

Instinkt je pobedio.

Stenjući, prinudio je sebe da sedne. Proteglio se i nadlaničicom protrljao oči. Uprkos sve jačoj svetlosti pećina je još uvek bila u potpu-

noj tami. Mogao je jasno da čuje šum Tenesijevih pokreta i zveckanje metala na uzdi i opremi.

Holidej je izvukao revolver i ustao pazeći da ne udari glavom u tavanicu pećine. Sitnim koracima prišao je u čarapama do otvora pećine i zastavši na ulazu, pogledao napolje. On sam nalazio se u dubokoj senci, a predeo ispred njega ležao je obasjan srebrnastom svetlošću tek izašlog meseca. Neposredno ispred pećine pružao se neravan, dosta dugačak kameni ispust koji se nešto dalje pretvarao u padinu pretrpanu polomljenim stenama i trnovitim žbunjem. Izvirio je malo i zapazio da je dno padine još uvek u dubokom mraku. Vetar je u međuvremenu prestao da duva.

Tada je u daljini začuo jedan jedini šum: odjek potkovane konjske kopite pri udaru o kamenito tlo, koji se čuo kao odjek zvona. Holidej kao da je prestao da diše u očekivanju da se taj šum ponovi. Minuti su prolazili i on je počeo da podrhtava od zime. Mogao je ili vratiti se u toplo okrilje ćebadi, ili poći dole i videti ko jaše kanionom, ili ostati tu u očekivanju da mu se uši smrznju.

Holidej je izašao na bledu mesečinu i pogledao niz padinu. Držao je u ruci zapet revolver i uprkos neravnom terenu kretao se bez šuma. Na dnu padine rasla je gusta šuma žbunja. Stigao je do nje a da se ništa nije desilo i zastavši počeo je pogledom šarati kroz mrak.

Sve što je video bile su samo sablasne siluete drveće i tamni obrisi stena. Ništa se nije micalo.

Prešao je nadlanicom po očima i zažmirio prema mesecu. Još desetak minuta i mesečina će sijati punim sjajem. Sračunao je da može sačekati toliko pre nego što pođe vijugavim tokom potočića do ulaza

u kanjon, odakle se po njegovom mišljenju šum čuo.

Ali, neko drugi nije bio spreman da čeka.

Na levoj strani u niskom rastinju nešto se pomerilo. Holidej je prillegao. Tamu je probio narandžasto-crveni plamićak i gromki pucanj odjeknuo je nekoliko puta između zidova jaruge. Holidej se brzo okotrljao u stranu, ne obazirući se na oštre ivice stena. Dva puta je opalio u pravcu odakle je odjeknuo pucanj puške. Neki čovek je iauknuo. Na kamenitom terenu začuo se bat kopita koji mu se približavao. Ugledao je nekog konjanika i to mu je bilo dosta.

Skočio je na noge i potrčao pravo prema pećini. Bodlje i trnje kidale su mu i cepale odeću. Preskočio je preko nečega u tami i u tom trenutku oštar prasak puške prolomio je noć i olovno tane zviznulo mu je iznad glave. Na suvom kamenitom tlu odjekivao je topot kopita i kotrljanje sitnog kamenja. Levo od njega, u tami su se pojavile glave konja i jahača. Dok je ugledao odsjaj mesečine na cevi koja se još pušila. Nanišanio je i dva puta opalio. Konj i jahač su pali i dok je ponovo skočio i potrčao.

— Berte! Kučkin sin je prikucao Karla! — odjeknuo je nečiji glas.

— Karl, Berte!

Dok je grabio uz neravnu padinu, u Holidejevom sećanju odjeknula su ta imena. Karl i Bert Leja iz države Utah. Pljačkaši poštanskih kola, koje je poslednji put video u zatvoru u Koloradu zajedno sa njihovom braćom Štromom i Hekom, koji su čekali na suđenje ier je njegov iskaz dao dovoljno materijala da predstavnici pravde pokrenu protiv njih krivični postupak.

Mora biti da su u međuvremenu pobjegli iz zatvora i pošli za njim

da ga ubiju pre nego što stigne da pod zakletvom da izjavu pred terenskim sudijom Dulinom u Beks Sitiju!

Stara scena ponovo se odigravala! Učinio je ono što je smatrao da mu je dužnost prema ljudima i iskonskoj pravdi, misleći da je pravilno to što čini, a u ovom slučaju nagrada za takvo njegovo razmišljanje bili su četvorica ubica željnih njegove krvi.

Znajući da su braća Lein bespoštedne ubice, Holidej se nije odlučio da se uhvati ukoštac sa mnogo jačim neprijateljem. Umesto toga potrčao je u pećinu, odvezao Tenesija i osedlavši ga u mraku, pošao da traži drugi izlaz.

Gonioci su stigli do ulaza u pećinu. Pucniji su zaglušujuće odjeknuli i zvižduk kursuma odbijenih od stenja cićeći je prošarao pećinu. Koristeći svu snagu da smiri uplašenog konja, Holidej ga je vodio sve dublje i dublje kroz hodnike, sve dok odjek pucnjeva nije prestao. Zastao je tada da sasvim smiri konja, a onda kresnuo šibicu. Iz njegovog tunela galerija se račvala u tri pravca. Odabrao je onu koja se spuštala naniže i kada je šibica utrnila, pošao dalje.

Srce mu je uzburkano kucalo jer je znao da skoro nikada nije bio u većoj opasnosti. Braća Lein bili su ubice koje je slučajno video kada su svirepo pobili posadu i putnike poštanskih kola u planini Šoba. On je poteri ukazao na put i pravac kojim su ubice pobile i zahvaljujući tome, braća Lein su pohvatana. Holideju je bilo suviše dugo da čeka dolazak terenskog sudije u Koronado Kaunti i zbog toga je, mesto da čeka suđenje. Dok pošao nazad u Kolorado pre prvog snega, nadajući se da će izjavu pod zakletvom dati sudiji u Beks Sitiju, izjavu ko-

ja bi četvorici ubica sigurno namakla omču na vrat.

Ali, banditi su sada bili slobodni kao ptice na grani i držali su ga u klopki stotinu milja daleko od Koronado Kauntija! Držali su ga u klopki i brzo su se približavali. Holidej je to shvatio kada je tamu iza njega preseklo nekoliko bleštavih munja. Tresak „koltova“ zaglušio je ograničeni prostor. Tenesi je zaništao, uspravio se na zadnje noge i njegov najsak dopro je do ušiju lovaca. Holidej je besno dograbio gubicu svog konja i potrčao kroz tamu spotičući se i proklinjući, razdiran beznađežnošću svog položaja i odlučnošću da opet potegne oružje ako bude prinuđen da stane i da se bori.

Jedan od braće bio je mrtav. Znao je da su hici koje je opalio pogodili cili i imao je dosta razloga da veruje da je to bio Karl. Karl Lein, najmlađi i nairužniji od četiri brata, bezobzirni slabić među bandom nasilnika.

Zašto to nekim slučajem nije bio Bert. Štrom ili smrtno opasni Hek, koji je čoveka gledao sa suludim sjajem u divljim zelenim očima? Ako je već morao nekog da ubije, zašto to onda nije bio neki od najgorih?

— Holideje!

Glas je odjeknuo hodnicima pećine i begunac ga je lako poznao. Bio je to glas Velikog Berta, najstarijeg, najsurovijeg i sigurno glavnog među braćom. Glas crnog Berta Leina, nevaljalca, lonova i ubice.

Holidej je zaustavio konja i jednom rukom mu pritisnuo nozdrve, naprežući uši da jasno razazna šumove koji su dolazili iza njega. Gonioci su napravili neku vrstu buk-tinja i njihova svetlost svetlucala je u tami tunela kao odblesak vatre pakla.

— Olakšaj sebi, Holideje — razdrao se Bert Lejn. — Predaj se i obećavam ti da ćeš brzo umreti. Ako nas oznojiš, trebaće ti nedelja dana da izdahneš!

U svojoj mašti Holidej je video lice i telo koje se uklapalo u tai glas. Ogromnu telesinu sa malom glavom, boginjama razrovano lice i oči hladne kao kamen. Lice bandita koji je sa uspehom organizovao bekstvo iz zatvora, poronašao trag čoveka koji je pre tri dana otišao i pratio tai trag preko bespuća Stenovitih planina.

Dok je pošao dublje u pećinu ne pokušavajući da prikrije bat svojih i konjskih koraka. Naslućivao je da ga kroz okno prate samo dva čoveka. Bez sumnje da je treći postavljen na izlaz pećine, za slučaj da begunac zamakne u hodnicima i pokuša se izvući iz svog skrovišta.

Odjednom je zastao i nakrivivši glavu, pažljivije oslušnuo šumove iz tame. Činilo mu se da čuje žubor vode. Ovlaživši prst, digao ga je iznad glave i osetio lak dodir povetarca.

Da li je to bio još jedan izlaz?

Ne usudujući se da veruje u toliku sreću. Dok je požurio udarajući ramenima u zidove pećine, zureći očima u tamu. Odjednom mu je zastao dah, a i Tenesi je kratko nijsnuo kao da je i on osetio isto. Bio je to dodir kožnih krila, a onda cićanje u visokim tonovima. Holidej je ustuknuo ispunjen neizmerim užasom. No odmah je savladao svoju bojazan i umirio konja. Osetio je miris slepih miševa.

Zastao je neodlučno. Preko konjskih sapi ugledao je mutno svetlućanje bakliji i začuo škripanje kože na kamenu. Ni svi slepi miševi Kolorada neće zaustaviti braću Lejn, rekao je sebi, što znači da ni on

nije mogao sebi dopustiti da stane. Prinudio je sebe da požuri. Kada je iz tame naleteo još jedan slepi miš, on ga je odbacio nadlakticom i nastavio dalje čvrstim korakom.

Iza sebe je začuo krik i ugledao lepršanje svetlosti baklije. Holidej se ozbiljno osmehnuo. Nije, dakle, bio jedini koji ne voli slepe miševe. Zastao je dok su mu se grudi ubrzano dizale i spuštale. Držeći jednom rukom čvrsto oglav svog konja a drugom dršku „kolta“, bacio je pogled preko ramena.

Jedan deo tunela bio je sada iasno obasjan svetlošću i on je razaznao tamne senke u pokretu. Svakog trenutka mogli su ga primetiti. Ona će biti suviše kasno da se odluči.

Odluku je morao doneti sada ili nikada.

Odlučio je da to bude sada i gurnuvši konja laktom u rebra, iurnuo je u tunel pećine.

Svuda oko njega visili su rojevi, hiljade slepih miševa. Kada je ušao u njihovo skrovište, oni su poleteli dodirujući kožnim krilima njegovo lice i kričeći prodorno hiljadama udruženih glasova. On ih je odbijao od sebe svojim revolverom, a onda obema rukama čvrsto dograbio Tenesija za uzde jer se ovaj počeo besno olimati.

Holidej je nastavio da trči kroz hodnik, glave uvučene u ramena, posrćući. Hiljade slepih miševa dolazilo je u rojevima, u beskrainim naletima, mlateći krilima i cićeći. Nekoliko puta Dok je pao, ali je uvek ponovo ustajao i nastavljao da hoda.

Koliko dugo je to trajalo Holidej nije znao i nikada neće znati, ali odjednom je osetio da je tai pakleni vrtlog cike i kožnih krila ostao iza njega. U lice mu je sada duvao priatan hladan vetar i prema onome što je doživio u pećini, tai vetar

mu se činio osvežavajući kao čaša najboljeg viskija. Video je odjednom obrise vrhova drveća i oštre ivice stena obasjane mesečinom. Osvrnuo se još jednom i ugledao mračan otvor iz kojeg nije dopiralo ništa sem šuma krila i cike bezbrojnih slepih miševa.

Počeo je da se penje uzanim stepenastim procepom koji se postepeno širio otkrivajući travnu padinu i ogromno borovo stablo tridesetak stopa daleko. Posle nekoliko momenta oduševljenja ispunjenih udisanjem svežeg vazduha. Dok Holidej je zastao. Učinilo mu se da mu je ogromno borovo stablo na neki način bilo poznato.

Holidej je ostao da zuri u niega dok mu se kosa na glavi dizala. To drvo nalazilo se tačno na ulazu u pećinu u kojoj je on proveo deo noći. Tunnel kojim je bežao doveo ga je samo pedesetak metara dalje od mesta gde je njegovo bekstvo počelo!

Posle trenutka prepoznavanja došao je trenutak upozorenja na opasnost. U pećini je video samo dva brata, što je značilo da je treći verovatno ostavljen na ulazu. Krećući se brzo. Dok je skočio konju na leđa i šapnuo mu da pode. Tenesi je poslušno pošao niz travnatu padinu. Holidejev pogled ostao je prikovan za stenoviti ispušt ispred pećine, ali je opasnost došla sa drugog mesta. Crveni plamičak, tresak „kolta“ i osećaj bola, kao kad u telo prodire belo usijano koplje, onržio ga je na levoj strani.

Bio je pogoden.

Sagnuvši se u sedlu, osetio je na licu Tenesijev vrat. Pokušao je da uzvрати vatru „koltom“, ali su mu prsti bili obamrli. Iza sebe čuo je promukao povik i šesto čulo ga je upozoravalo da će strelac ponovo opaliti. Prikupivši svu snagu, Ho-

lidej je kliznuo na stranu svog konja i zakačio se prstima za jabuku sedla. Sada je strelcu meta bila samo njegova noga.

Sledeći hitac odleteo je u prazno i zabio se u stenu nedaleko od Holidejeve glave. Taj trik iahanja sa strane pored konja Dok je naučio dok je boravio u plemenu Apača i to mu je sada spaslo život. Lein nije mogao da ga pogodi i put za bekstvo bio mu je otvoren.

Holidej se brzo uspravio grčeći lice od bola i napregnuvši svu snagu, uperio revolver. Strelac iz zasede stajao je samouvereno i njegova krupna silueta jasno se odražavala na mesečinom obasjanom nebu. Dok je Tenesi zamicao u šumarak. Holidej je nekoliko puta pritisnuo okidač.

Uslovi za ciljanje bili su daleko od idealnih, ali Dok Holidej je bio dobar strelac i retko kada mu je bilo neophodnije da pogodi cilj. Jednom, dva puta, tri puta je pritisnuo okidač bez rezultata. Ali, četvrti hitac, ispaljen u istom trenutku kada je i Lein ponovo opalio, pogodio je cilj i bandit se zavrteo na stenovitom ispustu kao udaren lokomotivom. Sada već skoro van domašaja kuršuma. Holidej je žmireći nanišanio i ponovo opalio, ali je do tada Lein već pao iza stene.

Tek tada, kada je opasnost prošla, Holidej se usudio da pogleda svoju ranu. Pipajući rukom, osetio je pod prstima toplu, lepljivu kriv. Odahnua je sa olakšanjem. Kuršum je ušao i izašao nekoliko santimetara iznad počasa. Pretpostavljao je da kuršum nije povredio nijedan vitalni organ ali ipak je sve vreme intenzivno krvario.

Vrativši „kolt“ u futrolu, usmerio je Tenesija između dva visoka namukova drveta i pred sobom ugledao izlaz iz kaniona. Dodirnuo je

petama konja po slabinama, i ovaj je jurnuo napred sa toliko žestine da je konjanik morao dobro stisnuti kolena i uhvatiti se rukama za sedlo. Dno jaruge još uvek je bilo u mraku. Na desnoj strani Holidej je ugledao nepomičnu trupinu konja koga je pogodio, a nešto dalje uz padinu još jednog vezanog konja. Bol u rebrima ga je počeo žigati. Vetar je sada duvao dosta jako. U blizini jednog izvora okruženog stenama ugledao je čebad i opremu, pa je pretpostavio da su na tom mestu braća Lein logorovala pre nego što su pošli na nje ga.

Stisnuo je zube. Trebalo je da ostanu u zatvoru i da okušaju sreću na suđenju, prošaputao je u noć sa dozom ogorčenosti i odmah shvatio da je gubitak krvi već imao izvesnog dejstva. Morao je zaustaviti krvarenje ili će izgubiti svest.

Kao dve tamne, mastilom nacrtane siluete, konjanik i konj su nastavili put kroz jarugu, a zatim dalje kroz ravnicu. U jednom trenutku učinilo mu se da iz pravca pećine čuje potmule promukle glasove prigušene topotom njegovog konja. Nije se osvrnuo. Bio je svu pažnju usredsredio na zavijanje svoje maramice, koju je zavukao ispod pojasa da bi niom kao iastučetom pritisnuo ranu. Zatim je pocepao rukav svoje košulje, iscepao ga na sitne trake i obavio ga sebi oko pojasa da bi pritisnuo iastučić.

Taj grubo napravljen zavoj postigao je cilj. Krvarenje je polako usporilo, a zatim i prestalo, pa je bio u stanju da sačuva bistru glavu i da odabere put za bekstvo preko kamenitog terena na kojem koniska kopita nisu ostavljala trag. Kada je konačno stigao do jednog potoka, naterao je konja u vodu i pošao za vodenim tokom jednu, dve ili više

milia, nije se sećao koliko. Ovaj put čak ni kombinacija čelične volje i gvozdene konstitucije nije bila dovoljna da nadvlada dejstvo velikog gubitka krvi.

Prvi ozbiljni simptomi nesvestice stigli su ga dok je još jahao bezimenim potokom, koliko je on nejasno smatrao — u pravcu zapada. U jednom momentu okrenuo je glavu i pogledao za sobom. U noćnoj tami ništa se nije kretalo. Koliko je mogao da sračuna, braća Lein će teško moći da nađu njegov trag po danu, a po noći to će im biti nemoguće. No, u podsvesti sećao se da su ga banditi pratili čak sa one strane Stenovitih planina, što je značilo da kao tragači spadaju među najbolje.

No odjednom je shvatio da mu je sasvim svejedno da li će ga stići ili ne. Bio je još uvek dovoljno svestan da shvati kako je to prvi predznak gubljenja svesti, ali bio je nemoćan da se protiv toga bori. Sledeći korak bila su priviđenja. Iz senki stvorenih mesečinom iskakale su siluete aveti i fantoma. Ugledao je avetinjsko lice jedne žene za koju je mislio da ju je nekada voleo. Ona je hodala obalom potoka, praćena ćutljivom paradom lica iz njegove prošlosti, zatim su došli odlomci neke pesme koje se nejasno sećao... pesme koju je slušao u žagoru kantina u Pueblu, gde je crnooka Karmelita divlje razigrano igrala njišući razbludno kukovima i puštajući da joj vodopadi crne kose plave naga ramena i poluotkrivene nabujale grudi...

Zatim mu se pred oči spustila siva zavesa i vreme mesto, bol i slabost izgubili su svako značenje. Nije znao kada je pao prvi put i drugi put. Niti je mogao da se seti kako se uz pomoć jednog oborenog stabla uzbatrgao na Tenesijeva leđa.

U jednom momentu koni je kratko zarzao. Naviknut, na čvrstu ruku i gvozdeni stisak mišićavih nogu, bio je zbunjen mlitavim držanjem svog gospodara. Mesec je sada sijao punim sjajem i novi dan se kao bleđa crta rađao na istočnom obzorju ravnice Mačita.

Sledeći trenutak svesti nastupio je kod Holidēja kada je osetio oštar bol u leđima. Uspeo je da otvori oči i pred sobom ugledao gubicu svog konja.

Ležao je na zemlji.

Pokušao je da se pokrene i oštar bol ga je ponovo prostrelio. Trebalo mu je izvesno vreme da shvati da je pao na mali bodliikav kaktus. Okrenuvši se sa kaktusa na trbuh, počeo je da se smeje. Stara dama sreća večeras mu nije bila naklonjena. Smeo je da se kladi kako je pao na jedini kaktus u prostoru od nekoliko milja.

Pomisao da možda neće preživeti naterala ga je da se uzbilji. Otvorio je oči i par čizama zaklonio mu je vidik. Čizme su bile male i otrcane od duge upotrebe. Pošao je pogledom naviše uz iskrpljene pantalone, do opasača od zmijske kože i do kockaste košulje, i naizad do lica koje je sa visine zurilo u njega.

Bio je to neki dečaćić. S naporom koji mu je uzeo mnogo snage, pokušao je da se u svojoj grozničavoj svesti priseti gde je video lice tog dečaka. Pre nego što je potpuno izgubio svest, Holidelj se setio. Bio je to riđokosi dečak otvorenog lica koji mu je pomogao u Tarkvinu. Pre nego što su se senke sklonile na njegovoj svesti, on se na tu pomisao bezglasno nasmejavao. Lepa udovica će biti zaista nesrećna ako ovaj ološ ostane i umre na njenom ranču.

III

Tri jutra kasnije u osvit dana Dok Holidej je izašao iz dvokrevetne spavaonice i zastavši na pragu, pogledao preko ravnice ka Stenovitim planinama. Izgledao je bled i iscrpljen, i nova rupa na njegovom opasaču bila je očit dokaz da je posle dva dana opasne groznice dosta oslabio. Zahvaljujući snažnoj fizičkoj konstituciji, brižljivoj nezi i ogromnom komadu pečenog mesa prethodne večeri, on se tog jutra probudio dovoljno snažan da počne razmišljati kako da se oduži lepoj udovici i dečaćiću.

Pošto je osmotrio nebo i zaključio da će dan biti topao, sa mogućom kišom poslepodne, pošao je do staje. U štali je bila samo jedna mazga, par isluženih raga i njegov konj. Prišao je Tenesiju i počeo da ga timari sve dok mu dlaka nije postala sjajna kao posrebrjena. Ostavio je četku i češagiju tek kad je čuo da ga Mersi Stedmen doziva.

Pošao je preko prašniavog dvorišta prema neokrećenoj kući Iza skromnog zdanja, između kanala za navodnjavanje koji su u kvadratiima presecali ranč, sa obe strane Mičigenskog potoka pasla su goveda. Za tu pokrajinu Lu Stedmen je bio jedan od onih rećkih naseljenika koji su se bavili zemlioradnjom. Ranč „Bar S” nije bio ništa naročito, ali je zbog obilja vode iz Mičigenskog potoka, koji se iza granice ranča granao u više manjih potočića, oduvek izazivao zavist suseda, a naročito Bogana Smita, vlasnika „Kristalnog ranča”. Sa iskustvom i znanjem koje je stekao na Istoku, Stedmen je iskopao prvu seriju irigacionih kanala viđenih u oblasti Lodž Kaunti i spremao se da počne uzgajanje žita, kukuruza i drugih kultura kada je ubijen. Mer-

si i Džemi Stedmen bili su prinuđeni da dignu ruke od kanala i da sa poljoprivrede pređu na uzgajanje stoke, jer je poljoprivreda bila suviše težak posao za jednu ženu i nedoraslog dečaka.

Kada je Dok Holidej otvorio vrata i ušao u malu urednu kuhinju, Mersi, se nalazila pored štedniaka. Klhmnula je glavom u znak pozdrava i nastavila sa prženjem jaja. Nije sa njene strane bilo nikakvih izliva ljubaznosti. Sedela je pored njega pune dve noći kada je besnela groznica, ali je Dok Holidej imao osećaj da bi ona isto to učinila i za bolesnog konja. Pretpostavljao je takođe da time što se na njenom ranču pojavio prljav, ranjen i onesvešćen nije doprineo da se izmeni njeno ranije stečeno mišljenje o njemu.

Žena je prišla vratima i dozvala. — Džemi! Zar još nisi ustao?

Džemi Stedmen je skočio iz postelje u susednoj sobi i otvorivši oči ugledao nov dan. Dečak je imao dosta sličnosti sa svojim ocem. Lu Stedmen je bio visok koščat čovek plamenoride kose i lica bogato išaranog pegama. Kada je u pitanju bio ranč, Džemi je posedovao ozbiljnost istu kao i njegov otac. Ali, u njemu je bilo nešto i od njegove majke, a pre nego što se udala i posvetila uzgajanju sina i poljoprivredi, Mersi je bila artistkinja. Džemi Stedmen je bio maštovit i oštrouman, i posedovao je sposobnost da proceni liude, koja je daleko nadmašala njegove godine.

Zbacivši, spavaćicu, dečak je starijim češljem raščešljao zamršenu kosu. Za nekoliko minuta bio je obučen i spreman da pođe. Ušavši u kuhinju, osmehnuo se Holideju, koji mu je prijateljski mignuo okom, a zatim prišao umivaoniku i nekoliko puta se pljusnuo vodom po licu.

Dok se sušio komadom ubrusa, majka ga je netremice posmatrala... — Čim završiš doručak, idi da se pobrineš za stoku. Džemi — rekla je.

— Moj konj je već namiren, gospodo — dobacio je Holidej.

Mersi ga je strogo pogledala.

— Šta ste to radili, mister Holideje? Zar hoćete da vam se rana ponovo otvori?

— Osećam se odlično, gospodo.

— Izgledate kao smrt. Jedno ijaie ili dva?

— Dva, ako ih možete odvojiti.

— Ne bih nudila ono što ne mogu da odvojim.

Džemi je duboko uzdahnio i zauzevši svoje mesto za stolom, počeo da jede. Znao je da njegova majka može biti najljubaznija i naježnija osoba na svetu, ali kada je to htela, mogla je isto tako biti uporna i tvrdoglava kao rog matore koze. Prema Doku Holideju bila je gruba, vrlo gruba i Džemi nije mogao da prokljuvi zbog čega je takva, jer je, kako se njemu činilo, u tom čoveku, koga je njegova majka smatrala za ološ i skitnicu, bilo nečega što se njemu zaista dopadalo. No kada je bacio pogled preko stola do tog visokog čoveka sivonlavih očiju koje su mogle biti blage i tople, ali isto tako hladne i oštre kao kremen, morao je sebi da prizna da, po svemu sudeći, Dok Holidej može biti isto tako tvrdokoran kao i njegova mama, možda još tvrdokorniji.

Jaja, kafa i topli biskviti brzo su nestali. Holidej je sa Džemijem pošao iz kuće prema staji. Holidej je rekao njegovoj majci da će pomoći dečaku ukoliko bude hteo da popravi ograde na koralu i zidove na seniku.

No, više od svega dečak je želeo

da se nađe u blizini Holidejevog konja Tenesija.

Tenesi je bio najbolji konj koga je Džemi Stedmen u svom životu video i bio je vrlo uzbuđen kada mu je Holidej dozvolio da ga pojaše i skine sa njega nešto sala od uležalosti.

Kada je prvi put obišao oko dvorišta i privikao se na novog konja. Džemi, se osetio kao princ u svom kraljevstvu i odlučio je da potera konja dalje preko ranča. Obišao je oko kokošarnika, a onda oko svinjaca, i kroz baštu sa povrcem odjahao do njive sa žitom. Pogled na njivu njegovog oca, sasušenu i obraslu retkim stabljikama žita, većinom je kod njega izazivao tugu, ali danas to nije bio slučaj.

Pojahao je pojasom prerije obraslim žalfijom sve do hladnog izvora, gde je sjahao, napio se vode, a zatim napojio i Tenesija. Nije znao, naravno, da li je Holidej ponosan na svog konja, ali na njegovom mestu on bi to bio. I biće ako ikada bude dovoljno srećan da ima takvog konja kao što je Tenesi.

Kući se vratio tek oko podne i ugledao Holideja u hladu jednog bora. Holidej je pušio cigaru i zamišljeno gledao u daljinu. Džemi je pustio konja u ograđen prostor, a zatim prišao i seo u hlad pored Doka.

— O čemu razmišljate, mister Holideje? — zapitao je.

— Razmišljam o tome šta je tamo iza horizonta i šta ću videti kada odem odavde.

— Otići ćete? — zapitao je dečak tiho.

— Da, za nekoliko dana, možda još sutra.

Dečak je pokunjeno oborio glavu.

Dok ga je pogledao. — Šta je, izgleda kao da si iznenađen što to čuješ?

— Nisam. Video sam već da

se vi i mama... da se ne slažete, zar ne? Ona je nekako...

Holidej je odbio oblačić dima. — Nema to veze sa tvojom mamom. Ona je fina mlada dama, dragi moj Džemi, mada moram priznati da nije baš prijateljski raspoložena prema meni.

— Nije takva samo prema vama, mister Holideje.

— Kako to? Kako to misliš?

Džemi je uzeo jednu grančicu i počeo njom šarati po tvrdoj zemlji.

— Mama nije prijateljski raspoložena ni prema kome ko je... ko lako živi. Takva je mama. Ona misli da vi lako živite... bez muke. Ruke su vam glatke, bez žuljeva... imate fino odelo... Finog konja i sve... mama tako misli.

Holidej se osvrnuo oko sebe i pogledao nakrivljene ograde, trošnu staju, nebojenu kuću. Svuda na ranču „Bar S“ lebdele je senka siromaštva.

Dečak je shvatio njegov pogled i klimnuo glavom. — Da, mi smo dosta siromašni i vrlo teško živimo. Uvek je tako bilo. I može biti da je to razlog što je mama neprijateljski raspoložena prema onima koji lako i udobno žive. Tamo u Ilinoisu bilo nam je bolje, ali tata je pošto-poto hteo da dođe na Zapad da okuša sreću i mama nije imala drugog izbora nego da i ona pođe. Meni sve ovde u Koloradu sviđa, iako smo se ovde stalno mučili, ali mama se nikad nije prilagodila. Po dolasku je počela da se menja, naročito kad smo došli ovde na farmu. Tada je postala gruba i tvrdokorna, bar tako mi se čini.

Izvesno vreme obojica su ćutali, svaki obuzet svojim mislima. Onda je Holidej progovorio.

— Misliš li da bi sve bilo drukčije da je tvoj tata živ i vodi farmu, Džemi?

— Možda. Tata je radio od jutra do mraka na poljima. Mama se uvek žalila na to, ali ja mislim da je on znao šta radi. Reko mi je jednom da ćemo, ako godina bude dobra i ako saberemo dobru letinu, imati mogućnosti da otputujemo na izlet u Denver i ja verujem da bi nam on to pružio.

— Ali, tada je bio ubijen?

Dečakovo lice se rastužilo. — Da.

— Nije li ti teško da govoriš o tome, Džemi?

— Ne, sada više nije.

— Kako se to desilo?

— Pa eto, jedne večeri tata je otišao u Tarkvin da kupi namirnice i druge potrebe. Izgleda da je popio nekoliko čašica, kao što je obično činio, i baš kad se spremao da pođe kući, neko ga je s leđa ubio u jednoj ulici blizu gradske štale.

— I nikada nije pronađeno ko ga je ubio i zašto?

— Ne. Šerif Pikard je učinio sve što je mogao... ali izgleda da je to bio još jedan od onih slučajeva koji se katkad događaju... bez ikakvog razloga.

— Da li je mama posle toga pomišljala da proda farmu?

— Da, izvesno vreme ieste.

— I šta se desilo? Nije mogla naći kupca?

— Ne, mogli smo lako prodati imanje — Džemi je svojom ridoznanom glavom napravio pokret prema severu. — „Kristal” bi kupio našu zemlju u svako doba. Bogan Smit je uvek bio željan vođe koju koristimo za navodnjavanje, zbog čega su njemu ostajale nedovoljne količine. On bi odmah kupio ranč „Bar S”. Ali, ja nisam želeo da odem odavde i pretpostavljam da je to na kraju prevagnulo i navelo mamu da odustane.

— Ali kako izgleda, vi vrlo teško sastavljate kraj s krajem.

— Tako izgleda.

— Govoriš dosta neodređeno, dečko.

— Pa, to je dosta čudno, ali otako je tata umro, kao da imamo više nego što smo imali kada je on bio živ. Nemojte me pitati kako to, ali... — Džemi je začutao jer je mazga počela da njače iz koralu i pogledavši prema putu koji je vodio ka gradu, ugledali su jednog krupnog konjanika koji se približavao.

— Ko je to, Džemi? — zapitao je Dok.

— Šerif, mister Holideje. Izgleda da dolazi ovamo da razgovara sa vama.

Holidej je ustao ozbiljnog lica. — Da, pretpostavljam da će to biti razlog, dečko.

Bila je to druga poseta Marča Pikarda ranču „Bar S” u toku poslednja dva dana. Dan pre toga, pošto je od doktora Tenara čuo da se Dok Holidej oporavlja na Stedmenovom ranču od zadobijenih povreda, šerif je dojahao prvi put. Ispitao je Holideja o pucnjava i pošto je dobio punu sliku o krvavom događaju, otišao je da na licu mesta proveri njegovu priču.

Da u tu priču u najmanju ruku nije verovao više nego juče, bilo je očigledno ne samo po Pikardovom ozbiljnom izrazu lica dok je žustro grickao tople kolače Mersi Stedmen već i po tome kako je preko ivice svoje šoljice za kafu gledao Doka Holideja. Pošto je počutao izvesno vreme, šerif je na svoj dosta jednostavan način otkrio šta je radio otako je prethodnog jutra napustio Stedmenovu farmu. Prvi zadatak bio mu je da pošalje pismo u Ko-

ronado Kaunti u Utahu i da proveri da li postoji banda poznata kao Lejnova banda, a uz to i da sazna detalje o eventualnoj prijevici otkrivenju, uopštvu i kasnijem hapšenju. Pošto je to završio, on i njegov zamjenik odujani su u Eho kanjon gde, sem dokaza o pucnjavi, nisu našli leševe, a još manje bandite, kao što im je rečeno. Mada su ipak pronašli runde, koje bišage, u njima nije bilo ništa interesantno što bi potvrdilo njegovu priču.

Ukratko, šerif je Rondejevju priču o tome kako je došao na Stedmenov ranč sa ranom u boku smatrao vrlo labavom i nije joj poklonio ni najmanje vere.

Rondej je pripalio cigaru i kroz oblake dima zmireći pogledao šerifa. Bio je verovatno više načina da reši ovu situaciju i šerifu pruži dokaze o istinitosti svojih iskaza, ali ništa od toga nije mu stajalo na raspolaganju u ovom momentu. Zbog toga je kratko rekao. — Svako ko je makar čorav, može videti šta se desilo, šerife. Oni su jednostavno zakopani u sakrili leševe i na tome se stvar završila. Bar za vas, ali ne i za mene. Meni sa njima predstoje nova iskušenja.

Pikard je pocrveneo, ali je uzdržao. — Varate se ako mislite da je za mene sve završeno. Tiče me se sve što se događa u okolini. Na planinskim prelazima već je pao sneg, pa će pošta morati da putuje obilaznim putem. Možda će proći nedelje pre nego što iz Koronado Kauntija dobijem izveštaj o vašim tobožnjim banditima, Holideje. Može biti da ste vi u stvari na to i računali.

— A šta bi to trebalo da znači, šerife Pikarde?

— To znači, mister, kako uopšte nisam ubeđen da vaša priča nije jedna velika laž. Jednog dana dojahali ste u moj grad i odmah ste

započeli tuču. Onda ste sledećeg dana odujani i posle kratkog vremena pojavili se sa probušenom kozom i ispričali smešnu priču o čoporu bandita koji vas goni još iz Utaha — Pikard je energično odmahnuo svojom velikom glavom. — Ne, nije uopšte važno kako čovek izgleda. Vi ste od one vrste ljudi koji donose nevolju, mister. Ne znam šta imate na umu, ali ma šta da je u pitanju, vraški sam siguran da to mom gradu neće doneti nikakvo dobro — šerif je kratko pogledao ćutljivu Mersi Stedmen, a zatim se vratio na Holideja. Kada je nastavio, glas mu je bio nešto mirniji. — Najbolje što vam mogu savetovati je da nastavite put, mister. To ozbiljno mislim. Nastavite put pre nego što nam donesete još neprilika i pre nego što ovoj finoj dami date razloga da zažali što vam je spasila život.

— Je li to sve, šerife?

— Kako to mislite sve?

— Jeste li rekli sve što ste hteli?

— Trenutno jesam.

— Onda ću ja reći šta mislim. Niko meni neće naređivati kada i gde da pođem. Ovo je slobodna zemlja i ja nisam učinio ništa loše. Ono što sam vam rekao za braću Lejn sušta je istina; da ste imali više hrabrosti i da ste manje brbljali, pokušali biste da pođete njihovim tragom i da ih onemogućite pre nego što još nekome nanesu neko zlo. Rekao sam vam šta se desilo i ko su oni, i to je sve što ću vam reći. A što se tiče one gužve u gradu, ako ste vi šerif koji dopušta onakvim ljudima da zlostavljaju vaše građane onako kao što su Hertli i Hač učinili, onda sigurno niste čovek koji meni može naređivati — Holidej je ustao. — Drugim rečima ostaću tamo gde ja hoću, čak i ovde, na ovom mestu, šerife, ukoliko,

naravno, misis Stedmen ne želi drukčije.

Serif je bacio kratak pogled do Mersi. — Na vašem mestu ja bih rekao da želim nešto drugo, misis Stedmen. Znam ja takve kao što je on. Takvi donose nevolju svuda gde se nadu.

Za trenutak mlada žena je neodlučno ćutala. Zatim je rekla. — Možda bi ipak bilo najbolje ako biste otišli, mister Holideje.

Holidej se ćutke zagledao ispred sebe, a onda digao pogled do Mersinog lica. — To, onda, znači da se slažete sa onim što je šerif rekao, gospodo? — upitao je savladujući se da ne bude oštar. — Mislite da sam lagao?

Pogledi su im se sreli i za trenutak Holidej je imao utisak da je probio njen odbrambeni oklop, kao da je iza koprene udovičke povućenosti otkrio kratak bleštav nagoveštaj prave žene. A onda se zid odbojnosti opet digao i ona je odlučno rekla.

— Ne znam da li verujem ili ne verujem u vašu priču, mister Holideje. Meni to nije važno. Važno mi je šta mi šerif savetuje, a drugo, možda i važnije, da vam je moj sin očigledno mnogo naklonjen i da vi, po svoj prilici, ne utičete dobro na njega.

— Zašto? — Holidej je pomislio da će biti dobro ako to pitanje raščisti do kraja. — Zbog toga što sam ludalica... što nemam svoj dom kao svi časn i ugledni građani i što živim od lake zarade na kocki... to verovatno znate?

Ona je porumenela i oborila oči. — To nema veze sa mojim stavom — slagala je.

— Možda ipak ima, gospodo. Bar za vas. Pa vidite, nije mi mnogo stalo šta ljudi o meni misle, ali pošto je u pitanju vaš dečak, uzgred rečeno: intuiciji dece treba više ve-

rovati nego mišljenjima nekih odraslih učeurenih građanskih mozgova, reci cu vam i ovo: verovatno bih imao svoj dom i pristojan posao da sam bio manje principijelan i da sam savio kičmu pred svakom protuvom. A što se tiče rada... tačno je da ne orem, ne žigošem goveda, ne krotim divlje konje, niti vodim trgovinu, kao većina drugih ljudi, ali posao od koga živim nije ništa manje težak. Dok drugi prodaju snagu, ja trošim svoj um, gospodo, Ziveti od hazarda nije lako.

— I tu dolazimo do jednog drugog pitanja, mister — umešao se Pikard. — Ako živite od kocke, to onda znači da uvek, ili skoro uvek, dobijate. A niko nema toliko sreće sem ako...

— Sem ako ne vara, hteli ste reći, je li tako? — presekao ga je Dok. — Da ste to rekli za kockarskim stolom, ja bih vas možda ubio, šerife, a ovako cu se samo nasmejati. Za Doka Holideja još niko nije rekao da vara... niti će reći.

Šerif se trgao, ali nije hteo da sa bojišta ode pobeden. — Verovatno da takvima kao vi Deda-Mraz ostavlja poklone u čarapu — rekao je i ustajući sa stolice, ironično odmahnuo rukom. Uzeo je šešir i dodao. — No, to sada nije ni važno. Misis Stedmen vam je rekla da odete, pa pretpostavljam da ćete tako i uraditi.

U očima Doka Holideja blesnuo je plamičak prkosa, koji se ugasio čim je pogledao mladu ženu. Morao je sebi da prizna da mu se Mersi Stedmen dopada. Dopala mu se od prvog trenutka kada ju je ugledao u Tarkvinu. U njenom izgledu, držanju, ponašanju časne farmerske žene, pored lepote i prefinjenosti zrelih oblika koji su je krasili, bilo je nečeg golicavo izazovnog, što ga je namamilo i privlačilo više od jeftine erotike našminkanih salunskih za-

bavljacića koje su većinom činile njegovo društvo. U nekom skrivenom delu duše želeo je da je bliže upozna i doživi, ali nije bilo sudeno da se to desi.

— Kad želite da odem, gospodo Stedmen? — zapitao je pomalo ukrućeno.

— Kad budete dovoljno jaki za putovanje.

— I sada sam dovoljno jak. Želite li da odmah odem?

— Naravno ne, mister Holideje. I sutra ima vremena, to je dovoljan rok.

Holidej je uzdržano klimnuo glavom šerifu. — Mnogo hvala Pikarde. Možda ću jednog dana moći da vam vratim istom merom — rekavši to, izašao je iz kuće i energično zatvorio vrata za sobom.

IV

— Šta to radite, mister Holideje?

— Isto ono što sam radio pre pet minuta, kada si me isto to pitao.

— Još ste zle volje?

— Ko je zle volje?

— Tako izgledate.

Oslonjen rukama na ogradu koralu, Holidej je okrenuo glavu i ozbiljnim okom pogledao dečaka. Otkako je Pikard otišao, on je višak vremena ispunio pregledanjem i spremanjem svoje opreme, a sada je izvesno vreme, od dolaska drugog posetioca, stajao zamišljen i gledao horizont na zapadu. Već pola časa Džemi Stedmen se muvao oko njega i počeo mu je ići na nerve.

— Zašto ne ideš u kuću i ne pomogneš mami da zabavlja mister Donelija ili kako se već zove taj čovek, dečko? — zapitao je nabusito.

— Doner — popravio ga je Džemi. Oslonio je laktove na ogradu koralu i spustio bradu do njih. —

Mister Doner mi se nimalo ne sviđa, mister Holideje.

— Ah, to je, dakle, u pitanju — rekao je Holidej i spustio ruku do pojasa sa revolverom. — A šta je taj grešnik učinio da ti se tako grdno zamerio? Nisi li mi rekao da je on jedan od onih koji su tvojoj mami pomogli posle smrti tvog oca?

— Možda jesam.

— Zašto ga onda ne voliš?

Džemi se namrštio i sagnuvši se, uzeo komad grančice. — Mislim da se on udvara mojoj mami.

Holidejeva ruka čvršće je stisnula kopču opasača. Nešto pre toga video je Donera, koji je sišao sa lakih karuca što su pripadale Kejnovoj bankarskoj kompaniji i agenciji za promet zemljišta. Bio je to visok, snažno građen mlad čovek, odeven u građansko odelo uz koje je nosio štap od bambusove trske. Holidej je dugo netremice gledao prema vratima kuće, a onda je slegnuo ramenima i ponovo se obratio dečaku.

— Znaš šta, tvoja mama je sada udovica i svaki čovek ima pravo da joj dode u posetu, na čak i da joj se udvara ako to želi.

— Ali, on je oženjen.

— Oženjen? —

— Naravno. Oženjen je kćerkom starog Konveja Keina koja se zove Ketij, i Džimi Piters mi je rekao da ga je stari Konvej samo zbog toga primio u svoj biznis. Konvej Kejn je najbogatiji čovek u oblasti Lođž Kaunti i verujem da će i Lukas Doner jednog dana takođe biti bogat. Ali, mislim da nije pravo da čovek koji ima ženu posećuje neku drugu gospođu, je li tako, mister Holideje?

— Nije moje da o tome sudim — zamumlao je Holidej i zapitao se zbog čega mu se Lukas Doner ne dopada kako ga uopšte ne poznaje.

Džemi je začušan i zagledao se u Holidejev revolver sa drškom od slo-

novače. Očigledno da ga je to fino oružje veoma interesovalo i posle pola minuta ili minut tišine, Dok je primetio dečakov fasciniran pogled i shvatio čime su njegove misli bile zaokupijene. Kao i svi nedorasli ljudi, i mali Džemi žudeo je za osvedočenjem sopstvene muževnosti i revolver kao simbol tog čovekovog svojstva zaokupljao ga je više od svega drugog što se kod Holideja moglo zapaziti. Primetivši Holidejev pogled na sebi, dečak je nesigurno progovorio.

— Imate fini revolver, mister Holideje.

— Da — odgovorio je Dok kratko. — Čovek kao ja mora da ga ima sa sobom.

Džemi ga je sa strahopoštovanjem pogledao. — Pretpostavljam da ste vrlo vešti u rukovanju njime?... da možete postići sve što hoćete?

Holidej se setno osmehnuo. Volio je decu, a ovaj mu se posebno dopadao. Znao je da će mu, kada ode, mali Džemi nedostajati. — Dosta sam vičan, ali sigurno je da njime ne mogu postići sve, pogotovo ne ono najvažnije: sigurnost! Znaš, dečko moj, uvek se nađe neko ko može više i bolje od nekog drugog... i tako umesto da donese bezbednost i spokoj, revolver često postiže sasvim suprotan efekat. Ne, Džemi, revolver nije uvek čovekov prijatelj, kao što to neki misle. Što se tiče tebe, ako te interesuje, savetovao bih ti da ga nikada ne uzmeš u ruku. Daleko je bolje da kao farmer naučiš da baratač, čekićem i sekirom.

— Ja to već znam. Hoćete li da vam pokažem?

— Naravno da hoću. Samo ljudi oprezan sa tom velikom sekirom.

— Snažniji sam nego što izgledam, mister Holideje. Pogledajte kako ću izdeljati dasku za staju i to bez ikakve pomoći.

Rekavši to, dečak je uzeo sekiru i pošao prema staji, a Holidej se uputio za njim sa smeškom na usnama. Dok je dečak sa mnogo umešnosti sekirom obukovao dasku prema mestu gde bi je trebalo staviti, Holidej je pogledom obuhvatio farmu. Bilo je tu mnogo posia i za jednog odraslog čoveka a ne za neorastlog dečaka, ali on tu nije mogao naći pomoći. Mersi i Džemi morali su graditi svoj život svojim rukama i ići sopstvenim životnim putem.

Kada mu je pogled odlutao do kuće, ugledao je na prozoru nečije lice i oči koje su ga pažljivo posmatrale. Bio je to Doner. Stajao je nepomično i posmatrao ga sa velikim interesovanjem, a kada je uhvatio Holidejev pogled, on se mlako osmehnuo i okrenuo glavu. Nekoliko trenutaka kasnije kroz prozor je pogledala Mersi Stedmen, a onda je i ona iščezla.

Holidej je ćutke klimnuo glavom za samog sebe. Mogao je zamisliti koliko je presrećan Doner morao biti videvši ga na ranču žene za koju se, kako je Džemi natuknuo, veoma interesovao.

Iz te ideje odmah je proizašla i druga misao. Mersi mu nije izgledala kao tip žene koja bi se mogla zainteresovati za nekog oženjenog čoveka, mada je pretpostavljao da niko na svetu ne može biti tako usamljen kao udovica prepustena sama sebi u vođenju bednog i siromašnog ranča.

Holidej je zagledao rukom kosu i prišao da osmotri Džemijev rad. Rana na boku malo ga je tištala, ali kao nešto što zaceljuje. Dan-dva na konju i čistom vazduhu, i biće opet u punoj formi.

Senka nezadovoljstva zamračila mu je lice i Dok je sa naporom otrešao od sebe sve misli koje su ga mučile da bi, prišavši Džemiju,

konstatovao da dečak zaista dobro obavlja svoj posao.

— Odlično urađeno, Džemi — rekao je. — Ali pazi da uvek delješ malo dalje od ucrtane linije.

Džemi se osmehnuo. — Može biti da je sekira malo prevelika za mene, mister Holideje.

— A možda je i malo tupa — primetio je Holidej. — Imaš li negde kamen za oštrenje?

— Mislim da ima jedan u staji — rekao je Džemi. Kada je dečak otrčao u staju, Holidej je začuo korake i okrenuvši se prema kući, video da im se približavaju dečakova majka i njen gost. Tamna kosa Mersi Stedmen bila je dignuta u pandu iznad njenog dugog labudovskog vrata, tako da joj je lice činila mlađim i nežnijim. Dok su se približavali, ona se osmehivala, i Holidej se učinilo da u njenim očima vidi vatru koju pre toga nije zapazio.

Kada su prišli, ona mu je predstavila gospodina Lukasa Donera iz Kejnovе bankarske kompanije i agencije za promet nekretnina. U tom momentu ona je opet bila ona ista ozbiljna, sumorna udovica.

Doner je pružio ruku, ali je Holidej samo uzdržano klimnuo glavom i ostao hladan. Doner je bio iste visine kao Holidej, ali znatno masivniji i teži. Imao je izgled zadržlog, dobro uhranjenog čoveka, a glavna osobenost lica bili su mu tanki, kao olovkom nacrtani brkovi i glatko začešljana kosa. No gledan iz blizine, njegov samouveren stav bio je obmana. Doner je bio odeven u elegantno ali iznošeno odelo, a cipele su mu bile jako uglancane, ali ispucale i izlizanih đonova. I odelo i obuća kao da su znali za bolje dane.

Ali Kejnova kompanija nije bila ni izbliza tako uspešna kako mu je mladi Džemi nagovestio, ili je Lu-

kas Doner, gazdin zet, imao vrlo malu platu.

Doner je vešto zapodeo razgovor. Želeo je da zna sve o pucnjava između Doka i braće Lejn, o Holidejevima doživljajima i iskustvu sa predstavnicima zakona u državi Utah i konačno je razgovor skrenuo na Holidejevu prošlost.

Po prirodi uzdržan i malo govornjiv, Holidej je ozbiljnog lica stajao na suncu, dajući vrlo kratke i jednostavne odgovore. Pri tome je radoznalo krajičkom oka motrio Mersi, koja je stajala u senci nadstrešnice sa jednom rukom oko ramena svog sinčića i sa ukočenim osmehom na usnama slušala njihov razgovor. Džemi je u ruci još uvek držao sekiru i mrštio se svakog put kada bi pogledao ka Doneru.

— Pa lepo — osmehnuo se Doner kada je video da ništa posebno ne može čuti o Doku Holideju — bilo je vrlo interesantno razgovarati sa vama, mister Holideje... ili možda kratko Dok, ako dopuštate da vas tako oslovljavam?

— Nemam ništa protiv, ali mislim da bi za sada bilo bolje da ostanemo na onom uobičajenom načinu oslovljavanja, mister Donere — odgovorio je Holidej i mirno žmirnuo očima.

— Kako god hoćete, kako god hoćete — požurio je Doner i nastavio. — Drago mi je što vidim da vam rana od nezgode lepo zaceljuje. Kada se sledeći put budemo videli, nadam se da ćete biti u punoj snazi.

— Mislim da tog sledećeg susreta neće ni biti — rekao je Holidej i pucnuo prstom dečaku da mu donese sekiru i kamen za oštrenje, propuštajući zbog toga da zapazi kratak značajan pogled koji su izmenjali Mersi Stedmen i Lukas Doner.

— Šta bi to trebalo da znači, mi-

ster. Holideje? — zapitao je Doner sa osmehom.

— Odlazim sutra.

Doner je nabrao obrve i pogledao ženu. — To mi niste rekli, Mersi. Nećete valjda reći da ste mister Holideju otkazali gostoprimstvo?

— Pa ne bih baš tako rekla. Lukase — odgovorila je. — Ali... da, predložila sam mu da ode, koliko zbog šerifovih saveta, toliko i zbog svih drugih okolnosti.

— Okolnosti? — Doner je zauzeo stav iznenađenosti. — Gopode bože, Mersi, zar niste svesni toga da vas vaš ugled stavlja iznad domaćaja bilo kakvih govorkanja i ogovaranja? Svako u ovom kraju zna koliko ste dobrog srca i svako zna da ste mister Holideja prihvatili u momentu kada je bio u velikoj nuždi, jednostavno iz čistog milosrđa i dobrote. Uveravam vas da, što se toga tiče, nemate apsolutno ničega da se plašite.

Slatkorečiv je, pomislio je Holidej, ali je priznao samom sebi da taj čovek ume da barata rečima. Video je da se Mersi počela kolebati, a onda je i Džemi dodao nekoliko grama težine na vagu njenog odlučivanja.

— Zašto se ne predomisliš i ne dopustiš mister Holideju da ostane dok potpuno ne prezdravi, mama?

— Ja sam i sada sasvim dobro — rekao je Dok odlučno, ali nešto kao da ga je vuklo da ne bude tako energičan. Koliko ga na jednoj strani Tarkvin nije interesovao, toliko ga je na drugoj strani ličnost Mersi Stedmen zanimala. Iako mu ponos nije dozvoljavao da i dalje ostane na farmi, u dubini duše priželjkivao je da se desi nešto što bi omogućilo njegov daljni ostanak pored žene koja je gicala njegovu radoznalost. No, nije mogao dalje ostati tamo gde su mu rekli da je nepoželjan.

— U svojoj vrsti možda jeste — rekao je Doner uz osmeh koji je počeo nervirati Doka Holideja. — Sudeći po tome što vidim da vam je vaš revolver pri ruci — Doner je digao obrve i poslovnim tonom oslovio Mersi. — Čovek koji se razume u oružje dobro bi vam došao na ovom ranču, Mersi. Svima bi nam bilo lakše na srcu ako bismo znali da pored sebe imate čoveka kao što je mister Holidej... bar za neko vreme.

Mersi se zamislila, a onda kao da je u iskušenju pogledala Holideja, koji se pravio da to ne primećuje. Zatim je spustila pogled do rđokose glave svog sina i Dok je pretpostavio da opet razmišlja o njegovom uticaju na dečaka. Konačno je izgledalo da se odlučila, jer se osmehnula i izašavši iz hlada nadstrešnice, stala pored Donera.

— Možda ste ipak u pravu, Lukase. Može biti da sam bila malo brzopleta. Ali ne znam, nisam sigurna da li će mister Holidej hteti sada da ostane.

— Hoćete, sigurno hoćete mister Holideje? — povikao je Džemi uzbuđeno i pritrčavši uhvatio Holideja za rukav. — Ostaćete kod nas, a ja ću se brinuti za Tenesija i povremeno ga jahati dok vi ne budete sasvim zdravi. Onda ćemo možda stići da odemo i u lov i da vežbamo gađanje iz revolvra...

— Hej, stani malo — rekao je Holidej sa lažnom ozbiljnošću na licu. Pogledao je dečka i prisetio se svog detinjstva, a onda je pogled njegovih čeličnoplavih očiju krenuo do žene koja se neodoljivo osmehivala. Pa lepo, videće na šta će izaći korak koji je nameravao da preduzme. Imao je izgovor da ostane i ostaće.

Pročistio je grlo i rekao. — Dobro možda bih mogao ostati, ali pod jednim uslovom.

— Koji je to uslov, mister Holideje? — zapitala je Mersi.

— Da vam nadoknadim troškove koje ćete zbog mene imati.

— To je nemoguće! — uzviknula je Mersi. — Gostoprinstvo se kod nas ne naplaćuje, mister Holideje.

— Dosad je to bilo gostoprinstvo iz milosrđa i preke nužde, ali o sada više nije. Ako ne prihvatite, ja odlazim.

Mersi se za trenutak zamislila, ali izgleda da su razlozi za Holidejev ostanak već bili prevagnuli. — Ako baš mora biti, prihvatam, ali znaite, preko volje. Činim nešto što nikada nisam činila.

Pošto su se njih dvoje vratili u kuću, Dok i Džemi su ostali kod staja. Džemi skoro van sebe od oduševljenja. I pre toga Dok ga je procenio kao jednog od onih običnih dečaka koji kroz život prođu skoro neprimjećeni. Činjenica da je dečaku posvetio znatnu pažnju, izgleda da je Džemiju iako mnogo značila, tako da se Dok počeo pitati da li mu je njegov rođeni otac posvećivao toliko pažnje i vremena kao on, nepoznati stranac.

Ali, te misli zaokupljale su ga samo kratko vreme dok je stajao pored ograde korala i savetima pomagao Džemiju u popravljanju staja. Nije ga čak brinulo ni to što će na Stedmenovoj farmi ostati duže nego što je u početku nameravao, niti su mu na um padala moguća ogovaranja koja je Mersi pominjala. Nije ga se ticao ni loš utisak koji je ostavio na neke građane Tarkvina. Razmišljao je, međutim, o onome što se desilo u Eho kanionu, o dvojici ili trojici ljudi koji su prevalili toliki put da bi pokušali da ga ubiju i koji će to garantovano ponovo pokušati čim saznaju gde se nalazi.

A gde se Dok Holidej oporavljao,

očigledno da u oblasti Lodž Kaunti nije bila tajna.

Odluku je doneo odmah po odlasku Lukasa Donera u grad i pošto je ispio svoju šolju kafe i poslužio se kolačima. Dok je osedlao Tenesija i odjahao. Rekao je Stedmenovima da odlazi na jahanje u brda u cilju razgibavanja i fizičke vežbe, i to je samo upola bila laž. Sem toga, nameravao je da ode do Eho kaniona i tamo potraži tragove braće Lein. Pomišljao je da će njegovo zdravlje mnogo zavisiti od toga da li će u tome uspeti ili ne.

Dim cigare dizao se lagano sa usana Doka Holideja i bešumno plivao oko hladnih stena razbacanih po dnu stenovitog kaniona a zatim nestajao u ništavilu, odnet hladnim povetarcem ka vrhovima litica preko kaniona.

Pustolov je sedeo na niskom iscustu jedne sive stene, nekih četiri milie istočno od velikog drveta i žbunjem obrasle padine koja je označavala ulaz u pećinu koju je on jedar čas pre toga temeljito pretražio. Pred njim se pružao uzan pojas žutog peska i u njegovom središtu jasno se video otisak gvozdenih potkovic i sitni okruglasti otisci eksera kojima je potkovicica prikucana za kopito.

Taj otisak napravljen je nedavno, možda tog istog dana, a pažljivo istraživanje pećine i terena oko njenog ulaza otkrilo mu je da su braća Lein jahala konje potkovane takvim potkovicama i baš takvim ekserima.

Jedan od njih, ili što je još verovatnije dvojica ili sva trojica posetila su toga dana Eho kanion.

Zbog čega?

Smatrao je da to samo može da nagada, ali naiverovatnije da su se braća Lein vratila na mesto obračuna da bi našli njegov trag. Ako je to bilo tačno, onda je činjenica da su iz kanjona otišli u pravcu istoka značila da su u tom pokušaju pretrpeli neuspeh.

Šta će onda biti njihov sledeći potez?

Očigledno da braća Lein nisu smela rizikovati kontakt sa meštanim, jer bi u suprotnom već sigurno znali za njegovo boravište. Banditi su se verovatno klonili i predstavnika zakona, mada šerif Pikard c njima još nije imao nikakvih obaveštenja. Ta činjenica otežavala je njihovo traganje, ali ga nije činila nemogućim. Pošto nisu uspeali da nađu njegov trag, naiverovatnije da će Leinovi pokušati da se nekome približe. Od tog trenutka bilo je samo pitanje vremena kada će se oni pojaviti na ranču „Bar S”.

Zgazivši opušak cigare petom, Holidej je prišao svom konju, vinuo se u sedlo i poterao ga dodirom petla. Kao da je osećao da mu se ne žuri, dugonogi ždrebac zakasao je umerenim tempom da bi tek posle izlaska iz jaruge pošao trkom prema zapadu.

Bio je već skoro mrak. Iz žbunia je dopiralo nešto smirenije cvrkutanje ptica i po koji zov čuka. Holidej je zapalio još jednu cigaru i odbivši nekoliko dimova, izbio na vrh prevoja i počeo se spuštati niz suprotnu stranu.

Sada mu je bilo jasno da su njegove nade da će posle okršaja u Eho kanjonu braća Lein biti sita svega, da će odustati od dalje potrage i da će se vratiti u Utah, bile pusta želja. Saznanje da su još uvek u toj oblasti i da ga očigledno i dalje zone, sve je izmenilo.

Nije više mogao ostati na ranču „Bar S”. To je bilo jasno kao dan.

Nije imao pravo da ugrozi život onih koji su mu u teškom trenutku pomogli. Njegov prvi potez mora biti da napusti ranč i da to svuda objavi. Posle toga mogao je pobeći, otići ili učiniti bilo šta drugo, ali koliko je znao sebe, u bežanju od opasnosti nije bio mnogo vešt.

Stisnuo je vilice toliko da su mu od stiska obrazi pobledeli. Ta zlosrećna holidejevska zvezda i dalje ga je pratila. Jahao je mesecima, menjao mesto boravka u potrazi za novim doživljajima i pri tome upoznao stotine ljudi koji mu se nisu dopadali. Ali, čim je naišao na nekoga ko mu je makar za kratko mogao nešto značiti, u njegovom pustolovnom lutalačkom životu moralo se desiti nešto da se tai susret osuieti.

Snagom volje prekinuo je tok razmišljanja. Imaće dosta vremena za samosažaljenje kad bude daleko od ove pokrajine trave i pašnjaka. Brežuliak pred njim bio mu je poznat. Prešao je pola puta do ranča i Tenesi je krupnim skokovima grabio napred.

Izvukao je iz futrole svoj „kolt” i mahinalno proverio da li je pun, osluškujući jednim uhom umirujućim bat koniskih kopita i šuštanje trave pod koniskim trbuhom. Revolver, koni i uspomene to je bilo sve što je imao. Ne baš veliki rezultat za trideset godina života, ali ipak nije mogao da prihvati pomisao da je njegov život potpuni promašaj. Doživio je dosta. Strah od smrti, očajanje, razočarenje, jad i patnju, ali ipak je ponekad ljudima učinio i neko dobro, pomogao im je da budu dobri i da život prihvate kao mukotrpnu borbu u kojoj ima gadošti i zlih ljudi, ali i ljudi vrednih ljubavi i poštovanja. Pri tome je pomogao i samom sebi utoliko što je, pomažući drugima, potvrđivao sebi da nije sasvim beskoristan.

Senka tuge zatamnila je uglove njegovih očiju dok je vraćao revolver u futrolu. Ne, neće se predati iadu i očajanju, odlučio je terajući ždrepcu uz žbunjem obrasu padinu. Neće klonuti pred tegobama života niti će ustuknuti pred opasnošću... Bio je spreman da se suoči sa svakim revolverašem na teritoriji države Utah ako to bude potrebno.

Vrh neravnog brežuljka bio je sasvim blizu kada je Tenesi odjednom kratko frknuo i usporio trk. Istog momenta Holidej je zategao vođice, kliznuo iz sedla i dočekao se nogama o tlo.

U trku je stigao do jedne skupine stena, gde je sa revolverom u ruci ostao šćućuren osluškujući svaki šum. Osvrnuo se i pogledao svog konja, koji je stajao sa vođicama opuštenim do zemlje i strižući ušima, gledao prema severu, ka vrhu prevoja.

Izašavši iz svog zaklona, Holidej je obišao oko jednog šumarka žbunja i zaklonio se iza kupina koje su rasle ispod samog vrha. Zastavši dok mu se dah nije sasvim povratio, oprezno je digao glavu i pogledao na drugu stranu brežuljka.

Na samoj ivici jedne plitke dolie, nekih dve stotine metara daleko od vrha odmah je ugledao neke ljude. Bilo ih je trojica i Dok je smesta pomislio da su to braća Lein, ali je odmah zatim, delimično skrivena obližnjim drvećem, ugledao poznata laka kola.

Pri večernjoj svetlosti koja je prelazila u sumrak, uspeo je da pročita deo natpisa ispisanog na bokovima lakih kočija:

... BANKA I AGENCIJA ZA
PRODAJU NEKRETNINA.

Protrljavši oči, ubrzo je prepoznao Lukasa Donera i njegov štap

od bambusove trske. Za ostale mu je trebalo malo više vremena i nije bio siguran da ih je prepoznao sve dok se iz grupe nije izdvojio krupan čovek građen kao torani od cigala, koji je, okrenuvši čupavu glavu, pljunuo i potom džinovskom rukom obrisao usta.

Taj džin bio je Hač zvani Čekić, nekadašnji ponos dokova Londona, a do njega je stajao njegov kompanion poznati Slejd Hertli.

Dok je potražio objašnjenje za ono što je video i nije ga našao. Pomislio je na pre da nema ničeg neobičnog u tome što jedan ugledni poslovni čovek razgovara sa dvojicom sumnjivih tipova, ali je ovo udaljeno mesto nagoveštavalo neku tajnost tog razgovora i u izvesnom smislu Dok je bio zadovoljan što taj trio nije primetio njegovo prisustvo.

Pitao se da li Mersi zna da taj čovek, o kome je ona očigledno imala visoko mišljenje, običava da se u sumrak, miljama daleko od najbližeg puta sastaje sa ljudima kao što su Hač i Hertli.

Nije tvoje da o tome brineš, rekao je sebi. Onda se prisetio šta je njegova prava briga i spustivši se niz padinu, pošao ka svom konju napuštajući Meskit Hil i njegove tajanstvene posetioce. Ostavljajući za sobom oblak prašine, odjahao je ka ranču.

Kada je ždrebac proiurio pored oznake istočne granice ranča „Bar S“, mesec je već bio sasvim izašao. Noć je bila prohladna i Holideja je počela da hvata teza. Pomislio je da će u kući, za stolom pored vatre koja je pucketala u štedniaku sigurno biti toplo i prijatno. Dečak će ga posmatrati kao nekog junaka, a njegova mama izgledaće u naimanju ruku kao maisko jutro.

Bile su to prijatne misli koje su ga zaokupljale kada je izašao na vrh uzvišenja tri stotine metara

daleko od kuće. No, te misli nestale su istog časa i on je trgao vodice i skrenuo Tenesija u zaklon iza skupine niskog pamukovog drveća. Skočivši iz sedla, izvadio je revolver i zagledao se u prizor ispred sebe.

Na mesečini, baš ispred samih kućnih vrata stajala su dva nepoznata konja bez jahača.

V

Bert Lejn je pustio zavesu da padne i zakrili prozor, i vratio se do stola i ulubljenog lonca za kafu. Sipajući kafu, prosuo je nekoliko kapljica na čist vezan čaršav. Pijuckajući tečnost, pažljivo je posmatrao ženu i dečaka, koji su jedno pored drugog sedeli kraj peći. Dečakov obraz već je bio naduven od šamara koje mu je Bert udelio kada je dečak jurnuo ka maštom sobičku, gde se nalazila skrivena puška. Mali je imao srca. Normalno da je Bert Lejn cenio hrabrost, ali to noćas nije bio slučaj. Smrt je bila oči za kojim je Bert Lejn te noći išao i smrt ga je dovela na ovaj vašljivi ranč na Mičigen Kriku, pošto je neki goroseća njegovom bratu Heku dao osnovne podatke o boravištu Doka Holideja.

Brat Hek stajao je na upola otvorenim vratima i gledao napolje. Tu ih je sada bilo samo dvojica, vretenasti Bert sa kosmatom crnom bradom i koštunjavi Hek sa iskrom ludila u duboko usađenim žutim očima. Bilo ih je ostalo samo dvojica, pošto su Karl i Štrom počivali u večnom miru u neobeležanim grobovima negde u preriji Mačita. Štromu je trebalo puna tri dana da umre od kuršuma koji mu je prosvirao stomak. Karl je bio srećan i poginuo je brzo i lako.

— Vidiš li nešto? — glas Berta Lejna bubnjao je kao da se kotrlja.

— Ništa.

— Pogledaj bolje. Taj tip je lukav.

— Kazala sam vam da se neće vratiti — rekla je Mersi Stedmen. — Mister Holidej je danas poslepodne otišao za Nju Meksiko.

— Čudno da se toga nisi setila pre nego što si saznala ko smo — primetio je Lejn Bert tmurno. Kosmatom glavom dao je znak svom bratu. — Podi napolje, Hek, ja ću ostati sa zarobljenicima.

Klimnuvši glavom, Hek je izašao kroz vrata i brzo ih zatvorio za sobom. Noć je bila hladna, ali se bandit preznojavao. Hek Lejn bio je rođeni ubica, ali to je obavljao na njemu svojstven način. Njegov pojam o uspešnom obračunu sa protivnikom bio je da se neprijatelju prišunja s leđa i razbije mu glavu pre nego što bi ovaj shvatio šta se događa. U takvim situacijama bio je samopouzdan. Ali, njegovu samopouzdanje bilo je daleko slabije ako je protivnik imao i najmanju šansu da na napad odvrati istom merom.

Drveni pod verande škripnuo je pod njegovim nogama dok je prilazio zardašom buretu za vodu, oko kojeg je rastao ladolež. Zastao je držeći prst na hladnom obaraču „vinčesterke”. Nešto dalje van dvorišta ništa se nije micalo u noći, sem povetarca koji se poigravao vlatima trave.

Hek je liznuo suve usne. Od samog početka, odmah posle bekstva iz zatvora u Koronado Kauntiju bio je protiv toga da gone Holideja. Ali Bert je insistirao i kao i obično, bilo je onako kako je on hteo. Sada su Karl i Štrom mrtvi i bilo bi vraški dobro ako bi neko vrelo tane zauvek začepilo Holidejeva brbljiva usta.

Zlikovac je lagano sišao sa verande u nameri da obide oko kuće i stigao je do kamenog spoljnog

dimnjaka kada se pred njim sa revolverom u ruci iznenada našla jedna tamna silueta.

— Samo se makni i prosviraću ti glavu! — šapnuo je Holidej.

No, Hek Lejn nije poslušao. Učinio je nekoliko pokreta i to vrlo agresivnih. Osvestivši se posle prve sekunde šoka, bandit je opsovao, prislonio cev „vinčesterke“ Holideju skoro na glavu i pritisnuo okidač.

Lejnov kuršum je promašio jer se Holidej sagnuo, ali njegov metak nije. „Koltom“ prislonjenim u Hekov mršavi stomak. Holidej je jedan za drugim ispalio tri hica, a onda žestoko odgurnuo njegovo telo u stranu i odmaknuvši se korak nazad, u dva džinovska skoka bacio se glavačke kroz zatvoren prozor kuhinje.

Bio je to očajnički potez, ali i Holidej je bio očajan. U magarčevnju je shvatilo šta u kući događa i Hekovu pojavu na verandi razumeo je kao potvrdu njegovog uverenja da je Bert ostao unutra sa Mersi i Džemijem. Spas njihovih života, i njegovog života, mogao je zavisiti od nekoliko vrlo kratkih sekundi.

Čudljiva sreća bila je i ovog puta na njegovoj strani. Čuvši iznenadnu pucnjavu sa druge strane zida, Bert Lejn je skočio preko odaye, dograbio Mersi Stedmen i prislonio joj cev revolvera na slepoočnicu. Zatim se okrenuo prema vratima i kada je bio spreman da neprijatelja dočeka sa te strane, prozor iza njega kao da je eksplodirao i težina od sedamdeset pet kilograma sručila se na njegova leđa zajedno sa kišom polomljenog stakla i iverki.

Za trenutak ošamućen, Holidej je pao na pod zamotan u Mersinu suknju, dok je Lejn snagom tog udara bio odbačen na drugi kraj odaye. Snažni bandit bio je, međutim,

nepovređen i kada se odbio od zida i okrenuo revolver prema Holideju, koji se lagano dizao, u njegovim očima sijao je ubilački plamen. No, u tom trenutku Džemi je udarcem ruke oborio svetiljku sa stola.

Odaju je zavio mrak. Bacivši se na ženu, Holidej ju je zgrabio za ramena i tako čvrsto stisnuti, oni su se otkotrljali u stranu izbegavši hice iz Lejnovog „kolta“, koji je dva puta planuo probijajući tamu crvenkastožutim bleskom. Došavši do ugla. Dok je pustio Mersi i dva puta pritisnuo okidač svog „kolta“. U malom, ograničenom prostoru pucnji revolvera izazvali su pravu grmljavinu. Prvi kuršum je skinuo jednu silku sa zida, a drugi je pogodio Berta Lejna ispod podignute leve ruke i prodro duboko u rame.

Sledećeg momenta Lejn je kao senka šmugnuo kroz vrata. To je Holideju dalo nekoliko dragocenih sekundi da proverii da Mersi i dečak nisu povređeni, a Bert Lejn je to vreme iskoristio da skoči u sedlo i kao oluja odjuri preko dvorišta.

Kuršum je zviznuo pored Holidejevog obraza i on se, izlazeći kroz vrata, bacio na pod verande. Okrenuvši se na bok, pritisnuo je okidač i začuo prazno škliocanje oroza. Vrativši revolver u futrolu, skočio je u sedlo drugog konja i dograbivši vodice, dao se u gonjenje.

Posle dve milje besomučnog jahanja Bert Lejn je shvatio da ga Holidej goni na Hekovom brzonožnom ždrepcu. Bandit je za trenutak osetio stisak ledenih kandži straha, a onda je odagnao lezu i ponovo ovladao sobom. Holideja je, dakle, bilo teže ubiti nego usamljenog planinskog vuka. Pa dobro, Bert Lejn se i do sada borio protiv isto toliko opasnih ljudi i još uvek je udisao vazduh ovog sveta.

Još pola milje i Lejn je ugledao napuštenu kolibu iza okuke jed-

nog travnatog proplanka. Klimnuvši glavom od zadovoljstva, poterao je svog konja u brzi trk. Ako uspe da stigne do kuće, pružiće gonocu otpor. Uglovi njegovih velikih usana su se razvukli. Ako je taj kućin sin mislio da će sa njim biti tako lako kao sa njegovom braćom, onda ga je čekalo neprijatno iznenađenje.

Lejn je skrenuo sa glavnog puta i poterao konja trkom niz izrovan, travom obrastao puteljak koji je vodio do napuštene kuće. Holidej je jurnuo za njim, a noćni povetarac dizao mu je obod šešira. Uz zveket opreme i mukli topot kopita, Lejn je stigao do dvorišta ranče i skočivši iz sedla, jurnuo prema kući.

— Stani, Lejne! — doviknuo mu je Holidej. — Nema potrebe da i ti izgubiš glavu!

Lejn je skočio iza ograde starog bunara i opalio. Holidej je uzvratio paljbu, kuršum je odskočio od gvozdene ručice pumpe i zviždeći odleteo u mrak.

Lejn je ponovo opalio i skočio na noge. Baš kad se bacio pred poluotvorena vrata, metak iz Holidejevog revolvera zakačio ga je u vrh ramena i odbacio unutra.

Lejn je bio u lošem položaju i to je znao. Njegove rane nisu bile previše ozbiljne, ali sada je shvatao, možda suviše kasno, da je umnogome potcenio Holideja. Sve ono što je o tom pustolovu slušao i smatrao za golo preterivanje, sada se pokazalo kao istina. Zgrčen pored prozora, osluškujući burne otkucaje sopstvenog srca, očekivao je šta će se desiti.

Napolju u mraku Holidej se šunjaao kao senka... šunjaao se kao čovek koji nije želeo da zada smrt, ali koji je znao da protiv Lejna postoji samo biti ili ne biti. Šunjaao se tiho iza ugla staje, a onda zgrčen dotrčao do kuće i skočio u za-

klon iza južnog zida. Uspravivši se na kolena, Lejn je ispalio jedan hitac i potrčao hodnikom prema glavnom ulazu.

Izašao je pucajući, ali Holideja nije bilo tamo. Dvorište je bilo prazno!

Zatim je iza njega odjeknuo glas i iznenađen, Lejn se munjevito okrenuo da bi ugledao pustolova na kraju prašnjavog hodnika. Lejn je munjevito digao revolver, ali pre nego što je pritisnuo okidač, Holidejev „kolt“ je odskočio i zvučni udar gurnuo je hodnikom ponevši Berta Lejna koji je padao pogođen tanetom u srce. Za trenutak je Lejn ležao paralisanih udova i osluškivao eho tog pucnja koji kao da je dolazio iz daljine. Zatim je prikupio poslednje ostatke snage i podigao revolver prema vitkoj silueti koja se približavala. Ali, nije uspeo da opali. Grčevito se okrenuo licem prema zemlji i svetlim staklastim pogledom upiljio u pod dok mu se Holidej čvrstim korakom približavao. Smrtničko krkljanje, i Bert Lejn je izdahnuo i pridružio se svojoj porodici sa one strane života.

Za manje od godinu dana bračnog života, žena Lukasa Donera bila je vrlo dobro obučena. Svako jutro njenog supruga je čekalo odelo prebačeno preko naslona stolice i pošto on nije mogao dopustiti sebi da kupi novu garderobu, ona je često noćima sedela i krpila njegove košulje, veš i čarape dok se on zabavljao negde u gradu sa svojim finim prijateljima ili provodio večeri kod kuće sa njom, što se, istini za volju, dešavalo veoma retko.

Jutarnje brljanje i doručak pred-

stavljali su takođe određenj nepromenljiv ritual. Kada bi svako jutro oko pola osam Doner došao u kupatilo, tamo je morao da ga čeka sud sa ugrejanom vodom, brijač i četka, a pored njih i čist ubrus, ili bi se na nju sručila bura pogrda.

I dok je gospodar te skromne kuće uređivao svoju toaletu, kuhinjom se širio miris spremljene hrane. Od mirisa hrane i mirisa sapuna za brijanje Ketj Doner je postajala nervozna, ali to nije imalo nikakvog značaja. Jednog značaja imala je činjenica da doručak mora biti dobro i na vreme pripremljen.

Toga dana imala je sreće. Doručak je ispao baš onako kako je on voleo i ona je stavila hranu pred njega očekujući da se domaćin pojavi u maloj trpezariji i zauzme svoje mesto za stolom od hrastovine. Taj sto, kao i većina nameštaja u kući na Španskom bulevaru, bio je svadbeni poklon mladoj od njenih roditelja.

Ketina majka bila je prilično izdašna žena, ali je svaki njen poklon imao neku praktičnu namenu, kao na primer taj sto. Ketin otac postavio je kao neprekršivo pravilo zahtev da ni pod kakvim okolnostima Ketj i njenom mužu ne sme biti poklonjen novac.

Doner je obično imao dobar apetit, ali uprkos izvanredno pripremljenoj hrani, on je tog jutra uzeo samo nekoliko zalogaja. Sedeći preko puta njega sa svojom uobičajenom šoljom nezašećerene kafe, Ketj ga je posmatrala sa osećajem nezvesnosti sve dok konačno nije prikupila dovoljno hrabrosti da zapita.

— Osećaš li se dobro, Lukase?

On ju je za trenutak odsutno pogledao. — Naravno da se osećam dobro. Zašto ne bih?

— Pa... sasvim malo si jeo.

— Imam briga, ženo.

Nastalo je ćutanje remećeno sa-

mo ključanjem lonca za kafu. Bila je to kuća mnogih i dugih ćutanja. Donerovi nisu imali dece, a njihov odnos bio je takav da su postojale male šanse da će ih ikada imati.

Ketj Doner je znala da je njen suprug smatra fizički neprivlačnom. To za nju nije bio tako veliki udar, jer je i sama znala da nije lepa. Znala je da mnogi ljudi, uključujući i njenog oca, veruju da se Lukas njome oženio samo zbog toga što je očekivao da će se time dići u svet biznisa. Ona nije znala da li je to tačno ili nije, i nadala se da nikada neće saznati. Ona je volela tog praznog, ambicioznog, nestabilnog mladog čoveka koji ju je spasao sudbine usedelice i koji ju je izvukao iz kuće njenog tiranskog oca, za koga je dobroćudna i blaga Ketj odavno smatrala da je najarogantniji i najgrublji kućkin sin na svetu.

Kada je ćutanje postalo mučnije nego obično, Ketj je rekla. — Ono što se juče desilo baš je strašno, Lukase dragi.

— Šta to? Ah, ti misliš na pucnjavu na ranču „Bar S“... da, zaista strašna stvar.

— Misis Valan mi je rekla da su Mersi i njen sin prošli nepovređeni. Je li to tačno, Lukase?

— Da.

— Oh, tako mi je drago. Jadna, sirota, dobra žena. Kao da joj nije bilo dovoljno što je njen siroti muž ubijen... već je trebalo da joj se nešto tako desi u njenoj sopstvenoj kući! C, c...

— Nemoj više nastavljati priču o tome.

— Dobro, dragi — začutala je, ali pošto je uspela da pokrene neku vrstu dijaloga, nije joj se ispuštala nit razgovora. Pročistila je grlo i nastavila. — Je li taj Holidej uhapšen, Lukase.

— Ne — rekao je kao da dolazi izdaleka i nastavio da zamišljeno

zuri u svoj tanjir. — Pričalo se da će možda biti uhapšen, ali očigledno da je uspeo da uveri šerifa kako su braća Lejn banditi i kako mu nisu ostavili drugu mogućnost nego da ih pobije, kada su ugrozili njega i gospodu Mersi. Ona je potvrdila njegovu izjavu i tako su svi, sa izuzetkom šerifa Pikarda, sugenisali da Holidej napusti grad.

— Videla sam ga prekjuče u gradu. Izgleda dosta impozantan mlad čovek, bar tako se meni čini.

— On je obična skitnica i protuva, a to je najbolje što se o njemu može reći. Takvi ljudi donose nevolju svuda gde se pojave. Šibicu!

Ona u razgovoru nije primetila da je njen muž izvadio iz džepa tabakeru, finu srebrnu tabakeru koju mu je njen otac dao kada su kratko vreme posle smrti Lu Stedmena rešili pitanje prava na vodu između ranča „Bar S” i ranča Kristal. U želji da pripalji palidrvce zamalo što nije oborila čašu sa vodom i on se, gledajući je preko plamena žižice, namrštio.

— Opet sanjariš? — glas mu je zvučao ravnodušno. Takav je uglavnom uvek bio.

— Izvini, Lukase dragi, baš sam razmišljala kako se grozno mora osećati mister Holidej kada je bio prinuđen da ubije dvojicu ljudi.

— Četvoricu. On smatra da su još dvojica sahranjeni negde u brdima. No, ja ne bih mnogo sebe mučio time kako se on oseća. Koliko ja mogu da prosudim, na tog skitnicu može se primeniti ona stara izreka da glup čovek i nema nekih osećanja.

Keti bi možda rekla još nešto, ali je u tom momentu škripanje šljunka na stazi pred kućom najavilo dolazak njenog oca, koji je svraćao da Lukasa povede na posao. Kada je Konvej Kejn bez kućanja ušao, Keti je stajala pored

štednjaka, a Doner pored stola u stavu dobrog vojnika.

— Dobro jutro, oče.

— Dobro jutro, kćeri.

— Dobro jutro, Konveje.

— Šta tu ima dobrog? Biće hladno, a ti vraški dobro znaš kako hladnoća deluje na moj reumatizam. Jesi li noćas završio onu prepisku, momče?

— Da, gospodine, ostao sam na tom poslu do posle ponoći, uprkos uzbuđenju u gradu.

— Uzbuđenju? — zapitao je začuđeno naborani, nosati i luksuzno obučeni biznismen, koji je imao investiranog novca više nego bila koja tri druga čoveka u toj pokrajini. — Oh, ti misliš na onu pucnjavu. Pa, ono što su te pustahije uradili jedan drugom, nimalo me se ne tiče ukoliko me nešto ne košta. Pa šta sad tu stojiš kao šnajderska lutka, čoveče. Pola dana je već prošlo. Polazi, čoveče, polazi.

Doner je skočio da posluša, sada sasvim drukčiji u prisustvu svoga tasta nego samo malo ranije. Stojeci pored štednjaka, Keti je donekle mogla uživati u tome što vidi kako njen suprug poigrava pred njenim ocem, ali ona u tome nije uživala. Ona je želela da Lukas napusti kompaniju Kejn i radi za nekog drugog. Ako bi tako uradio, ne bi finansijski stajali ništa lošije, ali Lukas nije hteo ni da čuje za to. Još uvek je verovao da njegova budućnost leži u kompaniji Konvej i da će stari Konvej na putu do te budućnosti zgaziti pred sobom svakoga kao običnu bubu.

— Prokleta kućkina zima — progundao je starac kada su Doner i vozar kola prebacili čebe preko njegovih mršavih nogu. — Svake godine dolazi sve ranije i ranije.

— I meni se tako čini, Konveje — rekao je Doner kada su kola pošla.

— Trice i kućine.

— Pardon, šta rekoste?

— Ti zapažaš samo bilanse sa gubitkom ili profitom, mladiću. Mogli bi padati pečeni miševi ili zaleđeni rakovi, ti to ne bi primećio.

— Ponekad mi se čini da nemate o meni neko visoko mišljenje. Konveje.

— A kad i kako si došao do tog utiska, zete? — procedio je Kejn i zapao u duboko ćutanje sve do kraja vožnje do centralnog bloka kuća.

Zgrada kompanije Kejn bila je sazidana od crvene cigle, jedina zgrada u Tarkvinu potpuno sazidana od cigle. Prostorije banke zauzimale su prizemlje, a agencija za promet nekretnina nalazila se na spratu.

— Mislim da su danas već sahranili one protuve iz Utaha, Konveje.

Starog to više nije interesovalo. Nešto pre toga optužio je svog zeta da ga zanimaju samo novčane transakcije. Ali, niko nije mogao biti okupiran više tim predmetom od Konveja T. Kejna lično. Mogli su danas u Tarkvinu sahraniti polovinu pokrajine i ukoliko to za njega i kompaniju nije značilo ili dobitak ili gubitak, on ne bi bio ni najmanje zainteresovan.

Na vratima banke pojavila se jedna simpatična službenica, ali se odmah uklonila s puta kada je videla svog poslodavca. Razuzdan isto toliko koliko i gramziv, Kejn je pomilovao devojkicu ispod brade i zapitao je kuda je pošla.

— U trgovinu da kupim novu knjigu za računovođu, mister Kejne.

— Gluposti. Suviše je hladno za tako mladu devojkicu kao što si ti da izlaze napolje — rekao je Kejn i pogledao Donera. — Mister Doner

će obaviti taj mali posao umesto tebe, zar ne, sinko.

Doner je pocrveneo kao bulka. Od jednog vicepredsednika banke tražiti da završi posao jedne obične pomoćne službenice! Stisnuo je besno pesnice i u mislima nikada nije bio bliže da smrska nasmešeno lice Konveja Kejna. Ali, lukavi Doner je bio čovek samodiscipline i uzdržan više nego što je njegov tast smatrao, i starac je izgledao skoro razočaran kada je Lukas učtivo klimnuo glavom i okrenuo se na petama da bi čvrstim korakom otišao u pravcu trgovine.

Škripeći zubima, Doner je u prolazu pored mrtvačnice bacio pogled kroz prozor. U sadašnjem raspoloženju rado bi dao ruku samo da vidi Ketinog oca položenog u jedan od jeftinih kovčega Hobija Prela.

Više od toga zadovoljstva koje bi mu donela smrt starog jarca, bilo bi da vidi Konveja Kejna bez njegovog velikog bogatstva i osuđenog da živi jadan, bedan i siromašan kao crkveni miš.

— Dobro jutro, Lukase — dobio mu je neki poznanik sa ljubaznim osmehom na licu.

— Dobro jutro, Tome — odgovorio je. Uspeo je čak i da se osmehne, ali osmehom preko čvrsto stisnutih zuba.

VI

Po bledom podnevnom suncu dečak Džemi je zadovoljno jahao Tenesija duž travom obraslih presahlih kanala za navodnjavanje, ponosan kao konkvistador.

Sedeo je na konju gordo dignute glave, ispršen i sa vrbovim štapom u ruci kao mačem. Pevušio je vi-

sokim tonovima, jer mu se glas već menjao.

U jednoj velikoj staroj ilustriranoj knjizi o avanturama, koju mu je njegova tetka Mizi poklonila pre nego što je porodica Stedmen napustila Illinois na putu za Kolorado, pročitao je dosta toga o konkvistadorima. Oni su po kazivanjima knjige prošli kroz Kolorado. Možda je legendarni konkvistador Koronado, blistav u svom sjajnom oklopu i sa perjem ukrašenim čeličnim šlemom, prošao istim ovim putem u potrazi za čuvenim gradovima Sibole. Džemi je sebe zamišljao baš kao tog čuvenog Koronada.

Jutro je bilo vetrovito, a drveće crvenkastosmeđe u svojoj jesenjoj garderobi. Dok je jahao kroz visoku travu, dečak je od kaktusa video bajonete, mačeve i koplja, a od trave svoju hrabru armiju, i Tenesiju se obraćao zabacujući simpatično glavu, kao da je i on sam deo te veličanstvene legende.

A onda se iznenada Džemi našao nadomak farme starog Berlona i njegova armija, oklop i vojničke pesme nestali su sa vetrom kao da nisu ni bili.

Dečak je zategao vođice i ostao tako dugo zagledan netremice u kuću. Čovek koga je Dok tu ubio bio je davno odnet, ali su tragovi borbe i sada bili prisutni. Džemi je video na svojoj farmi onog drugog bandita koga je Dok Holidej ubio.

Jedini mrtav čovek koga je Džemi pre toga video bio je njegov otac. No, to je bilo nešto drukčije jer, mada je njegov otac umro nasilnom smrću, kada ga je Džemi u pogrebnoj sali u gradu video, on je izgledao skoro veličanstveno miran i očiju sklopjenih kao da spava. Bio je uz to odeven u svoje najbolje odelo.

Hek Lejn, naprotiv, izgledao je strašno, koliko se dečko sećao. Zubi su mu bili stisnuti kao da je u

smrti režao ili hteo da ujede, a telo mu je bilo izvijeno i zgrčeno kao da se do poslednjeg daha rvao sa smrću.

Pitao se da li je i Bert Lejn tako grozno skončao život, ali nije žalio što ga nije video mrtvog. Ostao je tamo gde se našao. U onome što se tuče desilo bilo je nečeg suviše realnog. Mada je bio razuman i praktičan dečak, Džemiju se nisu dopadale stvari koje su izgledale konačne, kao što je to, po svemu sudeći, bila smrt. Više od toga voleo je svoje sanjarije... ili Tenesija. Tenesi je bio najčistija stvarnost, stvarnost kakva se samo zamisliti može, a ipak u njemu nije bilo ničega čega bi se čovek plašio.

Tapšući konja po vratu, Džemi se vratio na ono što je Dok juče rekao o ljubavi Tenesija prema njemu. Holidej je izgleda time bio iznenađen, jer bez obzira na pažnju i brigu koju mu je dečak ukazivao, nije bilo uobičajeno da konji tako štedro dele svoje naklonosti. Prema svom pravom gazdi Holideju konj se odnosio kao prema gospodaru, čak kao prema nekom ko se ne voli. Mada je Džemi mislio da to može biti neka vrsta igre između čoveka i konja, sluge i gospodara. Ali, nije bilo sumnje da Tenesi voli dečka i dečak je na to bio ponosan tim pre što mu je Dok poverio brigu o konju, dok je on sam na kolima odvezao poginule u Tarkvin.

Sunce je bilo u zenitu i Džemi je pojahao nazad prema kući. No, više sa sobom nije vodio avetinjsku armiju niti je čuo bezglasne vojničke korake. Surova realnost smrti vratila se ponovo živa i zastrašujuća stvarna, i dečak je bio prinuđen da o tome dugo i naporno razmišlja.

Prošle noći, kada je došao da proveriti stvari na mestu događaja, šerif Pikard je izgledao ljut i kao

da je Doka smatrao odgovornim za ono što se desilo. Čak i onda kada je njegova majka objasnila šerifu kako su se banditi sručili na njih za vreme večere i zadržali ih kao taoce do Holidejevog dolaska, Marč Pikard je i dalje zadržao namrgođen izgled, kao da bi mu bilo drago da je za ceo događaj krivicu mogao svaliti na Doka Holideja.

No, naravno, to nije mogao. Džemi je, istina, bio samo dečkić, ali znao je da čovek ne može biti optužen zbog toga što je branio svoj život i živote drugih nedužnih osoba.

Bilo je nekog šuškanja o neustanovljenom identitetu i o nekim stvarima koje su se ticale Leimovih. Džemi nije znao sigurno šta je sve to značilo, ali znao je da će na kraju biti dokazano kako je svaka Dokova reč čista istina.

Džemi jednostavno nije mogao da zamisli da bi Dok Holidej mogao reći neku laž. On to nikada nikome ne bi rekao, jer su se ljudi izgleda zaverili protiv Doka. To ga je dosta zbunjivalo, jer u prvom momentu kada je Holideja ugledao i kada mu je u Tarkvinu pošao u pomoć, on je Doka ocenio kao dobrog čoveka. Drukčijeg nego što je bio njegov otac, koga je voleo, i Lukas Doner, koga nije voleo, ali kao dobrog, odlučnog i beskompromisnog čoveka.

Može biti da su drugi ljudi zavideli Holideju zbog toga što je tako slobodan i hrabar, pomislio je dečak. Holidej možda nije posedovao neke skupe stvari, ali izgledao je gospodstveno i mogao je ići kuda hoće i raditi šta hoće, a sigurno da je u gradu bilo mnogo ljudi vezanih svojim poslom i obavezama, koji su strasno žudeli za takvom vrstom slobode.

Kada se njegov dom ukazao na vidiku, oblak razočarenja zamračio je dečakovo lice. Nigde nije bilo

znaka od kola kojima je Dok Holidej otišao. On je sa ranča odjahao pre nekoliko časova i nadao se da će se, kada se vrati kući, i Dok Holidej dotle već vratiti iz grada, ali na njegovu žalost, nigde nije video ni traga konja ili kola.

Blagim stiskom kolena poterao je Tenesija u lak kas. Jašući ka ranč kući, Džemi je razmišljao o tome koliko je drukčije vraćati se iz prerije sada kada je Dok ušao u njihov život. Otac je uvek bio dobar, ali nikada nije imao dovoljno vremena za njega. Što se tiče njegove majke, ona je bez sumnje bila dobra, fina žena, kao što su svi u pokrajini govorili. Ali, otkako su se doselili u pokrajinu Ledž Kaunti, ona se izmenila, mnogo izmenila. Retko kad se smejala i Džemi je u dubini duše verovao da ju je dugotrajan život u oskudici učinio ozbiljnom i ogorčenom.

Znao je da ga majka voli više nego ikoga na svetu, ali kao da je veći deo vremena razmišljala o nečem drugom.

No, Dok Holidej nije bio takav. Dok mu je uvek gledao u oči i razgovarao sa njim kao čovek sa čovekom. Zbog toga, a i zbog mnogo čega drugog, Džemi se nadao i molio boga da Dok Holidej zauvek ostane sa njima. To je bilo još nešto što nikada nikome neće reći, jer su izgleda svi žarko želeli da Holidej pojaše konja i da se više nikada ne vrati.

Oblak prašine digao se ispod konjskih kopita i ponet povetarcem otplovio preko dvorišta ka preriji kada je dečak obišao oko staje. Pridržavajući šešir pred naletom vetra, bacio je pogled ka kući i nabrao obrve kada je na verandi ugledao svoju majku.

Majka je imala na sebi svoju najbolju haljinu, onu zelenu sa mašnicama i dugmadima do grla,

a na glavi joj je bio žuti šeširić. Izgledala je tako obučena kao da se spremala da nekuda pode.

•

— Hoćete li prestati da šetate i sest, Holideje? Idete mi na nerve.

— Recite samo još jednu reč, pa ću izaći na vrata, a vi možete preduzeti šta vam je volja. Možete uzeti igle u ruke i plesti čarape, što ste možda i radili pre nego što ste postali šerif.

Pikardov zamenik zinuo je zaprepašćen od takvog razgovora bez trunke poštovanja, ali izgleda da je šerif već bio naviknut na takav ton kada je u pitanju bio Dok Holidej. Poznavao je on ljude Holidejeve vrste. Čovek je takve mogao strpati u zatvor, tući ih, oterati ih u Kaliforniju ili učiniti bilo šta ako se ima dovoljno snage i dovoljno razloga. Ali, sa njima čovek nije mogao učiniti samo jedno: takve kao što je Holidej čovek nije mogao poniziti.

Ponos je bio kičma i okosnica ljudi takvog kova; oni bi radije prošli kroz pakao ili istrulili u grobu nego što bi dozvolili bilo kome da ih pljune u lice.

Uz dubok uzdah Pikard je ustao od pisaćeg stola i trupćući prišao vratima. Bilo je već kasno poslepodne, krajnje vreme da odluči da li da prihvati Holidejevu priču kao istinitu ili da ga zbog nečega uhapsi.

Pikard se počeo klati po vrhu braće. Što se tiče Lejnovih, nije bilo razloga da ne veruje u Holidejevu priču, ali na drugoj strani, za nju nije bilo ni dokaza. Pikard je već bio ošinut preko nosa od strane njegovih pretpostavljenih zbog neuspeha da reši slučaj ubistva Lu Stedmena i sada nije želeo da sebi

na vrat natovari još jednu neuspehu istragu u vezi sa noćasnjim revolveraškim obračunom. Pošto su poštanske veze između Kolorada i države Utah bile prekinute ranim snežnim padavinama na planinama, znao je da će morati da čeka potvrdu ili negiranje Holidejeve priče i bez obzira na eventualne zamerke i neslaganje pretpostavljenih, nije bio siguran da bi hapšenje ovog čoveka bezasnih dokaza moglo doneti nešto dobro.

Konačno je slegnuo ramenima i okrenuo se.

— U redu, Holideje — uzdahnio je. — Slobodni ste trenutno.

Zastavši pored police za puške, Holidej je pogledao predstavnika zakona.

— Ili sam slobodan ili nisam — rekao je kratko. — U zakonu nigde ne piše trenutno, toliko znam.

Zamenik Twigs se ponovo uznemirio, ali je Marč Pikard i ovaj put morao da proguta gorku pilulu. Uz još jedan dubok uzdah, tarkvinški čuvar reda je odgovorio.

— U redu, mister, slobodni ste i možete ići. Ali od sada, nemojte mi praviti neprilike, jeste li čuli? I ako o onim Lejnovima ne dobijem uskoro informacije, popeću vam se na vrat ma gde da se nadete. Je li vam jasno?

Odgovor Doka Holideja bio je samo ravnodušan pokret rukom. Zatim je otišao ostavljajući za sobom šerifa da osluškuje odjek njegovih koraka, koji se uskoro izgubio u tišini kasnog popodneva.

— Gadan, tvrdoglav tip — požalio se šerifov zamenik. — Imali ste puno pravo da ga bacite u ćeliju zbog uvrede predstavnika zakona, šerife.

— Da li bi ti uživao u tome da ga imaš u blizini, zameniče?

— Do đavola, šerife, ne bih, radije sve drugo nego to!

— Ko bi onda mogao poželeti da podnese tužbu protiv njega, kad bismo u tom slučaju morali da ga gledamo još pola nedelje?

— Izvinite, šerife, očigledno da nisam bio u pravu.

— U redu, počni da razmišljaš o tome kako da ovu pokrajinu vratimo opet u normalno stanje, u kakvom je bila pre nego što su počela ubistva.

— Učiniću sve što mogu, šerife — rekao je šerifov zamenik molećivo, mada se po Pikardovom duvanju kroz nos moglo zaključiti da ne očekuje mnogo od svog zamenika. U međuvremenu, predmet razmišljanja Marča Pikarda prolazio je kroz ulicu Čajl sa namerom da se što kraćim putem dočepa saluna „Svilena podvezica” i duple doze viskija.

Za Doka Holideja taj dan je bio dug i naporan i što je još važnije, još nije bio završen. Znao je da predstavnik zakona mora istražiti sve što se ticalo noćasnog revoiva, raškog obračuna, ali je imao malo strpljenja sa gnjavažama koje su ljudi kao Marč Pikard nazivali zakonskom procedurom. Pikard bi ga verovatno zadržao do mraka da ga svojim stavom nije primudio na donošenje brze odluke, iako u tom momentu šerif još uvek nije znao ništa više nego što je znao pre njegovog donošenja.

Idući ulicom, Dok je primetio da mu se cigara ugasila.

Zastavši pred impozantnom fasadom zgrade kompanije Kejn da ponovo pripali cigaru, Holidej je zapazio interesovanje koje je njegova pojava prouzrokovala. Nekoliko prsatih domaćica stajalo je pred trgovinom, sa korpama prebačenim preko ruke, i krajnje zainteresovano zurilo u njega. Na prozorima Kejnove banke zavese su se pomerile i nekoliko pari očiju prostrelilo je zanimljivog prolaznika. Jedan

konjanik je u prolazu sa visine bacio pogled na njega, a onda odjahao kao da se pribojavao da nepoznati čovek njegov pogled može shvatiti kao drskost i pripucati.

Nastavivši hod trotoarom, Holidej je uspeo da savlada razdraženost. Dovoljno mu je bilo što je morao da nekoga ustreli i nije mu trebalo da ga posle toga ljudi gledaju kao neku vrstu cirkuskog čudovišta. Ponašali su se kao da su verovali da mu je ubijanje užitak.

Stigavši do saluna, raskrilio je leptir vrata i zastao da bi, pre nego što je ušao, preleteo pogledom po prostoriji. Žagor je istog trenutka zamro. Ugledao je Slejda Hertlija i Džoa Hača, koji su igrali poker sa jednim debeljuškastim putujućim trgovcem u cilindru. Pročitao je izraz respekta ili čak pribojavanja u očima dvojice nevaljalaca, i to mu je još više zasmetalo, pa je zbog toga, kad je poručio piće, malo žustrije lupnuo šakom o šank. — Pivo — doviknuo je.

Nasuprot uobičajenom delovanju, pivo ga ovaj put nije smirilo i kada mu se Džili Rogan pridružila i otpočela laku konverzaciju o svemu i svačemu sem o događaju iz prethodne noći, Dok Holidej je počeo da se oseća opušteniji i mirniji.

Prošlost je prošlost, rekao je sam sebi dok je Džili nastavila da ćereta. Pusti prošlost, Holideje, i živi život.

Dugo popodne vuklo se lenjo i približilo se večeri. Gosti su dolazili i odlazili, a oni koji su ostajali duže postajali su bučniji posle ispijenih flaša. Džili je još uvek razgovarala sa Holidejem i gosti su na kraju pomislili: ako ona smatra kako je nepoznati došliak toliko interesantan da se sa njim može provesti celo popodne, onda je to sigurno tačno. Džili Rogan je bila poznata ne samo kao dobar biznis-

men nego isto tako kao i dobar poznavalac karaktera.

Posle prve čaše piva visoki došljak čeličnoplavtini očiju prešao je na viski i do kraja popodneva on i vlasnica saluna uneli su u sebe priličnu količinu tog pića, mada se ni na jednom od njih dvoje njegovo dejstvo nije primećivalo. Jedino su oboje bili iskreniji nego da nisu ništa pili.

— Svuda mi se vaš izgled, Holideje — rekla je Džili otvoreno kada je salunski čistač počeo paliti svetiljke.

Napravivši se da nije razumeo, Holidej je pogledao svoj sako i pantalone, na kojima su se uprkos brižljivom čišćenju videli tragovi okršaja. Osmehnuo se i rekao. — Moj izgled? Ličim na propalog barona, ali svejedno, hvala na komplimentu.

Devojka mu nije odgovorila osmehom, već ga je ozbiljno pogledala. — Šta vas muči, Dok? — zapitala je konačno. — Ozbiljno vas pitam.

— Molim?

— Znam šta mislim. Imate izgled čoveka koji od nečega beži, a istovremeno kao da nešto traži. Hoćete li mi objasniti šta je to?

Holidej je zaustio da joj da standardan neiskren odgovor, ali su mu reči zastale u grlu. Džili je pokazala mnogo razumevanja i dopadala mu se. Zasluživala je pošten odgovor.

— Šta većina ljudi može da traži, mis Rogan? — zapitao je prativši pitanje setnim osmehom. — Mir, sigurnost, nešto što može nazvati svojim...

— Izgleda da ste u traženju toga doživeli dosta teških trenutaka.

Holidej se zagledao u svoju čašu.

— Osećam se kao da sam bio svuda, na svakom mestu u ovoj božjoj zemlji — rekao je tiho — i sve što sam svuda, u svakom mo-

mentu našao, bili su ljudi koji na neki način teško žive i mnogo se muče. Ali, ima tu nešto čudno. Zaključio sam da oni koji su imali težak život daleko brže i lakše pomognu drugome nego oni koje je život mazio. Na neki način to je i razumljivo. Ovi drugi u suštini ne shvataju život. Ali vidite, uglavnom sam nailazio na one koji teško žive, ali i poneke kojima se sreća osmehivala. Upoznao sam one koji dobijaju i one koji gube — začutao je i digao čašu. — U zdravlje onih koji gube.

— Smatrate li vi sebe gubitnikom?

— Naravno. I ovde u Tarkvinu izgubio sam... kao i uvek.

— Pobedili ste one ljude koji su pokušali da vas ubiju. Prema tome, vi ste dobili.

— Dobio i izgubio — rekao je i ona je na njegovom licu zapazila grč savladanog bola.

— Sad govorite i mislite na onu Stedmenovu udovicu, zar ne, mister Holideje? Da, znam ja ljude... i žene!

— Vi ste u svemu o keji, Džili, služite ovde odličan viski... ali suviše pričate — rekao je Dok uz blag osmeh koji je trebalo da ublaži žaoku njegovih reči.

— Vi ste se zagrejali za nju — konstatovala je Džili. — Kao polovina muškaraca u ovom kraju. Trebalo je da znam da ni vi nećete biti ništa drukčiji. I sada, posle svega što se desilo, vi smatrate da ste pokvarili sve svoje šanse kod nje, zar ne? To je sigurno razlog što stojite ovde i utapate se u mom viskiju, iako biste žarko želeli da pojačete konja i da se vratite nazad na ranč „Bar S“.

— Rekoh vam da suviše pričate, Džili.

— Na duže staze možda je bolje ovako, mister Holideje, možda će imati više efekta — rekla je Džili

Rogan. U njenom glasu odzvanjao je prizvuk zagonetke koju Holidej nije odmah shvatio. Pomislio je na tamnooku mladu udovicu, kose crne kao noć, raskošno istaknutih grudi i gizdavog stasa. Pomislio je da čovek može mesecima lutati Zapadom, a da mu ipak ne zapadne sreća da naide na ženu tako lepu i sa tako tajnovitim pogledom i osmehom.

Takva je bila Mersi Stedmen, fina i lepa žena. Po dolasku na njen ranč, činilo mu se da je uspeo da joj se približi. Onda je došao obračun i u tom obračunu verovatno joj je spasao život. Kada se prošle noći nepovređen vratio iz okršaja sa Bertom Lejnom, ona ga je dočekala sa zahvalnošću, ali i sa olakšanjem.

Kasnije, kada joj je otkrio da je broj ubijenih u Lodž Kauntiju porastao na četiri, primetio je da se izraz njenog lica promenio i u njenom držanju osetio se neki otpor, čak strah.

Ne, Mersi Stedmen nije bila žena koja će pristati da ima bilo šta sa revolverašima, ili u najmanju ruku sa nekim koga ljudi nazivaju revolverašem. Kada je prvi put sreo i upoznao Lukasa Donera, ovaj na njega nije ostavio naročiti utisak. Doner je bio oženjen. On nije bio pravi džentlmen, ali se trudio da tako izgleda i to mu je verovatno uspevalo. Bio je pristojno odeven, imao je gospodsko mada izveštačeno ponašanje, i što je najbitnije, bio je čovek sa sjajnom budućnošću, čime se on, Dok Holidej, sigurno nije mogao pohvaliti.

Nije trebalo da čovek bude neka vrsta genija pa da shvati kako u toj igri nisu najbolje karte bile u njegovim rukama i otuda se za Doka Holideja ponovo otvaralo pitanje ima li smisla vraćati se na ranč „Bar S“. Svi, sa izuzetkom ridoškosog dečaka i mudre vlasnice sa-

luna, želeli su da mu vide leđa, a sada je čak i Džili počela menjati stav, kao da je i ona priželjkivala da ode.

Uzdahnua je duboko i primeo čašu usnama. Eto, to se zove sreća, Holidejeva sreća. Pa dobro, možda je sledeći grad iza sledećeg brda baš ono što je njemu potrebno i što traži.

— Ispijmo još jednu za stara dobra vremena, Džili — osmehnua se.

— Za stara dobra vremena?

— Da, baš to — rekao je i glasno se nasmejao. Bilo je to prvi put da ga je Džili čula kako se glasno smeje, ali u tom smehu nije bilo radosti. Džili je pružila ruku da ga dodirnom ohrabri, ali u tom trenutku leptir vrata su se otvorila i na njima se pojavila Mersi Stedmen.

U salunu „Svilena podvezica“ odjednom je zavládala tišina. Časne žene nikada nisu ulazile u salune te vrste, ali su zaprepašćeni gosti morali da priznaju kako je dolazak lepe udovice za klasu podigao nivo „Svilene podvezice“.

Spustivši šumno čašu na šank, Holidej je progovorio.

— Šta vi tražite ovde, gospodo Stedmen?

— Mister Holideje, hoćete li doći da vas nešto pitam — rekla je Mersi držeći vrata otvorena.

Holidej je trepnua sa nevericom. Pogledao je Džili, a onda ponovo trepnua. I ona je izgledala isto tako začuđena kao i on. Onda ga je Mersi ponovo pozvala i nabravši obrve. Dok je uzeo svoj šešir, poklonio se kratko Džili, a onda se gipkim panterским korakom uputio između stolova ka izlazu.

— Bila sam zabrinuta kada se niste vratili — rekla je izlazeći. — I Džemi je zabrinut. Pomislila sam da vam se uz put nešto desilo, da vam je pozlilo od rane ili da ste

možda otišli bez zalogom. Zato sam odlučila da vas potražim.

— Neka me nosi vrag, Džili! — izustio je barmen Kori Džeklin kada su se glasovi izgubili na ulici.

— Ova dama sigurno ima mnogo lepše mišljenje o tom tipu nego što smo mi računali.

— On nije nikakav tip — prasnula je Džili na barmenovo iznenađenje i njišući izdašim kukovima, uputila se preko odaje do prozora koji je gledao na glavnu ulicu.

Bio je već sumrak, ali su se ipak jasno razlikovale siluete dve osobe koje su stajale blizu lakih kočija. Čovek i žena su očigledno nešto razgovarali i Džili se činilo da žena unosi više emocija u taj razgovor nego što bi to za dvoje stranih ljudi bilo normalno. Zatim su se oboje popeli u kočije ispred trgovine. Za trenutak je Džilino lice otkrilo njena skrivena osećanja. Bilo je malo toga što ona o ljudima nije znala i smatrala je da u njima ne postoji opasnost zaljublivanja. Sem toga, Dok Holidej je bio tvrdokoran čovek, skoro grub, sekao je pogledom i ponekad je mogao izgledati hladan kao ledeni breg. Imao je fine manire, to je istina, ali između njega i ljudi oko njega postojala je oграда koju je teško bilo preskočiti. Ali uprkos tome, ona je u tom čoveku naslućivala retko poštenie i osetljivost, i to je u njoj probudilo materski instinkt. Nije želela da se Doku Holideju nešto desi, a iz razloga koji je samo ona znala, bojala se da bi se moglo desiti da bude ozbiljno povređen ili možda nešto gore ako bi i dalje ostao na ranču „Bar S”

Džili je odjednom osetila nečije prisustvo i okrenuvši se, iza sebe ugledala Veliku Džuli. Velika Džul bila je pevačica kod „Svilenog podvozice” i Džilina najbolja prijateljica. Dve žene delile su među sobom mnoge male tajne i jednu ve-

liku tajnu, i Velika Džuli nije izgledala ništa srećnija od svoje poslodavke kada je kočija sa Dokom Holidejem i Mersi Stedmen na sedištu prošla pored saluna i udaljila se prema izlazu iz grada.

— Više bih volela da je ovaj momak otišao na drugu stranu, Džili.

— Ah, on je odrastao čovek, Džuli.

— Odrastao je bio i Lu Stedmen.

— Psst! — presekla ju je Džili pogledavši uplašeno oko sebe. — Dogovorile smo se da nikada ne govorimo o tome, Džuli.

— Jesmo. Ali, to je bilo pre nego što je ovaj laf došao i počeo da hoda po ledu ne znajući da je led napukao. Srce, zar ne misliš da ima prava da bude upozoren?

— Da li ti on liči na one koji se lako plaše?

— Ne bih to rekla, Džili.

— Onda prestani da tračiš vreme i vrati se zabavljajući gostiju.

Velika Džuli se uvredeno okrenula i udaljila krupnim korakom. Ali, ona u stvari nije bila liuta, jer je shvatila šta je bio razlog što ju je Džili ućutkala. Isti razlog ju je sprečio da upozori Doka Holideja na opasnost u koju može zapasti ako nastavi prijateljstvo sa Mersi Stedmen. Bio je to strah.

Još uvek je voleo da ruke pune ožiljaka zamoči u slanu vodu iako su dani Hača „Čekića”, strašnog gospodara londonskih dokova, bili davno prošli. Izvukao je ruke iz okrnjenog lavara i obratio se Hertliju.

— Hej, Slejde! Dobaci mi taj ubrus hoćeš li, petliču?

— Uzmi ga sam.

— O do đavola, Slejde, zar si još uvek zle volje?

— Biću zle volje dokle ja želim. Uzmi sam šta ti treba da osušiš šape i prestani da prosipaš vodu po podu, prostačino!

Niko drugi ne bi se usudio da se tako obrati Džou Haču, ali Hertli je to smeo. Njihovo prijateljstvo počelo je davno, onog dana kada je Hač stupio nogom na tlo Nju Orleansa, urlajući pijanim glasom da je spreman da tuče svakog čoveka u gradu i po dvojicu obojenih. U to vreme još uvek čvrsto na liniji hrišćanskog samarićanstva, Hertli se umešao i sprečio da gomila baci i utopi u luci nekadašnjeg gospodara londonskih kejova i tako je njihovo prijateljstvo rođeno. Hač se divio Hertlijevoj inteligenciji i pokazivao je zdrav respekt za ono što je taj čovek umeo sa „koltom“. Na drugoj strani, Hertli se oslanjao na ogromnu snagu tog džina i oni su se vrlo dobro slagali, sem onda kada je Hertli zapadao u svoja posebna raspoloženja.

Hač je osušio ruke i šake i nehaljno odbacio ubrus, a onda počeo da se boksuje sa nekim zamišljenim protivnikom u njihovoj prostranoj sobi hotela „Arapahoe“.

— Jedan u pleksus, dva u glavu — ponavljao je sve dok Hertli nije zapretio da će ga gađati čizmom.

To je postiglo cilj. Džoe Hač je svakako znao šta te prohladne večeri grize jetru njegovom ortaku.

Hertli je izvadio cigaretu iz usta i odbio gust dim.

— Misli da on nije pogodan čovek — rekao je.

— Holidej?

— Ne, nego moj otac. Naravno da mislim na Holideja!

— Gazda smatra da je on stvoren za to, Slejde.

— To je bilo pre nego što je pobio one grešnike iz Utaha.

— Video sam gazdu nešto pre mraka. On i dalje misli da je Holidej perfektan, Slejde.

— Šta ako greši?

— Da ti ne zebu noge, Slejde? Bojiš se?

— Pazi na svoj jezik, bezobrazniče!

— Izvini, Slejde, omaklo mi se — Hačovo nisko, majmunsko čelo nabralo se borama. Uvek mu je bilo teže da o nečemu razmisli nego da nekome razbije glavu, i prošio je nekoliko minuta pre nego što je ponovo progovorio. — Može biti da si donekle u pravu, Slejde — zaključio je. — Možda bi trebalo da još malo porazgovaramo sa gazdom, šta misliš?

Slejd Hertli je smatrao da je to dobra ideja i njih dvojica su pošli da potraže čoveka koji im je omogućio da bez rada žive na tako visokoj nozi.

No, čovek sa novcem ostao je nepokolebljiv. Insistirao je da je Dok Holidej pravi čovek za njih i time je razgovor bio završen. Hertli-ne Hertli, Hertli i Hač morali su s time da se pomire.

VII

Naredni dani bili su najspokojniji u toku poslednje godine Dikovog života. Legao je rano uveče i ustajao umereno rano, radio lagane fizičke vežbe, kretao se na vazduhu, pomagao Džemiju pri opravci ograde i zgrada, jahao povremeno Tenesija i vodio aktivan život, ali od toga nije bio umoran.

Ostalo vreme, kada je Džemi bio slobodan, podučavao ga je kako treba postupati sa konjima i govedima i još dosta drugih stvari koje će mu biti od koristi kasnije u životu, pa mu je čak pomagao da nešto više nauči o knjigama, što

je dečaćić dosta zanemario posle smrti svog oca.

Džemi je stalno bio uz njega i Doku to nije smetalo. Ipak, jedan mali oblak lebdeo je na horizontu njegovog spokoja: bio je to njegov odnos sa Mersi.

Onoga dana kada je došla po njega u grad, Mersi Stedmen držala se prijateljski ali rezervisano. Bila je ista takva i nekoliko dana kasnije, i Holidej je imao utisak da bi se ona tako držala do kraja života, sve dok mu seda brada ne bi izrasla do pojasa.

Ali, to je bila situacija u poređenju sa drugim stvarima. Za tih nekoliko dana bio se skoro sasvim oporavio od rane i pošto njegov odnos sa Mersi nije do tada uznapredovao, u njega se počela uvlačiti pomisao da je vreme da ode.

Toga dana, dok je sedeo na klupi pored staje i gledao kako pahuljice maslačka nošene povetarcem lebde nad prerijskom. Džemi je na pašnjacima okupljao krave muzare. Mersi je bila u poseti plodnoj misis Vintergrin, koja se oporavljala od četrnaestog porođaja. Bližila se zima, razmišljao je gledajući vrhove Stenovitih planina. Biće mnogo snega i mnogo posla na malim rančevima koji će takvu zimu teško prebroditi. Ali, niko od njega nije tražio ni molio ga da ostane, a s druge strane, sumnjao je da Mersi ima novca da plati čoveka koji bi joj pomagao. On sam imao je dovoljno za sebe, pa čak i nešto više, ali nije verovao da bi Mersi prihvatila nečiju milostinju.

Ustao je i pošao ka kući, u susret lakim kolima koja su se pojavila iza šumarka. Mersi je bila rumena od hladnog vetra i videvši Holideja, pozvala ga je u kuću. Dok je zauzeo mesto za stolom u kuhinji i dok je ona pripremala kafu, on je čuteći sedeo zapažajući

da Mersi izbegava njegov pogled. To mu se učinilo čudno.

— Kako je majka? — zapitao je kada je Mersi sela za sto.

— Odlično. I ona i beba su dobro.

— Misli li da je to dosta?

— Izvinite, ne razumem?

— Hoće li sa tim poslednjim detetom završiti?

Mersi je oborila pogled. — Verujte da to zaista ne znam.

Opet je nastala tišina i sem šuma vetra u krovu, čulo se još samo pucketanje vatre u peći.

— Dolazi zima, misis Stedmen. Imaćete dosta posla na ranču.

— Znam, a umorna sam od posla. Moj muž je radio za desetoricu i vidite kuda ga je to dovelo.

— Meni se čini da je on radio protiv zemlje umesto da joj pomogne. Zapažam koliko je on uradio i zaista mu je moralo biti naporno. Ali, i jednim okom vidi se da ovo nije zemlja za obradu. Ovo je stočarska zemlja, kao što je uvek i bila. Otkuda je bio toliko uporan da gaji žitarice umesto stoku?

— Jedino je to znao. Njegovi roditelji bili su emigranti iz Švedske. Lu je prezirao goveda i ovce. Verovao je da je zemlja dobra samo za oranje.

— Tvrdoglav čovek.

— Tvrdoglav, ponosam... i siromah. Ali to ne smem da kažem?

— Kuća je vaša, možete reći sve što hoćete.

— Bila sam malo sarkastična. Hoćete li još kafe?

— Hvala, mogu. Čujte, jeste li videli maloga na povratku kući?

— Da, terao je Jagodnju preko pašnjaka. To je ona krava koja večeras neće dati mleka.

— Ona ionako ne bi dala mleka.

— Vi uvek branite Džemija.

— Zaista?

— Da, branite ga. Mislite možda da ga treba braniti?

— Pa, možda ste ponekad suviše oštri prema njemu, misis Steamen.

— Zao mi je — rekla je okrećući glavu. Od poarhtavanja njenih ruku šoljica i tacna su zazvonile. — To je zato što sam iz nekog razloga napeta i nervozna.

— Možda bi trebalo da uzmete nešto.

— Nemam više onog leka koji mi je apotekar dao posle smrti mog muža. Da nije toliko kasno, možda bih ošla u grad i uzela još jednu dozu.

— Ja ću otići.

Ona ga je pogledala. — Oh, ne mogu od vas da tražim da to učinite, mister Holideje.

— Biće mi zadovoljstvo — rekao je Dok ustajući. — U svakom slučaju, već dugo sam bio ovde. Kako se zove taj lek koji vam treba?

Ona mu je rekla i pošla za njim na verandu. Džemi je baš ulazio u dvorište goneći dve umorne krave.

— Baš dobro koristiš tog konja. Možda mu je za danas dosta, pa ću onda uzeti vranca.

— Nemojte, uzmite Tenesija — rekla je Mersi brzo. Kad ju je on radoznalo pogledao, ona se osmehnula. — Tenesi je mnogo brži od Blekija. Brže ćete se vratiti.

Džemi je izrazio želju da pođe u grad za njim, ali pošto se nije mogao vratiti pre kasne večeri, Holidej mu je rekao ne. Nije želeo da Mersi ostane sama. Dečak se nije protivio, ali videvši njegovo tužno lice, Dok mu je obećao da će rano ujutro poći zajedno da poteraju goveda na zapadni pašnjak. To je dečaku vratilo raspoloženje i zadovoljan time Dok je poterao Tenesija prema vratnicama. Na izlazu iz dvorišta okrenuo se da mahne rukom, ali samo Džemi mu je otpozdravio. Dečakova majka stajala je na verandi i oslonjena na ogradu

posmatrala Holidejev odlazak. Stiskala je ogradu rukama toliko da su joj zgijavci na šakama pobledeli.

Džemi je pogledao ruke svoje majke, a onda digao pogled sa njenog ukočenog, napetog lica i odmah se uozbiljao.

— Jesi li dobro, mama?

— Biće sve u redu kad se mister Holidej vrati sa mojim lekom, Džemi — okrenula se lagano i dečaku se učinilo da je dodala. — Sve će biti u redu...

Kada su Dok i Džemi izjahali iz dvorišta, zora je još bila daleko, ali se nebo na istoku već počelo obilivati bleđim sivilom. Konji su frkatali i u pohladnoj tami čulo se samo zveckanje opreme. Kada su prešli mostić i na drugoj strani pošli niz potok, u ranoj jutarnjoj izmaglici ugledali su nekoliko grupa goveda.

U tišini su skupili malo krdo i poterali ga prema zapadu. Posle smrti njenog muža, Mersi je od banke dobila mali zajam i time kupila nešto stoke. Prvu ratu otplatila je novcem dobijenim za vodu od vlasnika „Kristalnog ranča“. Videvši u Tarkvinu vlasnika „Kristala“ Bogana Smita, Holidej se za trenutak zapitao da li možda taj čovek nema neke veze sa ubistvom Lu Stedmena. U to vreme, na vrhuncu leta najsušnijeg u toku dvadesetak godina, situacija sa vodom na „Kristalnom ranču“ bila je krajnje kritična i Stedmenova smrt, a posle toga dobijanje prava na vodu od Mersi Stedmen, pomogle su Boganu Smitu da prebudi težak period. Smit je bio arogantan i gramziv, ali čak i tako Dok nije mogao da uveri sebe kako je taj čovek li ubica.

Nebo iza njih oblilo se rumenilom, a onda je iza horizonta izronilo sunce. Izbiivši na vrh jednog uzvišenja, Holidej je zaustavio konja tog divnog trenutka prelaska i pogledao Doka kao nekoga sa kime deli tajnu saznanja o lepoti življenja tog divnog trenutka prelaska noći u dan. A onda se jedno goveče izdvojio iz gomile i Džemi je porjurio za njim na Tenesiju. Trenutak tišine je prošao i nastupio je nov dan.

Posle dva časa završili su posao i vratili se na ranč. Mersi im je pripremila prženi odrezak sa jajima i u očekivanju obeda Holidej i dečak su pili limunadu i razgovarali. Mersi se trzala na svaki šum i Holidej je pomislio da sredstvo za umirenje koje joj je doneo nije mnogo delovalo.

Baš kad je Mersi stavila tanjire sa hranom pred njih, začuo se rzanje konja. Holidej je prišao otvorenim vratima i ugledao konjanike koji su putem dolazili iz pravca grada. Bila je to velika grupa i konjanici su jahali kao da su na nekom ozbiljnom poslu. Na svetlosti sunca Holidej je ugledao odbijesak pušćanih cevi, a na prsima čoveka na čelu zapazio je metalnu šerifsku zvezdu.

Taj krupni konjanik bio je šerif Marč Pikard.

— Liči mi na poteru! — rekao je Holidej ženi i izašao.

Bila je to zaista potera. Potera tridesetorice ljutih ljudi, koja je oformljena samo dva časa ranije, kada se otkrilo da je banka Kejn opijačkana za više od trideset hiljada dolara.

— Trideset hiljada! — primetio je Holidej i začuđeno digao obrvu kada ga je okružilo stotinu konjanika ozbiljnih lica. — Kako se to desilo?

Šerifovo lice ostalo je bezizrazno, kao isklesano iz kamena. — Ova-

mo smo došli zbog toga da to saznamo.

Holideja su podišli žmarci. Neka nejasna zebnja, koja ga je mučila od trenutka kad ih je ugledao, sada je dobila određeno lice. Zapazio je da su svi sedeli na konjima i zurili u njega, sem nekećine koji su počeli da pretresaju zgrade. Među onima koji su vršili pretres prepoznao je Lukasa Donera.

— Sta ovo znači, Pikarde? — zapitao je Dok mirno. — Sta vas je doveo na ranč „Bar S“?

— Vi ste bili sinoć u Tarkvinu, Holideje?

— Da, ja... — Holidej je nabrao čelo, jer je sada bilo jasno na šta šerif čija. — Cekajte malo. Ne mislite vajda da ja imam neke veze sa tom pijačkom?

— Sta ste radili u gradu? — graknuo je ljutito Konvej Kejn, koji se nalazio među članovima potere.

— Išao sam kod apotekara da uzmem nekog lek za gospodu Stedmen. Možete proveriti.

— To smo već učinili — zabrundao je Slejd Hertli držeći u ruci „kolt“. — Naravno da si bio tamo. Ali, gde si bio posle toga? Priznaj, grešniče!

— Molim vas! — čuo se Mersin glas sa verande. — Mora biti da je to neka greška, šerife Pikarde!

Šerif je ozbiljno dodirnuo prstima obod šešira. — Bojim se da nije greška, Mersi — rekao je. Izvadio je nešto iz džepa i pruživši ruku napred, otvorio šaku. — Jeste li ikada videli ovo?

— To je Dokov perorez — povikao je Džemi. — Izgubio ga je!

— To sam i pomislio kad sam na njemu video inicijale Dž. H. — rekao je Pikard.

— Gde ste, do vraga, našli taj perorez? — izustio je resko Dok slućeci zlo.

Marč Pikard je pričekao sa odgovorom. — Nasli smo ga ispred praznog trezora banke, mister. Ricete li mi reći kako je tamo došao?

Ledeni žmarci zamleli su Holideju uz klemu i ustuknuvši korak nazad, on je spustio ruku do svog „korta“. Istog sekunda začulo se metalno zapinjanje oparača i Pikard je digao ruku u znak opomene.

— Ne činite gluposti. Bolje skinite taj opasač i podite sa mnom. Morate da objasnite neke stvari.

— To je ludost! — usprotivio se Holidej, ali kada je Herai namisao zapevni revolverom, Dok je otkopcao opasač. — Ne znam ništa o tome.

— Bili ste sinoć u gradu — rekao je Pikard ujednačenim tonom. — Na mestu zločina našli smo vaš perorez, a oko banke dosta otisaka nogu. Ako otisci čizama odgovaraju vašim, mister, stvari neće stajati sjajno za vas.

— Ne! — povikao je Džemi, jer je tek tada shvatio šta se događa. — Dok nije dopov, mama — kriknuo je. — Reci im da nije, mama!

— Šerif zna šta radi, Džemi — rekla je Mersi Stedmen. U tom trenutku povik iz štale naterao je sve da pogledaju u tom pravcu. Na vratima štale pojavio se Lukas Doner u pratnji gradskog štalara Slime Džilarda, koji je iznad glave mahao vrećom od nepromočivog platna. Štalar je pritrčao do šerifa sa vrećom na kojoj su bili upisani inicijali K. C. B. što je značilo „Kejn kompani“ banka.

— Gde si to našao, Slime? — zapitao je Pikard.

— Vreća je bila sakrivena ispod sena — povikao je štalar i Lukas Doner je potvrdio.

— Gde je moj novac! — kriknuo je Konvej Kejn i ostali članovi po-

tere morali su da ga zadrže da konjem ne zgazi Holideja. — Pokušao si da me unestiš, prijavljuje lupežu!

— Polako, mister Kejne — posavetovao ga je Pikard. Zatim se obratio Doku glasom koji je sadržao prizvuk osude. — Pojašite konja, pa da podemo, mister.

Kasnije se Holidej sećao kako je pogledao Fenesija i kako je šerifov zamjenik Twigs poveo njegovog konja za vodice. Do pojedinosti se sećao slike Mersi i Džemija, koji su zagriženi stajali na verandi pored Donera i Doka Tenera.

Pljačka mu je bila podmetnuta! Ali, ko je to učinio i zašto? Digao je pogled prema suncu, ali nije osetio njegovu toplinu. Jahao je kao čovjek koji strahuje od toga da će pasti kao strašilo od slame pri prvom naletu vetra.

Akva Negra bio je izvor u severnom podnožju masiva Mačita, kroz koji su putnici veoma retko prolazili. Predeo je oblikovao dubokim kanjonima i okomitim brdima obraslim borovima, iz kojih su se dizali drugi, viši i oštriji vrhovi. Voda je tekla između stena u jednu lokvu koja je služila kao pojilo za divljač. To pojilo, tamno u senci visokog drveća, bilo je nazvano Akva Negra, što znači crna voda.

Neposredno iznad tog bazena na zapadnoj strani, gde je jesenje sunce retko dopiralo, nalazilo se jedno udubljenje. U tom udubljenju vladala je tama, ali se iz njega čulo nešto nalik na trenje kože o kamen. Bilo je to gmizanje zmija.

U udubljenju se nalazio splet zmija koje su se uvijale jedna oko druge spremajući se za zimu. Njihov pokret uznemirila su predmeti koji

su uz mukli tresak pali na dno njihovog utocišta. Bio je ukupno šest lin premetala, šest dobro namijenjenih vrećica od nepromućivog platna, na kojima su bila upisana slova banke kompanije Kejn. U udarjenom Tarkvinu u tom trenutku su ljudi pričali da je Dok Holidej pjačkaski genije kada mu je uspio da prođe u bezbedni trezor kompanije Kejn, za koji se verovalo da je apsolutno siguran. No taj poduhvat nije možda zantevao umesnost genija ali ce vadenje vrećica sa novcem iz skrovišta opasnih zmija otrovnica sigurno zantevali krajnju smelost i odlučnost i najhrabrijeg covaka.

VIII

U zatvorskoj ćeliji u Tarkvinu Holidej je izgledao kao čovek koji je preko noći ostario celu godinu. Maltretirali su ga da bi otkrio mesto gde je sakrio novac, iako on taj novac nikada nije video. Sada je očekivao sudenje. Stara holidejevska nesreća i dalje ga je pratile.

Otišak njegovih čizama sasvim je odgovarao otiscima nadenim u banci i oko banke. Odnokud je unapred znao da će odgovarati. Ma ko da mu je namestio ovu igru, savršeno je udesio sve ostalo, pa nije bilo razloga verovanju da će u toj pojedinosti pogrešiti.

Naslonio se leđima na zid i iz tabakere izvadilo cigaru. Pikard mu je obećao da će dobiti blažu osudu ako otkrije gde je sakrio novac. Pod blažom osudom šerif je podrazumevao vremensku kaznu od sedamdeset umesto od 99 godina ro-bije. Sudeći po kletvama i urlanju Konveja Kejna, ovaj biznismen bi bio zadovoljan samo smrtnom presudom. Holidej je pretpostavljao da

bi ga Kejn dva puta obesio ako bi to bilo moguće.

Cigara ga nije umirila. Naslonivši glavu na zid, zagledao se u tavanicu i u mislima potrazio eventualnog podmetača. Neko je dobro proučio otiske njegovih čizama, našao čizme sa identičnim otiscima i ostavio tragove u banci. U isto vreme ostavio je na mestu zločina i njegov perorez, a vreću od novca sakrio na ranču. To je bilo jasno. Ali, nije bilo jasno ko je to učinio i zašto?

Razmotrio je ponovo listu svojih neprijatelja. Na vrhu liste bili su Hertli, Hač i šerif, a zatim ostali kojima se Holidej nije svidao. Hač i Hertli bili su mu najsumnjiviji, ali postojalo je nešto što je njegovu teoriju lišavalo osnova. U trenutku kada je čuvar banke digao uzbunu i duže vremena pre toga, Hertli i Hač igrali su karte sa grupom ljudi, među kojima je bio i šerif Pikard.

Holidej je duboko uzdahnuo. Bez Hertlija i Hača ostali sumnjivi nisu pružali mnogo nade. Svako je mogao da bude umešan. S druge strane, on je bio idealna ličnost za pokrivanje zločina koji je neko drugi savršeno spretno izveo.

Razmišljanje mu je prekinula zbrka glasova. Prišavši vratima, razabrao je glasove šerifa, Hertlija i Džemi Stedmena. Džemi je zaplakao i posle toga glasovi su se još neko vreme čuli pre nego što je Džemi otišao. Zatim su Pikard i Hertli ušli u ćeliju. Šerif je u ruci držao tanjir sa kolačem od mesa koji je bio sav izgnjavljen. Bez reči, Pikard je pružio Holideju tanjir da ga pogleda. Bio je to zaista kolač sa mesom, ali u ovome se nalazila i turpija za gvožđe.

— Dečak? — zapitao je Dok i Pikard je klimnuo glavom.

— Imaš bar jednog prijatelja, lafe — rekao je Hertli njemu svoj-

stvenim glasom. — Što je, naravno, više nego što zaslužuješ.

Holidej ga je ledeno pogledao. — Šta ovaj vašljivač traži ovde, Pikarde? — zapitao je. — Jeste li ga postavili za zamenika ili tako nešto?

— Hertli mi je bio od velike pomoći — rekao je Pikard. — Znajući kakav ste čovek, postavio sam još nekoliko eksira čuvara. Hertli mi je tako reći najbolji.

— Izgleda da sam vas pogrešno procenio, Pikarde — rekao je Dok tmurno. — Smatrao sam vas za tupoglavog, sporog i ležernog čoveka... ali poštenog čoveka. Izgleda da sam pogrešno. Šerif koji imenuje ovakve pomoćnike, ne vredi ni pet para.

— Sve je u redu — rekao je Pikard Hertliju umirujuć ga. — To su samo reči, Hertli. Neće imati mnogo da kaže kad izade pred sudiju.

— Hoćete da kažete da će mi biti suđeno? — rekao je Holidej podrugljivo. — Čoveče, zašto gubite vreme? Zašto me odmah ne obesite? Imate puno dokaza. Da li vam je ikad palo na um da imate čak previše dokaza?

— Šta bi to trebalo da znači? — zapitao je Pikard mršteći se.

Holidej se osmehnulo i počeo nabrajati. — Tragovi nogu, koje sam nepažljivo ostavio svuda oko banke... perorez sa inicijalima, koji sam ostavio ništa manje nego pored trezora... vreća koju sam slučajno čušnuo u štalu pored moje opreme, tako da je svako može lako naći... — začutao je i zagledao se u šerifa. — Kažu da sam najinteligentiji lopov u pokrajini, jer sam izveo pljačku a da me niko nije primetio... pa ipak, taj vešti lopov ostavio je za sobom čitavu gomilu evidentnih dokaza. Kako se to slaže, Pikarde?

Pikard se zamišljeno počeo po bradi. — To zvuči donekle logično...

— I najveštiji zločinci čine greške, Pikarde — rekao je Hertli žurno. — To je poznata stvar.

Hertli je lukavo poništio Holidejeve argumente. Doka je počeo hvatati osećaj beznada. Možda će se ovim događajima okončati priča o Holideju, jer nije mogao da smisli izlaz iz svog beznadežnog položaja.

Sedeo je tako zamišljen do devet časova uveče, kada je kroz prozorčić sa rešetkom u njegovu ćeliju ubačen mali paketić. Otvorivši ga, Dok je otkrio da paketić sadrži nekoliko unci baruta. Holidej je dugo zurio u predmet u svojoj ruci sve dok se nije setio jedne priče o bekstvu iz zatvora u Jumi, koju je ispričao Džemiju Stedmenu. Tamo je jedan zatvorenik barutom razneo bravu na zatvorskim vratima i pobegao...

Malo kasnije začuo je glasove koje je propratilo trupkanje čizama na trotoru ispred zgrade. Dok su šerif i njegov zamenik probudili dremljivog Hertlija i došli do ćelije, zatvorenik je već ležao opružen na svom ležaju.

— Nešto ste hteli, Pikarde? — izustio je Dok lenje.

Pikard je nešto progundao i udaljio se sa Hertliem, ostavljajući zamenika Tvigsa da objasni šta su hteli.

— Došli smo samo da se uverimo da je sve u redu, Holideje. Verujete li da smo šerif i ja maločas oterali onog malog Stedmena ispred zatvora?

— Mali šašavko.

— Mora biti da on još veruje da niste krivi — rekao je Tvigs i okrenuvši se, nestao u hodniku.

Sačekavši da se sve umiri, Dok

je izvadio vrećicu sa barutom. Lice mu se raznežilo kada je pogledao prema prozorčiću. — Mali šašavko.

nadao da će ga Dok kad pobjegne primetiti.

Ako bude uspeo da pobjegne.

Lukas Doner je ozbiljno pogledao dečaka, koji se nelagodno vrpolio na stolici.

— Zadaješ svojoj majci mnogo brige, dečko. Nadam se da to razumeš?

— Da, gospodine — rekao je Džemi.

— Pa ipak si, suprotno njenoj želji, otišao dva puta u toku dana do zatvora i po šerifovim rečima, pokušao da pomogneš onom kriminalcu.

— Dok nije kriminalac — promrmljao je Džemi i ugledavši izraz na licu svoje majke, dodao — izvini, mama. Neću više prilaziti zatvoru, časna reč.

— Govoriš kao pravi čovek — rekao je Doner i pogledavši časovnik, zatvorio poklopac. — Bojim se da moram da podem. Videćemo se sutra.

— Bio si vrlo ljubazan, Lukase — rekla je Mersi. — Uverena sam da neću više imati muke. Kad Džemi da reč, on je i održi.

— Kao Dok — šapnuo je dečko sebi u bradu dok su Mersi i Lukas zamicali u hodniku.

Osluškujući glasove koji su se udaljavali, dečko je pohitao do prozora koji je gledao na ulicu. Čuvši majku koja se vraćala, on je šmugnuo preko ograde na svoje mesto i kada je Mersi ušla u sobu, on je sedeo na stolici. Ona mu se osmehnula, ali Džemi to nije ni primetio. Video je ono što je želeo da vidi. Tenesi je još uvek stajao vezan u blizini zatvora. Očigledno da niko nije primetio konja, ali Džemi se

Sem što je voleo novac i profit, stari Konvej Kejn je mnogo voleo da jede. Večere sredom sa kćerkom i zetom bile su uobičajena stvar i te večeri Ketij se naročito trudila da pripremi ukusna jela. Ali, sasvim slobodno je mogla sebi prištedeti taj trud, jer je Konvej bio u takvom raspoloženju da su se ljudi bojali da će nešto učiniti sam sebi.

Ali nije bilo potrebno da se toga plaše. Kejn nije imao nameru da bilo kome učini zadovoljstvo time što bi sebi prosvirao glavu. No ipak, Konvej Kejn je bio daleko od onog običnog Kejna, što se naročito ogledalo u tome kako se skoro otvoreno izvinio svom zetu što je imao makar najmanju sumnju da je on možda umešan u pljačku.

Kejnovu sumnju zasnivale su se na činjenici da su samo on i Doner znali šifru za otvaranje sefa, na kojem nije bilo tragova nasilnog otvaranja. Kada je to nagovestio, Doner je ostao ubedljivo ravnodušan. Sada je uspeo da uveri sebe kako je inteligentni Holidej proklinjivio kombinaciju brave i toliko je mogao da prizna.

— To je u redu, Konveje — rekao je Doner velikodušno. — Ovo su teški trenuci za sve nas.

— Pojedi nešto, tata — predložila je Ketij bojažljivo. — Biće ti bolje.

— Zaveži! — odbrusio je Kejn, za trenutak opet onaj stari. Ali, bilo je to samo za kratko. — Zaveži! — ponovio je gledajući mutnim pogledom. — Ko je rekao da...? —

začutao je i zablenuo se u jednu tačku.

Keti je zabrinuto pogledala oca, a Lukas Doner je salvetom prikrio trijumfalni osmeh. Stari iarac je pokazivao znake rastrojstva. Sa malo sreće doživće da matori izlapi i izgubi vlast.

IX

Specijalni šerifov zamenik Slejd Hertli dremao je u svojoj stolici kada ga je trgao grom sudnieg dana. Tako je on barem mislio kada je poskočio sa stolice i zgrabio dršku revolvera. Dok je Hertli ustajao, još uvek ne shvatajući otkuda je strašan tresak došao, gromadni šerifov zamenik Tvigs pridigao se na ležaju koji su napravili ispod police za puške. Tvigs je otvorao i zatvarao usta kao riba na suvom, a Hertli je i sam bezglasno otvorio usta u nameri da pita šta je to puklo kada ga je nešto tresnulo po lobanji i oborilo ga na pod. Poslednje što je osetio bio je ukus prašine na usnama.

Holidei nije dao Tvigsu vremena ni da zucne i preskočivši preko Hertlija, zadao je zameniku udarac istom onom drvenom palicom kojom je oborio i bunovnog revolveraša. Začulo se prigušeno „klang“ i Tvigs se, kolutajući očima, skliokao na jastuk.

Nije bilo vremena za gubljenje, ali je Holidei ipak pritrčao vedru sa vodom i pljusnuo se po licu. Eksplozija je ispunila prostoriju gustim ljutim dimom koji je pakleno pekao oči. Otresajući kapilice sa lica, pritrčao je vratima i provirio napolje.

Na manje od trideset metara, žureći prema zatvoru, nalazio se robusni Džoe Hač.

Obojica su zastali kao sleđeni.

Hač je ispijao pivo i igrao karte u salunu dok ih Džili Rogan nije izbacila, posle čega je odlučio da obide svog druga Sleida, privremenog šerifovog zamenika. Čuvši eksploziju, on je požurio prema zatvoru i začudio se kada su se vrata zatvora otvorila i na njima se ukazala visoka, vitka silueta Doka Holideja.

Holidei se brzo pribrao i u tri skoka pritrčao bivšem šampionu pre nego što je Hač stigao da se rukom maši pištolja. Holidei mu je priskočio pre nego što je potegao oružje i zadao mu oštar sekući udarac po slepoočnici. Udarac nije izgledao iak, ali je ošamutio čak i volovski snažnog Hača. No uprkos tome, Hač je pokušao da izvuče revolver. Holidei je zamahnuo nogom i udarcem koji lomi kosti izbio mu oružje iz ruke. Dohvativši u letu težak „kolt“, Holidei je iz okreta pogodio svom težinom revolverom Hača u glavu. Džin se od toga srušio na zemlju, kao bik udaren sekirom za vrat.

Sve se to događalo munjevitom brzinom i Dok je još uvek bio sam na ulici. U magnovenju, Dok je panterkim skokovima potrčao prema privezištu, gde je vezan stajao Tenesi.

Preskočivši preko konjskih sapi, Dok je dograbio vodice, okrenuo Tenesija prema ulici i u galopu projurio ulicom pre nego što je prva puška grunula iza njegovih leđa.

Oblak prašine koji je potera podigla dugo je lebdeo u vazduhu i naizad nestao. Tek tada je Dok Holidei iz tabakere izvadio cigaru i zapalio je. Odbacio je palidrvce prisativši se kako mu je šibica pomogla da u čeliji izazove eksploziju. Pu-

ženje je ponekad bilo koristan porok.

Potera predvođena šerifom zaključila je da u gonjenju nema šanse. Holidej je bio iskusan zapadnjak i znao je sve trikove. Sada, kada su gonjoci odustali i kada je opasnost prošla, on je ponovo od početka do kraja razmotrio činjenice.

Ovu prijavu klopku namestio mu je čovek koji je opljačkao banku. Holidej nije znao ko je taj čovek, ali je ponešto znao o niemu. Najpre, da je bistar kao vrag. Drugo, da je ili izvanredno vešt obijač ili da zna šifru sefa. I treće, taj čovek ga je imao na oku, što znači da je dolazio na ranč „Bar S”.

Ova poslednja činjenica dovela ga je konačno do Lukasa Donera.

Za vreme svog kratkog boravka u zatvoru, Dok je mnogo razmišljao o zetu Konveja Keina i sada je to razmišljanje opet obnovio. Doner je sigurno znao kako se trezor otvara, a ostavljao je utisak čoveka kome je novac preko potreban. Posetio je ranč tri puta i Dok se prisetio da je Doner na neki način ubedio Mersi da ga zamoli da ostane na ranču.

Da li je bilo moguće da ga je Doner još tada pripremao za žrtvenog jarca?

Ta pomisao usekla mu je na čelo još jednu duboku boru. Nije znao ništa o Donerovoj prošlosti, jer ga nije interesovala. Može biti da je Doner već dugo vremena planirao taj veliki poduhvat.

Dok je želeo da nađe neku stvarnu podlogu za svoju teoriju, ali to mu nije uspelo. Cela zamisao izgledala mu je suviše fantastična i nešto iz podsvesti govorilo mu je da se to on hvata za slamku. No, tada se setio nečega što je prevideo i njegove čeličnoplave oči su zasvetlucale.

Setio se onog susreta između Lukasa Donera, Hača i Hertlija. Ipak je postojalo nešto za šta se mogao uhvatiti. Znao je da bi Hač i Hertli bili spremni da ukradu od slepca oči i ako su oni tajno bili povezani sa uvažanim Lukasom Donerom, onda je sigurno vredelo i njega izblize osmotriti.

Uprkos svojoj hladnokrvnosti i čeličnim nervima, pomisao da izblize uhodi Donera izazvala je kod Doka nelagodnost. Cela pokrajina je dignuta na noge u potrazi za visokim beguncem na mrkom zvezdastom konju i ne bi ga nimalo čudilo ako je gonjocima dat nalog da pucaju čim ga vide. Svaki korak mogao je značiti smrtnu opasnost, ali na drugoj strani, bio je svestan činjenice da će, ako sada pobegne u Nju Meksiko, do kraja života biti žigosan kao zločinac.

Odmahnulo je glavom i ustao. To nije mogao učiniti i neće učiniti. Možda u životu nije postigao mnogo, ali je bar sačuvao neokalijano časno ime. Otpiknuvši opušak cigare, počeo je da šeta u očekivanju da sunce zađe. Sumrak ga je zatekao na putu prema Tarkvinu.

•

Pet časova napetog opasnog iščekivanja bilo je konačno nagrađeno kada je Holidej prepoznao konjanika koji je jugoistočnim putem napustio Tarkvin. Bio je to **Lukas Doner**.

Za tih pet časova, dok je on ležao u travi pedesetak metara daleko od ugla gradskog groblja u hladu jednog ogromnog drveta, tim putem prošlo je mnoštvo ljudi. Video je kada se vratila glavina potere i kada su manje grupe tragača dolazile i odlazile, kao i mnoge dru-

ge konjanike i kola. Bio je to uobičajeni saobraćaj petkom uveče. Ne usudujući se da uđe u grad, očekivao je da vidi makar neki znak od Donera, i oči su mu već bile zamorene kad je odjednom ugledao tog čoveka kako sam jaše na mesečini putem prema jugozapadu.

Izašavši iz svog zaklona, Dok Holidej se odšunja do skupine drveća, gde je ostavio svog konja. Napravivši polukrug i ostavljajući brežuljak između sebe i grada, skrenuo je pored reke da bi izbio na put dve milje daleko od grada.

Put je bio mekan i to je omogućavalo da prati Donera bez opasnosti da ga ovaj čuje. Donera još nije bilo na vidiku i poteravši konja nešto brže. Dok je imao vremena da razmisli o svojoj akciji. Ako mu pođe za rukom da uhvati Donera i presliša ga, ovaj će možda popustiti.

A ako ne popusti?

Nije se usudio da misli na to, mada je znao da, ukoliko Doner ne popusti i ne otkrije istinu, ili se pokaže da je nevin, onda niemu, Holideju, više neće ostati ni jedan adut u rukama.

Kilometar i po dalje ugledao je usamljenog konjanika kako prelazi vrh jednog udaljenog uzvišenja. Sačekao je da konjanik nestane sa vidika, a onda poterao konja za njim. Kada je izbio na vrh uzvišenja, očekivao je da će čoveka koga prati videti na jugozapadnom putu. Ali, nije bilo tako. Na raskrsnici je Doner skrenuo prema zapadu, a taj nutić vodio je do „Kristal” ranča i ranča „Bar S”.

Holidej je naglo zaustavio Tenešija i nabrao obrve. Da li je to Doner nameravao da poseti Mersi? Šta ga je drugo moglo dovesti ovamo usred noći?

Doner je opet nestao sa vidika i poteravši konja za njim, Holidej je odlučio da ostane podalje od njega i

vidi da li će zaista otići na „Bar S”. Dobio je odgovor kada je Doner prošao pored raskršća za „Kristal” ranč i nastavio dalje. Kada je dva minuta kasnije Holidej prolazio pored raskršća za „Kristal” ranč, začuo iza sebe topot konjskih kopita, što ga je navelo da žurno skrene sa puta u zaklon iza jedne skupine drveća.

Konjanik iza njega približio se velikom brzinom. Bio je to neki kauboj koji je krenuo za „Kristal” ranč. Holidej je odahnuo i sačekao da se kauboj udalji, a onda poterao svog ždrepcu prema zapadu. Deset minuta kasnije ugledao je udaljena svetla ranča „Bar S” i pri svetlosti sve bleđeg meseca razabrao je konja Lukasa Donera u dvorištu.

Prj svetlosti stone svetiljke Lukas Doner se samouvereno osmehnuo.

— Opusti se, Mersi! Sve je gotovo, završeno.

— Brinem se za Doka — rekla je žena. Bila je potpuno odevena, sa kosom začešljanom i zategnutom u pundu. Sedeći za stolom u kuhinji pored Donera, izgledala je lepa ali umorna.

— On je do sada sigurno u Nju Meksiku — rekao je Doner.

Ona ga je uporno pogledala. — Da li je sve to vredelo truda, Lukase?

— Za lak život u izobilju, bio bih spreman da opljačkam i stotinu tastova, Mersi — potapšao ju je po ruci. — Posle svih muka koje si pretrpela, i ti zaslužuješ lepši život.

— Gde je novac?

— Na sigurnom mestu. Ne brini za to, medena, ostavićemo ga tamo dok se sve ne smiri, a onda ćeš

ti otići kao što smo planirali. Kratko vreme zatim ja ću dati ostavku, reći Ketī da je sve završeno, uzeću novac i pridružiću ti se. Onda ćemo, Mersi, početi da živimo prvi put u našem životu.

Ona se prazno osmehnula, ali čovek šćućuren ispod prozora to nije video. Holidej se okrenuo vrteći glavom u neverici. Mersi i Doner zajedno! Neverovatno! Mersi mu je prvobitno rekla da ode sa ranča, ali je posle Donerovog dolaska promenila odluku. Doner ju je uverio da je Holidej idealna žrtva koja im je potrebna, a kao kakav glupak on je dopustio da bude namamljen u klopku.

Zagonetka izgubljenog peroreza i tragova čizama sada više nije bila zagonetka. Holidej je stajao zaprepasćen, povređen i bez lažnih iluzija, sve odjednom. No, njegove misli bile su sada okrenute na dečka. Džemi je verovatno spavao u svojoj sobi snivajući da je konkvistador ili da jaše Tenesija, a njegova majka i njen verovatni ljubavnik razgovarali su tiho o pljački i podvali koju su smislili.

Holidej je nemoćno stisnuo zube. Šta će biti sa dečakom kada sve to izađe na video? Pitao se da li je Mersi zanemarila svog sina kada se uplela u ovo kolo zločina?

A onda, kao odgovor na pitanje koje je sebi postavio, čuo je glas Mersi Stedmen... — Biću u mogućnosti da sinu pružim sve što mu treba i što želi, zar ne, Lukase?

— I dečku i svakome drugom, draga moja.

— Želela bih da nekako pomognem Doku Holideju.

Holidej se vratio uzanom prorezu ispod kapka i video kada je Doner na umirujući način spustio svoje snažne ruke na njena ramena. No, u tom momentu on ga nije interesovao. Interesovala ga je samo žena, zvuk njenog glasa i iskrenost

kojom je izrazila želju da mu pomogne.

— Ljudi kao što je Holidej u stanju su da sami sebi pomognu, Mersi — pokušao je da je uveri Doner. — Nemoj biti gruba prema sebi. Učinila si što si učinila da bi zbacila siromaštvo sa sebe, baš kao i ja. Ovaj svet je bio naš dužnik, Mersi, i sada nam je vratio dug. Još nekoliko nedelja i za nas dvoje doćeće nov život.

— Za nas troje, Lukase — ispravila ga je ona. — Ja sam ovo učinila više zbog Džemija nego zbog sebe.

— Naravno da je tako, Mersi, naravno da je tako.

— Naravno da nije tako! — promrmeljao je Holidej ogorčeno. Žene su možda spremne da za svoju decu rade od jutra do mraka, ili da prodaju sve što imaju. Ali, zbog njih ne moraju da čine zločine. To čine obično samo zbog sebe.

Naišao je nalet hladnog vetra i jedan oblak zakrilio je lice bledeg meseca. Kao tamna silueta odslikana na zidu kuće, Holidej je čučao zgrčen i osluškivao. No, njegov konj nije bio dobro skriven. Sunjajući se prema kući, konjanik je obraćao pažnju samo na to da ne bude primećen. To mu je uspeo jer je došao zaklonjen stajom, iza koje je ostavio svog konja da bi odatle pešice prešao poslednjih pedesetak metara do prozora kuhinje. U sitne sate prohladne noći nije mu na um pala mogućnost da bi još neko mogao doći putem prema ranču „Bar S“, inače bi bio mnogo oprezniji i pažljiviji bi sakrio svog konja koji se jasno video u mesečinom obasjanoj noći.

Čovek koji se na zamorenoj beloj kobili pojavio na brdskom prevoju, odmah je ugledao ždrepcu i što je još važnije, prepoznao kome on pripada. Dok bi većina ljudi u toj situaciji digla uzbunu, ovaj čovek

to nije učinio. On se nije uplašio odbeglog pustolova, niti je želeo da drugome pruži šansu da mu prosvira glavu, što je bilo zadovoljstvo koje je smatrao da pripada samo njemu.

Nesvestan bliske opasnosti, Holidej je ostao gde je, razmišljajući naporno o tome šta da učini sa onim što je neposredno pre toga saznao i kako da na najbolji način reši tešku situaciju u koju je Mersi do grla uvaljena.

U tom trenutku od staje se začulo Tenesijevo rzanje.

Holidej se hitro okrenuo, ali iako brz, ipak nije bio dovoljno brz. Na uglu kuće stajao je neki čovek u pretećem stavu sa naperenim revolverom u ruci.

— Zbogom, burazeru! — izustio je revolveraš u jednom dahu i sledećeg trenutka senke noći bile su obasjane narandžastim bleskom revolvera i Holidej je osetio da ga je udar nečega poneo unazad.

Dok mu je gromki pucanj revolvera još uvek odjekivao u ušima, Holidej se očajnički otkotrljao u stranu tražeći zaklon od Hertlijevog revolvera, koji je još dva puta jedan za drugim ispalio hicc. Za jedan munjevitih delić sekunde pomislio je da je smrtno pogođen, a onda je shvatio šta je uzrokovalo oštar bol u ruci i prstima. Hertlijev metak, namenjen njegovom srcu, pogodio je „kolt“ koji je držao i izbio mu ga iz ruke do prsa i dalje, na zemlji van domašaja ruke.

Bio je bez oružja ali živ!

Holidej je poskočio sa zemlje kao uplašena divlja mačka i bacio se prema uglu verande u istom trenutku kada su se pored zida zgrade začuli koraci u trku.

Udarivši u padu ramenom o zemlju, Holidej se još dva puta prevrnuo preko glave da bi se dočepao zaklona iza bureta za vodu, a onda ponovo skočio na noge i šmugnuo

preko dvorišta. Hertli je iskočio nadomak pogleda i zastavši digao revolver da pripuca na begunca koji je izmicao. Holidej je nastavio da trči cik-cak trkom i pre nego što se domogao sigurnosti iza stajskog zida, jedan kuršum pogodio ga je u štiklu desne čizme, od čega mu je noga utrnila do kuka.

Hertli je potrčao za njim preko dvorišta, stavljajući u trku nove metke u magacin revolvera. Uz put je glasno upućivao molbe bogu stvoritelju da sačuva njegovu žrtvu dok on ne stigne da mu jednim metkom prosvira lobanju.

Ali, te noći bogovi očigledno nisu slušali Slejda Hertlija i on je još uvek bio na polovini mesečinom obasjanog dvorišta kada se začuo topot konjskih kopita, glasno u prvom momentu dok je konjanik jahao preko tvrde zemlje, a potom tiše kad su konjske kopite naišle na tlo obraslo travom koja je rasla dalje od dvorišta.

Kada je Hertli ponovo ugledao konjanika priljubljenog uz konjski vrat, ovaj je bio skoro van domašaja revolverskog metka. Pa ipak, revolveraš je podigao revolver nekoliko stepeni više i ispraznio ga ispalivši nekoliko uzastopnih pucnjeva koji su odjeknuli kao grmljavina.

Primetio je da se Holidej stresao u sedlu pre nego što ga je njegov veliki konj odneo u sigurnost.

Kada je Lukas Doner istrčao iz kuće, Slejd Hertli je stajao na sredini dvorišta i sipajući najsočnije psovke koje je ljudsko uho do tada moglo čuti, stavljao metke u magacin svoga „kolta“.

Neki slab šum probudio je uspanog šerifa i on je otvorio oči. Marč Pikard je uvek spavao sa

svojim „koltom“ okačenim na naslon stolice pored njegovog kreveta i prvo što je video bila je ruka koja se pružala pored njegovog lica da bi se prsti šake sklopili oko izlizane drške revolvera, njegovog teškog „kolta“ kalibra 44.

— Šta je to, do đavola? — povikao je tarkvinski čuvar reda odbacujući čebad sa sebe i sedajući u krevetu. Ali, tada je već bilo suviše kasno. Uljez u njegovu skromnu kuću držao je već njegov revolver u ruci i cev tog revolvera bila je uperena direktno šerifu u lice. Uljez je progovorio.

— Samo budite mirni. Pikarde... moramo nešto ozbiljno da porazgovaramo.

Šerif je u neverici zinuo. — Holidej! To nije moguće!

Šerif je bio u pravu, zabune nije bilo. Ali ipak to nije bio onaj isti Dok Holidej koji je pre dvadeset četiri časa tako spektakularno pobjegao iz svoje ćelije u tarkvinskom zatvoru. Bio je to jedan drugi Holidej, čovek koji je nadvladao bol povredene ruke i ugruvanog ramena, bol rane na butini od Hertlijevog metka, i došao do šerifa sa pričom koja je, iako na brzu ruku i bez daha ispričana, zaprepastila Marča Pikarda, ali na njega nije ostavila dublji utisak.

Lukas Doner i Mersi Stedmen pljačkaši banke? Dok Holidej je ili bio lud ili je najveći lažov u no-krajini. No, bilo šta da je od ta dva, Marč Pikard je znao svoju dužnost.

— Dajte mi taj „kolt“, mladiću — navaljivao je ustavši iz kreveta.

— Vi ste već ionako u velikoj nevolji, ali bar ste još uvek živi. Dajte mi taj pištolj pre nego što njime nekoga ranite, što bi vas sigurno odvelo na vešala.

Holidej je ustuknuo korak, očajan što mu Pikard ne veruje. Kada je doneo očajničku odluku da ono

što je saznao ispriča direktno Pikardu, bio je svestan da se može desiti da Pikard baš ovako reaguje, ali se mimo razuma nadao da će šerif u najmanju ruku biti zainteresiran njegovom pričom i da će je bar proveriti. Ali, Marč Pikard je o ljudima koje je Dok optužio imao veoma visoko mišljenje, ili je možda suviše potcenjivao onoga koji optužuje, te je bez ikakvog razmišljanja jednostavno odbacio njegovu priču. Sada je od Doka Holideja tražio samo da se preda.

Kada je Pikard zakoračio ka Holideju, ovaj je zategao obarač.

— Nemojte me terati da prenađim, šerife — rekao je Holidej preteći i sevnuo okom. — Znaete ko sam i znate da se neću dvoumiti da ovu stvarčicu upotrebim ako me na to prinudite.

— Onda ćete morati da ga upotrebite — odgovorio je na to šerif otkrivajući neslućenu hrabrost, jer je nastavio da se približava. — Neću dopustiti da mi ovog puta umaknete i da opet pljačkate i ubijate. Ne ako budem mogao to da sprečim.

Holidej je još trenutak zurio u šerifovo odlučno tvrdoglavo lice. Očekivao je da će ga Pikard više respektovati i da će biti mekši. Prevario se i sada je morao da menja taktiku. Uz prigušenu kletvu šmugnuo je kroz vrata na koja je ušao i potrčao niz uličicu praćen Pikardovim glasom, koji je prolomio noć.

— Ustajte! Ustajte! Holidej je u gradu!

Šepajući i proklinjući, Holidej se dočepao sporedne ulice iza centralnog bloka zgrada pre nego što su se prvi bunovni građani odazvali šerifovim pozivima. Položaj mu je bio kritičan. Želeći da u grad uđe neprimećen, ostavio je Tenesija kod groblja i poslednji deo puta prešao pešice. Sada se ranjen i iscrpen na-

lazio u centru grada koji je bru-
jao kao kočnica. Nije mogao stići
do svog konja, nije dovoljno po-
znavao grad da bi smislio mesto
gde će se sakriti. Sada je Doku Ho-
lideju više nego ikad bio potreban
prijatelj, a on je obično bio čovek
bez prijatelja.

Smugnuvši poguren u zadnje
dvorište neke kuće, jer su dvojica
građana natrčali ulicom prema nje-
mu, prepoznao je zadnju fasadu
saluna „Svišlena podvezica“. Istog
trenutka setio se plavokose žene
koja je, jedina među nervoznim
građanima Tarkvina, gledala na
zlosrećnog pustolova sa naklonošću
koju on možda nije ni zasluživao.

Holidej se ugrizao za usnu. Da li
da rizikuje?

Onda se osvrnuo i ugledao veliku
grupu ljudi koja se okupljala na
uglu glavne ulice ispod bleštave
svetiljke. Videvši to, morao je sebi
uputiti jedno drugo pitanje. Da li
mu preostaje bilo šta drugo nego
da rizikuje? Donevši odluku, begu-
nac je zaronio dublje u senku zad-
njeg dela zgrade „Srebrne podve-
zice“.

X

Bila je već skoro zora kada su
umorni tragači ugledali Džili Ro-
gam i Veliku Džuli, koje su se na
Džilinim lakim kočijama izvezle iz
dvorišta saluna i krenule ulicom
prema zapadu.

Bila je to noć čudnih događaja,
ali je pojava tradicionalnih dnev-
nih spavalica u te neuobičajene ra-
ne sate bila dovoljno čudna da iza-
zove radoznalost grupe na uglu glav-
ne ulice, uključujući i šerifovog
zamenika Tvigsa.

— Hej, Džili — doviknuo je za-
interesovano šerifov zamjenik. —
Šta se to događa?

— A šta vi mislite da se događa,
Burne Tvigse! — rekla je Džili
svadljivo. — Izašla sam na vazduh,
eto šta.

— U ovo doba?

— Od vaše pucnjave i galame
budne smo već satima — frknula
je ljutito Velika Džuli. — Časna
reč, ne znam šta se ovih dana do-
gađa sa ovim gradom — pokazala
je sunoobranom u jednom pravcu.
— Pođimo prema groblju, Džili.
Ako nigde drugde, bar tamo će
biti mirno.

— Pa dobro, ako ste već toliko
čvrsto rešili da se provozate, onda
pođite — rekao je Tvigs. — Ali,
otvorite četvore oči. Holidej je tu
negde u gradu i ne zna se gde mo-
že iskrsnuti. Ako vam se nešto de-
si, nemojte reći da vas nisam upo-
zorio!

— Gluposti! — rekla je Džili na-
busito. — Šta bi moglo da nam se
desi? Ako je Holidej, nije vuk. A
i da jeste, tvrdim vam da je taj
čovek već davno odmaglio, samo
što vi to nećete sebi da priznate —
pljesnula je kajasma konja po le-
đima. — Sklanjaj se s puta, Džone
Henri, dosta smo se zadržale sa va-
ma badavadžijama!

Džon Henri, pomoćnik u trgovini
gvozdene robe, sklonio se u stranu
i trenutak kasnije grupa ljudi je
ćutke ispratila pogledom lake Džili-
ne kočije koje su sve brže zamicale
ka predgrađu. Posle tri časa uzalud-
nog traganja, nakon čega se većina
umornih građana vratila u svoje
postelje, zaista je izgledalo da je pti-
ca odletela. Ali, pošto su šerif Lu-
kas Doner uporno ostali pri tome
da treba i dalje nastaviti potragu
u Tarkvinu, našao se izvestan broj
ljudi volinih da ostanu sa njima.
Pre nego što su kola nestala iza
ugla glavne ulice, oni su se u gru-
pama razišli da još jednom pročeš-
ljaju glavnu ulicu.

Jutro je bilo prohladno a vazduh svež, ali dok su se kola kretala putem prema groblju, obe žene su se ipak preznojavale. Bile su nervozne, napete i trzale su se na svaki šum. U takvom raspoloženju jedan tih, topao glas koji se začuo ispod gomile ćebadi u zadnjem delu kola, imao je na njih umirujuće dejstvo.

— Odlično ste ovo izvele, devojke. Sad će ići lako.

— Samo se vi nadaite — rekla je Velika Džuli i bacila zabrinut pogled preko ramena. Velika Džuli je smatrala da je sve što se desilo sušta ludost. Kada se u toku noći Holidej preko spoljnih stepenica uvukao kroz prozor Džuline sobe, onda je pomislila da će Džuli vrisnuti i početi da viče u pomoć. Ali umesto toga, ona ga je čutke primila, spremila mu večeru, previla ranu i tragače koji su pretresali salun od vratila da uđu u njene oдаје. Već samo to bilo je po mišljenju Velike Džuli krainia neopreznost. Ali činjenicu da je beguncu otkrila njihovu tajnu, Velika Džuli nije mogla oceniti drukčije nego kao postupak osobe lišene svakog razuma.

Dok su kola prolazila pored jednog starog nadgrobnog spomenika, Velika Džuli je zavrtela svojom tamnokosom glavom. Tu tajnu one su skrivale skoro šest meseci i to iz dva jaka razloga. Prvo, niko ne bi poverovao u reč dve salunske zabavljačice ako to što kažu tereti čoveka kao što je Lukas Doner i drugo, nisu želele da ih zadesi ista sudbina koju je one mračne noći doživeo Lu Stedmen.

A sada je, inače vrlo pouzdana i odgovorna Džili sve izbrbljala, istina ne sasvim bez razloga. Kada im je Holidej rekao šta je video i čuo na ranču „Bar S“, Džili je otvorila karte i Džuli je smatrala

dramatičnim zapletom što je jedna svetski mudra žena kao što je Džili postupila tako glupo zbog čoveka koga nikako nije mogla upecati.

Velika Džuli je duboko uzdahnula. Da nisu bile toliko dobre prijateljice, digla bi jedra ili bi potražila neko rešenje sama za sebe. Ovako to nije mogla. Nadala se samo da je ta ludost, koju je sa Holidejem smislila, neće koštati glave.

Nekih trideset minuta kasnije kola „Svilene podvezice“ vratila su se prašnjavim putem sa groblja. Grad je ležao okupan srebrnastim iutarnjim svetlom. Tu i tamo u prašnjavim gradskim ulicama videle su se siluete ljudi. Pred gradskim zatvorom, hotelom i stanicom dilžanse još uvek su bledom svetlošću sijale svetiljke. Kada su se kola pojavila na vidiku, Tvigs je stajao na prostoru ispred zatvora i naslonien na stub nadstrešnice, grickao ugašenu cigaru. U susret kolima dolazili su Lukas Doner, Džoe Hač i Slejd Hertli.

Dok se peo uz stepenice ispred zatvorske zgrade, na licu Lukasa Donera ogledalo se nespokoјstvo i napetost. Holidejevo prisustvo na ranču „Bar S“ u trenutku kada je Doner zasigurno verovao da se taj čovek više nikada neće pojaviti u oblasti Lodž Kaunti, u velikoj meri ga je uzdrmao.

Doner je žarko želeo da Holidej bude uhvaćen i usmrćen. Bilo je suviše opasno ostaviti u životu čoveka Holidejeve samoubilačke hrabrosti i bezprimerne upornosti. Pa ipak, uprkos svim njegovim želiama i učinjenim naporima, taj čovek je na početku novog dana još uvek bio živ, pa je čak, što je bio primoran da konstatuje, najverovatnije uspeo da umakne iz grada, mada Doner nikako nije mogao da dokuči kako je to izveo.

Kada su kočije skrenule u glavnu

ulicu, Tvigs je mahinalno pozdravio vozara, a onda, kao odsutan duhom, nabrao obrve. — Čudno... — rekao je.

— Šta je čudno? — dočekao ga je Džoe Hač pitanjem. Ovaj snažni čovek napravio je grimasu lica kao da ga jako bole žiljevi.

— Džili — objasnio je Tvigs. — Bila je sa Velikom Džuli kada su se njih dve odvezle, a sada je nema u kolima. Jeste li je vi videli?

Doner ga je zainteresovano pogledao. — Te cvečke su išle da se provozaju? Kada?

— Pre pola časa, mister Donere. Zar je to važno?

Doner je zaustio da nešto kaže, ali je oćutao i odmahnuo glavom. Ne, nije važno. Izvadio je cigaru iz džepa i zapalio je, a onda, davši znak Hertliju i Haču da pođu sa njim, nastavio dalje niz ulicu. Kada je pedesetak metara dalje zastao i pogledao prema salunu, Hertli i Hač su zapazili njegov sumnjičavo žmireći pogled i čvrsto stisnute vilice.

— O čemu razmišljaš, brate Luke? — zapitao je Hertli glasom punim uvažavanja prema čoveku koji njemu i Haču daje platu, čoveku koji je isplanirao i izveo najveću pljačku u kojoj su njih dvojica, inače sitni razbojnici, učestvovali.

— Džili Rogan — odgovorio je Doner. — Sad se prisećam da je u odnosu na Holideja mogla da napravi budalu od sebe. Ona i Velika Džuli su otišle da se provozaju baš kad je lov na Holideja bio u punom jeku. Da se provozaju kočijama...

Hertli je uhvatio njegovu misao mnogo brže od Hača. — Brate Luke, misliš li da su te dve cure mogle nešto...

Doner mu nije dopustio da završi.

— Mislim da je krajnje vreme da

to saznamo — izustio je resko. — Hajdemo.

Velika Džuli je baš nalivala sebi čašu preko potrebnog pića kada su se vrata njene sobe bez kucanja bučno otvorila. Ljutito je digla glavu da odbrusi uljezu... i obuzeta strahom širom razrogačila oči.

Trojicu ljudi koji su mrkih lica ušli u njenu sobu poslednji put je videla zajedno one noći kada je u sporednoj ulici tačno ispod njenog prozora ubijen Lu Stedmen. To što su se udruženi ponovo pojavili bez nekog vidnog razloga, bio je za nju zloslutan predznak.

*

* Mersi Stedmen je kao omađijana zurila u Džili Rogan. — Ne! — konačno joj se sa usana oteo krik neverice. — Ne, to je strašna, najstrašnija laž. Ne verujem vam.

— Sve je sušta istina, misis Stedmen — rekao je Holidej ozbiljno, stojeći naslonjen na ivicu kuhinjskog stola. — Doner je ubio vašeg muža, Džili i Velika Džuli su to videle.

— To je laž! — povikala je Mersi. — Ako ste videle ubistvo, zašto to niste prijavile šerifu?

— Slejd Hertli je sumnjao da smo videle šta se te noći dogodilo, misis Stedmen — rekla je Džili. — Sledećeg jutra došao je i počeo da me ispituje. Naravno da mu nisam ništa rekla, jer sam znala da ne smem nikome otkriti da nešto znam. Bila sam preplašena do smrti. Pri odlasku upozorio me je da će me ubiti ako vidi da samo reč progovorim sa šerifom Pikardom.

— I vi ste, dakle, ćutali iako ste videli da je izvršeno ubistvo?

Džili je slegnula ramenima. — Gospodo Stedmen, ja sam vlasnica

saluna i obična zabavljačica. Ko bi meni poverovao ako bih tako nešto rekla za čoveka kao što je Doner? A cenila bi se samo moja reč protiv njegove?

— Ne mogu to da verujem... i neću da verujem — rekla je Mersi, ali Holideju se činilo da joj glas zvuči manje nepomirljivo. — Lukas ubica?! Ne, to nije moguće... to nije moguće!

— Mersi — nastupio je Dok odlučno, zaključivši da je mlada udovica pokolebana — morate utuviti sebi u glavu da je Doner nevaljalac koji je bio prinuđen da učini neki očajnički korak na račun svog škrtog tasta. Taj čovek je pokvaren do srži, Mersi. On je lupez i ubica, a Hertli i Hač su njegovi saučesnici. Može biti da vam je svašta nalagao, da je obećavao da će vam skinuti zvezde s neba i da će vaš zajednički život u budućnosti biti šetnja kroz rajski vrt pun mirisnih ruža, ali od svega toga neće biti ništa. Nema vama života s njim. Nemojte mu verovati, jer će vas on vrlo brzo izigrati.

— Zašto? — prekinula ga je ona.

— Šta?

— Zašto bi Lukas ubio Lua?

— Na putu ovamo razgovarali smo o tome — odgovorio je Holidej spremno. — Meni se čini da je razlog jasan. Džili je čula da je vlasnik „Kristal ranča“ ovoj trojici svojevremeno ponudio veliku novčanu nagradu ako privole ili bilo kako drukčije navedu vašeg muža da isključi svoje kanale za navodnjavanje, a rekla mi je, takođe, da je odmah posle smrti vašeg muža Doner počeo da se razbacuje novcem. Moje je mišljenje da je Doner želeo dve stvari: vas i novčanu nagradu, mada ne znam šta je od to dvoje više želeo. Da dobije oboje,

postojao je samo jedan siguran način: ubistvo.

Bleda u licu Mersi je pritisnula uši rukama. — Oh, Gospode bože, to ne može biti istina!

Holidej joj je skinuo šake sa ušiju.

— Slušajte me, Mersi, slušajte me dobro. Ja sam otišao šerifu i ispričao mu ono što sam čuo, ali mi on nije poverovao. Mislio sam da je sa mnom svršeno, ali mi se sreća osmehnula da nađem na mis Džili. Kada je videla u kakvoj sam nevolji i kada je čula od mene šta sam doznao, poverila mi je svoju tajnu i pristala da zajedno sa mnom dođemo ovamo da vam tu tajnu otkrijemo kako biste uvideli sa kakvim čovekom ste se spetljali. Može biti da ste smatrali da posle toliko mučnih i tegobnih godina imate pravo da nekoga opljačkate, Mersi, ali neću da verujem kako biste želeli ma šta da imate sa jednim ubicom, uz to ubicom sopstvenog muža. Želim da sa nama pođete u grad da Pikardu sve priznate i da mu objasnite kako je Doner izveo pljačku. Toga čoveka treba smestiti iza rešetaka pre nego što opet počini neko ubistvo, Mersi. Morate to shvatiti.

Ona je netremice zurila u njega i u njenim očima Holidej je video rušenje kula i gradova koje je u mašti sagradila. Mora biti da je očajnički žudela za lakim i udobnim životom kada je dopustila da je Doner nagovori da učini to što je učinila, pomislio je sa dosta saosećanja prema toj lepoj i visprenoj, ali nesrećnoj i promašenoj ženi. Taj osećaj se pojačao kada je pogled njenih očiju zaronio u njegove.

— Mister Holideje, ja ću otići u zatvor, je li tako?

Duboko u njemu nešto se pokrenulo i tup bol pritisnuo mu je sr-

ce. — Čini mi se da vam to predstoji, Mersi.

— Ne, nećeš mama — začuo se nečiji glas sa vrata. — Nikada ti nećeš otići u zatvor!

— Džemi! — Mersi se hitro okrenula i ugledala svog sina, koji je odeven u spavaćicu sa puškom u rukama stajao na ulazu u sobu. — Džemi, spusti tu pušku!

— Neću — rekao je dečak jedva čujno i okrenuo cev puške Holideju u grud. Iz njegovog još uvek dečijeg lica izbijala je nepokolebljiva odlučnost da odbrani jedino što mu je još preostalo. — Sve sam čuo, mister Holideje. Ne znam da li je istina to što ste rekli za moju mamu, ali neću dopustiti da ona ode u zatvor.

Naboranog čela Dok se zagledao u dečaka. Činilo je sve što je mogao da skine ljagu sa svog imena i otkrije istinu o događajima u Lodž Kauntiju, a i u tim nastojanjima do sada je imao dosta uspeha. Ali, pri pogledu na očajno dečakovo lice i sjajne oči koje su beznadežno molile, Holidejeva odlučnost i rešenost da započet posao okonča naglo su splasnuli. Mirne savesti mogao se suočiti sa banditima, podlim ubicima i revolverašima svih vrsta, možda i sa predstavnicima zakona, pa čak i sa ženama za koje je imao naklonost. Ali, nije se mogao boriti protiv ovog dečaka koga je, u najtajnijim dubinama, duše, počeo da gleda kao svog nerođenog sina, sina koga lutalica i pustolov Dok Holidej nikada neće imati.

Obe žene su počele moliti dečaka da ostavi pušku, ali Holidej nije rekao ništa. Stajao je ćutke naslonjen na ivicu stola, nastojeći da prikrije osećaj koji ga je počeo mučiti. Činilo mu se kao da ga je u tom trenutku počela boleti ne samo rana

od metka već i srce koje kao da je kucalo otkucavajući tuge. Činilo mu se da je star stotinu godina. U tom momentu već dovoljno mučna i teška srca dobila je opasan obrt ka nečem još gorem.

Na vratima iza Džemija Stedmena pojavio se Lukas Doner.

Na pojavu opasnog neprijatelja Holidej je živnuo, ali bilo je kasno. Tarkvinski trio privukao se isto tako necujno kao što je to i on sam ranije izveo, i iznenadio ih onda kada su bili najviše obuzeti zbivanjem u odaji. Energičnim brzim pokretom Doner je oteo pušku iz dečakovih ruku, Hertli se pojavio na jednom prozoru sa revolverom u ruci, a Hač na drugom.

— Lukase! — kriknula je Mersi i Lukas Doner se prićvorno osmehnuo.

— Dobar dan, draga moja — rekao je smireno. Oči su mu zadovoljno sijale kada je pogledom prošetao do Džili. — Dobar dan, mis Rogan, Holideje, baci revolver! Mislim da ne treba da te upozoravam kako si na nišanu sa svih strana.

Holidej je shvatio da je u njegovom planu nešto pošlo naopako. Proklinjao je svoju nepreciznost, zbog koje se našao u bezizlaznoj situaciji kao i na početku ove zbrke događaja. — Kako?... kako ste saznali? — izustio je puštajući da mu „kolt“ klizne iz ruke na pod. — Kako ste, do đavola, dokučili da smo ovde?

— Velika Džuli nam je ispričala šta se desilo i šta imate na umu — rekao je Doner osmehujući se i dalje namešteno dobroćudnim osmehom. — Moram priznati da si me doveo u nedoumicu, Holideje. Mislio sam da si mudriji, a ti si u stvari tvrdoglav i glup čovek. Otišao si suviše daleko i uhvatio se ukoštac sa jačim od sebe — pokre-

tom glave dao je znak svom čoveku na prozoru. — Slejde.

Hertli je zategao obarač svog revolvera.

— Blagosloveni su časni i poštteni, njihova imena večno će se pamtititi — izrecitovao je Hertli pevajućim glasom. — Neka zli budu prokleti i neka njihova imena padnu u zaborav — zloban osmeh razlio mu se na licu. — Za nedelju dana bićeš zaboravljen kao da nikada nisi ni postojao, Holideje. Možda će ipak u nekim novinama pisati da je slavni Dok Holidej skončao kao zločinac. Pa lepo, svršimo onda s tim ovo već postaje dosadno.

Holidej se nalazio na pola puta do vrata kada je Mersi Stedmen konačno shvatila njihovu nameru. Razrogačila je oči od užasa i povikala.

— Lukase! Lukase, ne smeš to!

— Mersi, draga moja — rekao je Doner krajnje iskreno — ovaj čovek bi svojim lažima mogao da nas uništi. Zar ne shvataš da on za nas predstavlja smrtnu opasnost? Nema drugog načina da ga učukamo!

— Ne možete ga tek tako ubiti!

— Cilj opravdava sredstva, rekao je neki mudrac, Mersi. To sam ti rekao još kada smo se upustili u ovaj poduhvat.

— Zar si u stanju da tek tako ubiješ čoveka? Hladnokrvno i sračunato, kao da upisuješ cifru u bankovne knjige?

— Ne volim to da radim, Mersi, ali ponekad nema drugog rešenja.

— To onda znači da si mogao da učiniš i... da si mogao da ubiješ i Lua?

— Svrši s tim! — dobacio je Doner Hertliju kratko kada se Holidej zaustavio.

— Ti si ubio Lua! — kriknula je Mersi i bacila se na Donera.

Pod težinom njenog tela iznenađeni Doner se zateturao unazad. Dok je, hrvući se sa Mersi, Doner

nastojao da povрати ravnotežu, Holidej je iskoristio šansu i očajničkim skokom bacio se ka odbačenoj pucali.

Zagrušujući pucanj Hertlijevog revolvera potresao je malu odaju, ali na Holidejevu sreću, strelec je opalio suviše žurno. Brže nego ikada u životu Holidej je dograbio pušku i jedan za drugim ispalio tri hica prema prozoru. Od treska pucnjeva koji su se slili u jedan, prostorića se zatresla, a ljut barutni dim ispunio je odaju.

Sledećeg trenutka Holidej je pao na pod pogođen Hačovim mekom u rame. U nađu je udario ledima o okvir vrata i dok je oslonjen na ruku pokušavao da se pridigne, na Hačovom izobličenom licu i ubilački usjaktelim očima, pročitao je smrtnu presudu. U deliću sekunde zadimljena cev Hačovog revolvera zinula je prema njemu i zlokobna avet smrti nadvila se nad Doka.

Ali, niko nije računao sa Džili Rogan, bivšom zabavljačicom, sada vlasnicom saluna, koja je, živeći celog života u svetu zlih i izopačenih ljudi, naučila da uvek vodi brigu samo o sebi i koja se možda pribojavala da se izloži opasnosti suprotstavljajući na sudu svoju reč protiv reči jednog „uglednog“ i „uvaženog“ čoveka, ali koja u dubini svog bića nije bila kukavica i nije se bojala da u kritičnom trenutku pokaže kako ume da se bori.

Iz svoje svile torbice Džili je krišom izvukla mali „deringer“, pištolj jednometak. Kada je Hač prvi put opalio na Holideja, ona je nanišaniila svojim igračka-pištoljem, a kada je shvatila da se Hač sprema da nanovo opali, ona je pritisnula okidač.

Nasuprot gromkom tresku teških „koltova“ i puške, pištolj malog kalibra proizveo je slab pucketav

prasad kakav proizvode dečje žabice. No efekat njegovog metka nije bio ništa stabilniji od najtežeg oružja. Sa okruglom rupicom na svom niskom životinjskom čelu, Hlač se bezglasno okrenuo od prozora i trenutak kasnije začuo se tup udar njegovog džinovskog tela o zemlju, slično padu posećenog stabla.

Taj šum nadjačao je vrisak Mersi Stedmen kada je Lukas Doner pogtegao revolver.

— Ni makac, Donere! — doviknuo mu je Holidej sa poda.

Doner se okrenuo lica izobličene od mržnje. Očiju usjaktelih od želje za osvetom, on više nije imao masku ugladenog građanina, već je izgledao kao čisti, stoprocentni hladnokrvni ubica, što je uvek i bio. Prst mu je zadržtao na okidaču, ali pre nego što je opalio, Holidejeva puška je grmnula kao tutani pakla. Iz plamenog jezička poletelo je usijano tane i pogodilo ispod brade Lukasa Donera, čoveka nezajažljivih ambicija, čoveka spremnoga da za ostvarenje svojih želja zagazi do guše u krv. Doner je poskočio i odbačen udarom taneta na drugi kraj odaje, pao mrtav kao što može biti čovek kome je metak teškog kalibra razneo mozak.

U magnovenju, Holidej je za nekoliko sekundi učinio tri stvari. Prigrlio je u naručje uplakanog dečaka, za čiju je mladalačku dušu ovaj prizor bio previše težak, i pogledao Mersi, koja je lica zamrljanog suzama klečala na podu, a onda čvrstim korakom izašao na verandu, gde je našao Slejda Hertlija opruženog u lokvi krvi. Videvši Holideja sa puškom u rukama, Hertli je pomislio da mu je došao sudnji čas.

— Osveta pripada meni, reče Gospod bog! — prokrkljao je Hertli, glasom promuklim od straha. — Ne ubijaj me, Holideje!

Holidej je uzeo dečka za ruku i spustio pušku. — Neka onaj ko je bez greha baci prvi kamen — odgovorio je Holidej stavljajući time dečaku do znanja da psalmopevac nije jedini ko zna bibliju. — Ja ti opraštam, Hertli, ali ne znam šta će o tvojim zločinima reći sud i porota.

Rekavši to, sagnuo se i uzevši revolver iz Hertlijeve ruke, bacio ga daleko u dvorište. Zatim je dao Džemiju njegovu pušku, ali je taj gest propratio rečima. — Ne zaboravi da oružje može biti korisno, ali da nije uvek najbolji čovekov prijatelj.

Konvej Kejn je ridao kao histerična žena i grlio vreo sa novcem kao da grli neku dragu, davno nestalu osobu. Šerif varoši Tarkvin zurio je u njega sa izrazom prezira na licu. Šta gramzivost može da napravi od čoveka, pomislio je.

Bankar nije ni primetio kada su Pikard i njegov zamenik izašli na ulicu odeveni u istu onu odeću koju su na sebi imali kada su pošli da iz jame kod izvora Akva Negra vrate opljačkani novac, samo što je ta odeća sada bila prljava i prašnjava od domatanja po jarugama planinskih obronaka. Sebični bankar nije zapazio ni umor na njihovim licima, niti se setio da im zahvali za njihov trud.

— Pa eto, bar jedan čovek je dobio ono što najviše želi — progundao je Pikard.

— I ja bih tako rekao — složio se Twigs. — A šta je sa onim drugim čovekom? Hoće li i on dobiti ono što želi? Hoću da kažem: da li će on od Konveja dobiti ono što je tražio? Bilo bi pošteno da dobije.

To je bilo veliko pitanje, jer je taj „drugi čovek“ bio Dok Holidej, junak dana u Tarkvinu. A Holidejeva želja je bila da Pikard ne

podnese tužbu protiv Mersi Stedmen. Pikard je donekle udovoljio Holidejevom zahtevu, utoliko što do tog momenta nije podneo formalnu tužbu protiv lepe udovice i što joj je dozvolio da ostane na ranču, ali da se nigde ne kreće. Na osnovu do tada utvrđenih činjenica nije bilo sumnje da je Mersi Stedmen kriva za saučesništvo u vrlo ozbiljnom zločinu. Ali, Holidej je na Mersi tražio oprostaj, a zahvaljujući tom istom Holideju, Pikard je mogao da banci vrati ukradenih 30.000 dolara, čiji bi gubitak doveo ceo grad na ivicu propasti, da reši misteriju ubistva Lu Stedmena i da, pored mrtvog zločinca Hača, isto tako opasnog zlikovca Hertlija stira u zatvor. Svi ti šerifovi uspehi bili su u stvari rezultat Holidejevog samopregornog požrtvovanja, truda i veštine, i bilo je teško odbiti molbu čoveku koji je sve to postigao sam, bez najmanje pomoći predstavnika zakona.

No ipak, Pikard nije doneo konačnu odluku dok se nije vratio u svoju kancelariju. Tamo ga je čekalo pismo iz Koronada u državi Utah. Pismo oblasnog šerifa potvrdilo je Holidejevu priču o braći Lejn i najpohvalnijim rečima ocrtavalo junaka, čoveka čijom zaslugom su ti zločinci smešteni u zatvor. Oblasni šerif je Holideja pretstavio kao „nebrušeni dijamant“, kakvih bi, da je sreće, bilo više na Dalekom zapadu. Oblasni šerif, ukratko, nije štedeo reči da pohvali Holideja.

Pikard je dva puta pročitao pismo i pošao vratima. Ulica je ležala tiha i mirna pod bledim jesenjim suncem. Zatvorivši vrata za sobom, pošao je da potraži Holideja i da mu kaže šta je odlučio. A odlučio je da bez izuzetka usvoji sve njegove zahteve u odnosu na Mersi Stedmen

Hladan vetar, veshnik rane zime, sekao je kao nož noseći sa sobom mraz planinskih vrhova i repršao Holidejevim ogrtačem. Bilo je vrlo rano jutro i Dok je završavao sedlanje na vratima stala ranča „Bar S“. Desetak dana posle obracuna sa Donerom i njegovim bandom, on je još uvek hramao i osećao tupo žiganje u ramenu, ali je bio sposoban za put, sposoban i spreman za sledeći grad i sledeću oblast, gde će možda naći ono što je tražio.

A u jednom trenutku činilo mu se da je vrlo blizu da to za čim bude nade ovde! Možda je i bio. Zategnuvši kolon, uspravio se i pred oči su mu izašle slike sinočnih događaja. Kada je dojahao na ranč, Mersi Stedmen ga je dočekala ustreptala, sjaajnih očiju, probudene nade u štednju budućnost i spremna da zahvalnošću uzvratj plemenitost kojom ju je zadužio. Zadužio? Možda ta reč nije sasvim odgovarala onome što je učinio iz uverenja da čovek ponekad mora pomoći slepoj pravdi i nesrećnim dati gram sreće koju zaslužuju. Mersi je već znala da je zahvaljujući nje-mu ostala na slobodi i da tužba za saučesništvo nije podignuta protiv nje samo zbog toga što je on to izričito zahtevao od šerifa Pikarda, kome su ruke bile vezane obzirima prema čoveku koji je gradu pružio toliko mnogo, a traži tako malo. Znala je, takođe, da je nagrada za povraćaj opljačkanog novca uplaćena u banci na njeno ime i da će taj iznos biti dovoljan da angažuje radnika i bez mnogo brige preživi zimu. Bili su to gestovi koji su morali izazvati osećaj zahvalnosti.

To saznanje mučilo je Holideja i peklo ga kao usijano gvožđe. On je priželjkivao toplinu Mersinog pogleda, mlo osmeh i blag prizvuk njenog glasa, ali ne iz zahvalno-

sti. Kada ga je pozvala da se te noći ne vraća u grad već da prenoći na ranču, hteo je da odbije, ali je iskušenje nadvladalo.

— Pa mogao bih. Gosta je kasno — rekao je, ali je jedva prepoznao svoj glas. Činilo mu se da dolazi sa druge strane horizonta. Sve zbog sumnje da ono što mu se nudi dobija iz zahvalnosti, a ne zato što to Mersi iskreno želi. Ta paklena sumnja razdirala ga je i kasnije, kada je, nameslivši mu improvizovani ležaj u dnevnoj sobi, vrata svoje sobe ostavila odškrinuta. Sedeći zanet na ležaju, čuo je njeno kretanje dok se spremala za spavanje, šuštavo klizanje odeće koju je skidala i najzad neki paučnasti lak šum koji kao da je poticao od navlačenja spavačice na nago telo. I tada, u tom odsutnom trenutku, sumnja mu nije dopuštala da ude kod nje i da učini ono što su oboje želeli. Ostao je skamenjen, prikovan u paklu sumnje i neverice! Ako bi uzeo ono što želi, nikada ne bi znao da li je to dar ljubavi ili nečeg drugog.

Noć je probdeo ležeći odeven na svom ležaju i u prvi cik zore izišao iz kuće. Otići će i pokušać da zaboravi sve što se ovde zbilo. Dok se vodeći konja udaljavao od štale, kuća je počivala u mraku. Bilo je hladno rano jutro i on se pripremio u najvećoj tišini, jer je hteo da ode bez zbogom. Pa ipak, kada je prolazio pored kuće, Mersi Stedmen se iznenada pojavila. Bila je

obučena u debelu vunenu haljinu i ogranuta šalom. Lice joj je bilo bledo, ali dovoljno lepo da čovek oseća bol u srcu.

— Znaš sam da ćete otići — rekla je. — Videla sam to sinoć u vašim očima — prišla je bliže, kao da želi da ga uzme za ruku. — Nemojte ići, Dok. Ostanite još sa nama.

Divne reči. Da ih je čuo nekoliko dana ranije, sve bi bilo mnogo lakše. Ovakoo...

— Ne, Mersi, moram da odem. Dečak će uskoro biti dovoljno veliki da vodi brigu o ranču.

— Nedostajaćete mu... i meni — dodala je posle kratkog ćutanja.

— Svратиću s vremena na vreme.

— Volela bih da mogu u to da verujem.

— Svратиću da ga obiđem — rekao je Dok i palcem pokazao prema koralu. Tek tada je Mersi primetila da je u ograđenom prostoru Tenesi, a da je Dok uzeo njhovu staru crnu kobilu.

Holidej se vinuo u sedlo. Bio je svedok jedne njene životne greške, ali je znao da se takva greška više neće ponoviti. Ona je klimnula glavom i mahnula mu rukom. Holidej je otpozdravio i poterao konja stiskom kolena. Za to vreme u kući jedan dečak je snevao da na leđima zlatastog mrkova jaše kao čelnik konkvistadora. A kada je bude probudio, videće da je deo njegovog sna postao stvarnost.

KRAJ

Nastavak pustolovina
popularnih junaka
iz serije
paučci
u novoj igri

SVET ČUDESA

Potražite kod vašeg prodavca novina album i samolepljive
sličice nagradne igre SVET ČUDESA !

GLAVNA NAGRADA JE AUTOMOBIL GOLF DIZEL !

Između ostalog, u nagradnom fondu su i kolor televizori,
kompjuteri, putovanja u Rim i bicikli !

Očekuje vas 1001 vredna nagrada !

Standard

STANDARD
Proizvođač kožne galanterije
iz Novog Sada,
poklanja vam 100
dlačkih torbi sa likovima iz
SVETA ČUDESA.

VOJVODINATOURS

VOJVODINATOURS
Turistička agencija
iz Novog Sada obezbeđuje
desetodnevni smeštaj
za 3 osobe u porodičnom
apartmanu na moru.